

SEANCE DU JEUDI 17 MARS 1994 VERGADERING VAN DONDERDAG 17 MAART 1994

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 1602.

EXCUSES:

Page 1602.

COMMUNICATIONS:

Page 1602.

1. Cour d'arbitrage.

2. Dépenses en marge du budget.

PROPOSITIONS (Prise en considération):

Pages 1602 et 1631.

M. Kuijpers et consorts. — Proposition de loi attribuant toutes les compétences provinciales aux organes de la Communauté germanophone et organisant la représentation de la région de langue allemande au sein des Chambres législatives.

MM. Monfils et Barzin. — Proposition de loi relative au report de l'entrée en vigueur des dispositions, relatives aux écotaxes, de la loi du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat.

M. Kuijpers. — Proposition de résolution concernant l'embargo décrété par la Grèce à l'encontre de la république de Macédoine.

ORDRE DES TRAVAUX:

Pages 1602 et 1627.

QUESTIONS ORALES:

Question orale de M. Raes au ministre de la Politique scientifique et de l'Infrastructure sur «le renouvellement du conseil d'administration du Palais des Beaux-Arts de Bruxelles».

Orateurs: M. Raes, M. Dehousse, ministre de la Politique scientifique et de l'Infrastructure, p. 1603.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1993-1994
 Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1993-1994

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1602.

VERONTSCHULDIGD:

Bladzijde 1602.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 1602.

1. Arbitragehof.

2. Uitgaven buiten de begroting.

VOORSTELLEN (Inoverwegingneming):

Bladzijden 1602 en 1631.

De heer Kuijpers c.s. — Voorstel van wet houdende toekenning van alle provinciale bevoegdheden aan de organen van de Duitstalige Gemeenschap en houdende de vertegenwoordiging van het Duitse taalgebied in de Wetgevende Kamers.

De heren Monfils en Barzin. — Voorstel van wet betreffende het uitstellen van de inwerkingtreding van de bepalingen, wat de milieutaksen betreft, van de wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur.

De heer Kuijpers. — Voorstel van resolutie betreffende het Griekse embargo tegen de republiek Macedonië.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijden 1602 en 1627.

MONDELINGE VRAGEN:

Mondelinge vraag van de heer Raes aan de minister van Wetenschapsbeleid en Infrastructuur over «de vernieuwing van de raad van beheer van het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel».

Spreekers: de heer Raes, de heer Dehousse, minister van Wetenschapsbeleid en Infrastructuur, blz. 1603.

Question orale de M. Desmedt au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « les violations répétées du secret de l'instruction dans le dossier d'achat d'hélicoptères militaires (affaire Agusta) ».

Orateurs: M. Desmedt, M. Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques, p. 1603.

Question orale de M. Erdman au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « la modernisation et la simplification de la carrière administrative du personnel des greffes ».

Orateurs: M. Erdman, M. Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques, p. 1604.

Question orale de M. Cuyvers au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « l'instauration à bref délai de la responsabilité pénale des personnes morales ».

Orateurs: M. Cuyvers, M. Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques, p. 1605.

Question orale de M. Foret au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « les propos tenus récemment par le bourgmestre de Bruxelles ».

Orateurs: M. Foret, M. Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques, p. 1605.

Question orale de M. Tavernier au ministre des Finances sur « un régime fiscal de faveur pour les centres de distribution internationaux ».

Orateurs: M. Tavernier, M. Maystadt, ministre des Finances, p. 1607.

Question orale de M. Appeltans au ministre des Finances sur « la campagne publicitaire concernant l'emprunt d'Etat 3-6-9 ».

Orateurs: M. Appeltans, M. Maystadt, ministre des Finances, p. 1607.

Question orale de M. Pataer au ministre de la Défense nationale sur « la vente de matériel militaire à la Turquie ».

Orateurs: M. Pataer, M. Delcroix, ministre de la Défense nationale, p. 1608.

Question orale de M. Van Belle au ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement sur « l'état d'avancement de l'étude sur les formules appropriées de renforcement de la protection sociale des personnes âgées qui deviennent dépendantes ».

Orateurs: M. Van Belle, M. Santkin, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement, p. 1608.

Question orale de M. H. Van Rompaey au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « les représailles exercées par le gouvernement turc sur des parlementaires kurdes ».

Orateurs: M. H. Van Rompaey, M. Delcroix, ministre de la Défense nationale, p. 1609.

Question orale de M. De Croo au ministre de l'Emploi et du Travail sur « l'opportunité d'un contrôle plus strict des opérations financières des organisations et/ou associations ayant une mission sociale ».

Orateurs: M. De Croo, Mme Smet, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 1610.

Mondelinge vraag van de heer Desmedt aan de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « de herhaalde schendingen van het geheim van het onderzoek in de zaak van de aankoop van militaire helikopters (Agusta-dossier) ».

Sprekers: de heer Desmedt, de heer Wathelet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken, blz. 1603.

Mondelinge vraag van de heer Erdman aan de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « de modernisering en de vereenvoudiging van de administratieve loopbaan van het griffiepersoneel ».

Sprekers: de heer Erdman, de heer Wathelet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken, blz. 1604.

Mondelinge vraag van de heer Cuyvers aan de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « de spoedige invoering van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen ».

Sprekers: de heer Cuyvers, de heer Wathelet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken, blz. 1605.

Mondelinge vraag van de heer Foret aan de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « de recente uitlatingen van de burgemeester van Brussel ».

Sprekers: de heer Foret, de heer Wathelet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken, blz. 1605.

Mondelinge vraag van de heer Tavernier aan de minister van Financiën over « een fiscaal gunstregime voor internationale distributiecentra ».

Sprekers: de heer Tavernier, de heer Maystadt, minister van Financiën, blz. 1607.

Mondelinge vraag van de heer Appeltans aan de minister van Financiën over « de reclamecampagne over de Belgische staatslening 3-6-9 ».

Sprekers: de heer Appeltans, de heer Maystadt, minister van Financiën, blz. 1607.

Mondelinge vraag van de heer Pataer aan de minister van Landsverdediging over « de verkoop van Belgisch legermateriaal aan Turkije ».

Sprekers: de heer Pataer, de heer Delcroix, minister van Landsverdediging, blz. 1608.

Mondelinge vraag van de heer Van Belle aan de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu over « de stand van zaken in de studie van de geëigende formules ter versterking van de sociale bescherming van zwaar zorgbehoevende bejaarden ».

Sprekers: de heer Van Belle, de heer Santkin, minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu, blz. 1608.

Mondelinge vraag van de heer H. Van Rompaey aan de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « represailles van de Turkse regering ten opzichte van Koerdische parlementsleden ».

Sprekers: de heer H. Van Rompaey, de heer Delcroix, minister van Landsverdediging, blz. 1609.

Mondelinge vraag van de heer De Croo aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid over « de wenselijkheid van een strengere controle op de financiële verrichtingen van organisaties en/of verenigingen met een sociale opdracht ».

Sprekers: de heer De Croo, mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 1610.

Question orale de M. Didden au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « la publication par arrêté royal de la reconnaissance comme zones sinistrées des communes frappées par les inondations de décembre 1993 ».

Orateurs: M. Didden, M. Tobback, ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, p. 1612.

PROJET DE LOI (Discussion et votes réservés):

Projet de loi organisant le vote automatisé.

Discussion générale. — *Orateurs:* MM. Wierinckx, rapporteur, Raes, M. Tobback, ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, p. 1612.

Discussion et vote d'articles, p. 1614.

Votes réservés, p. 1622.

PROJETS DE LOI (Votes):

Projet de loi complétant l'article 10, chapitre III, titre premier, de l'article 3 de la loi du 10 octobre 1967 contenant le Code judiciaire, relatif aux avoués, p. 1623.

Projet de loi modifiant la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire, la loi du 15 juillet 1970 déterminant le cadre des tribunaux de commerce et modifiant la loi du 10 octobre 1967 contenant le Code judiciaire, et la loi du 2 juillet 1975 déterminant le cadre du personnel des tribunaux de première instance, p. 1623.

Projet de loi portant mesures transitoires relatives aux appareils destinés à déceler la présence d'alcool dans le sang, visés à l'article 59, § 1er, de la loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée le 16 mars 1968, p. 1623.

Projet de loi organisant le vote automatisé, p. 1624.

Justification de vote: *Orateur:* M. Verreycken, p. 1624.

MOTIONS (Votes):

Motion pure et simple déposée en conclusion de l'interpellation de M. Cuyvers au ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement, développée le 9 mars 1994, p. 1624.

Motion pure et simple déposée en conclusion des interpellations de MM. Vermeiren et Kuijpers au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques, développées le 16 mars 1994, p. 1626.

Motion pure et simple déposée en conclusion de l'interpellation de M. Cuyvers au ministre des Affaires sociales, développée le 16 mars 1994, p. 1627.

INTERPELLATION (Discussion):

Interpellation de M. Bock au ministre de la Défense nationale sur « la concomitance de la suppression et de la construction de casernes ».

Orateurs: MM. Bock, Pécriaux, Dalem, M. Delcroix, ministre de la Défense nationale, p. 1628.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 1632.

M. Van Belle au ministre de la Défense nationale sur « les déclarations qu'il a faites à l'occasion de son voyage au Rwanda ».

M. Van Belle au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques sur « les problèmes du tour de rôle et de la tarification minimale dans la navigation intérieure ».

Mondelinge vraag van de heer Didden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over « de publicatie bij koninklijk besluit van de toepassing als rampgebied van de gemeenten getroffen door de watersnood van december 1993 ».

Sprekers: de heer Didden, de heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken, blz. 1612.

ONTWERP VAN WET (Beraadslaging en aangehouden stemmen):

Ontwerp van wet tot organisatie van de geautomatiseerde stemming.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers:* de heren Wierinckx, rapporteur, Raes, de heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken, blz. 1612.

Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 1614.

Aangehouden stemmen, blz. 1622.

ONTWERPEN VAN WET (Stemmingen):

Ontwerp van wet tot aanvulling van artikel 10, hoofdstuk III, eerste titel, van artikel 3 van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek, betreffende de pleitbezorgers, blz. 1623.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting, de wet van 15 juli 1970 tot vaststelling van de personeelsformatie van de rechtbanken van koophandel en tot wijziging van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 2 juli 1975 tot vaststelling van de personeelsformatie van de rechtbanken van eerste aanleg, blz. 1623.

Ontwerp van wet houdende overgangsmaatregelen met betrekking tot de toestellen om de aanwezigheid van alcohol in het bloed op te sporen, bedoeld in artikel 59, § 1, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, blz. 1623.

Ontwerp van wet tot organisatie van de geautomatiseerde stemming, blz. 1624.

Stemverklaring: *Spreker:* de heer Verreycken, blz. 1624.

MOTIES (Stemmingen):

Eenvoudige motie ingediend tot besluit van de op 9 maart 1994 gehouden interpellatie van de heer Cuyvers tot de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu, blz. 1624.

Eenvoudige motie ingediend tot besluit van de op 16 maart 1994 gehouden interpellaties van de heren Vermeiren en Kuijpers tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven, blz. 1626.

Eenvoudige motie ingediend tot besluit van de op 16 maart 1994 gehouden interpellatie van de heer Cuyvers tot de minister van Sociale Zaken, blz. 1627.

INTERPELLATIE (Bespreking):

Interpellatie van de heer Bock tot de minister van Landsverdediging over « het gelijktijdig afschaffen en bouwen van kazernes ».

Sprekers: de heren Bock, Pécriaux, Dalem, de heer Delcroix, minister van Landsverdediging, blz. 1628.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 1632.

De heer Van Belle tot de minister van Landsverdediging over « zijn uitspraken naar aanleiding van zijn Rwanda-reis ».

De heer Van Belle tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven over « de problematiek van de toerbeurt en de bodemtarifiëring in de binnenvaart ».

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

M. Pécriaux, secrétaire, prend place au bureau.

De heer Pécriaux, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 heures.

De vergadering wordt geopend om 15 uur.

CONGES — VERLOF

MM. Maertens et Ulburghs, à l'étranger, demandent un congé.

Verlof vragen: de heren Maertens en Ulburghs.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

EXCUSES — VERONTSCHULDIGD

Mme Tyberghien-Vandenbussche, pour raison de santé; MM. Van Hooland, pour raisons familiales; Suykerbuyk, pour d'autres devoirs, et Vermeiren, pour devoirs professionnels, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw Tyberghien-Vandenbussche, om gezondheidsredenen; de heren Van Hooland, om familiale redenen; Suykerbuyk, wegens andere plichten, en Vermeiren, wegens ambtsplichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

COMMUNICATIONS — MEDEDELINGEN

Cour d'arbitrage — Arbitragehof

M. le Président. — En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat:

Le recours en annulation des articles 369 à 375 et de 386 à 401 de la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat (numéro du rôle 654).

Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van:

Het beroep tot vernietiging van de artikelen 369 tot en met 375 en 386 tot en met 401 van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur (rolnummer 654).

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

Dépenses en marge du budget — Uitgaven buiten de begroting

M. le Président. — En application de l'article 44 des lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat, le Premier ministre a donné connaissance au Sénat, par dépêche du 17 mars 1994, de la délibération n° 3132 prise par le Conseil des ministres et relative à des dépenses faites en marge du budget.

Overeenkomstig artikel 44 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit, heeft de Eerste minister, bij dienstbrief van 17 maart 1994, aan de Senaat kennis gegeven van de beraadslaging nr. 3132 door de Ministerraad getroffen betreffende uitgaven gedaan buiten de begroting.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financiën.

M. le Président. — Il est donné acte de cette communication au Premier ministre.

Van deze mededeling wordt aan de Eerste minister akte gegeven.

VOORSTELLEN — PROPOSITIONS

Inoverwegingneming — Prise en considération

De Voorzitter. — Aan de orde is thans de bespreking over de inoverwegingneming van voorstellen.

L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération de propositions.

U hebt de lijst ontvangen van de verschillende in overweging te nemen voorstellen met opgave van de commissies waarnaar het Bureau van plan is ze te verwijzen.

Vous avez reçu la liste des différentes propositions à prendre en considération, avec indication des commissions auxquelles le Bureau envisage de les renvoyer.

Leden die opmerkingen mochten hebben, gelieve mij die vóór het einde van de vergadering te doen kennen.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler, de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, zal ik beschouwen dat die voorstellen in overweging zijn genomen en verwezen naar de commissies die door het Bureau zijn aangeduid.

Sauf suggestions divergentes, je considérerai les propositions comme prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées par le Bureau.

ORDRE DES TRAVAUX

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

M. le Président. — Il est proposé d'ajourner à une réunion ultérieure du Sénat la nomination d'un vice-président suppléant du Comité permanent de contrôle des services de renseignements qui figure à l'ordre du jour de la séance publique d'aujourd'hui.

Er wordt voorgesteld om de benoeming van een plaatsvervangend ondervoorzitter van het Vast Comité van toezicht op de inlichtingendiensten, die ingeschreven is op de agenda van de openbare vergadering van vandaag, uit te stellen tot een volgende bijeenkomst van de Senaat.

Pas d'opposition?

Geen bezwaar?

Il en sera donc ainsi.

Dan is aldus besloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER RAES AAN DE MINISTER VAN WETENSCHAPSBELEID EN INFRASTRUCTUUR OVER «DE VERNIEUWING VAN DE RAAD VAN BEHEER VAN HET PALEIS VOOR SCHONE KUNSTEN TE BRUSSEL»

QUESTION ORALE DE M. RAES AU MINISTRE DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE ET DE L'INFRASTRUCTURE SUR «LE RENOUVELLEMENT DU CONSEIL D'ADMINISTRATION DU PALAIS DES BEAUX-ARTS DE BRUXELLES»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Raes aan de minister van Wetenschapsbeleid en Infrastructuur over «de vernieuwing van de raad van beheer van het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel».

Het woord is aan de heer Raes.

De heer Raes (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, ik zie me verplicht terug te komen op een onderwerp waaromtrent ik de minister tevergeefs, zowel mondeling als schriftelijk, ondervroeg.

In de beheerraad van het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel, bestaande uit 27 leden, waaronder 13 Nederlandstaligen, heeft onze partij ingevolge de op 24 november 1991 behaalde uitslagen, recht op één zetel.

Daar wij vaststelden dat het mandaat van deze beheerraad op 31 december 1992 zou verstrijken, hebben wij op 21 december 1992 een kandidaat voorgesteld.

Vermits wij geen enkele reactie mochten vernemen, heb ik op 3 maart 1993, een jaar geleden dus, een mondelinge vraag gesteld. De minister antwoordde mij toen: «*Les nominations interviendront normalement en même temps et tous les administrateurs prendront normalement leurs fonctions en même temps.*» Zijn antwoord was positief, hoewel hij nergens een termijn 'epaalde.

Daar over deze beheerraad verder niets werd vernomen, heb ik hem op 30 september 1993 ter zake een schriftelijke vraag gesteld.

Tot mijn verwondering bekwam ik tot op heden, ook alweer bijna zes maanden verder, geen enkele reactie.

Ik zie me dan ook verplicht de minister nogmaals mondeling te ondervragen.

Graag kreeg ik een duidelijk antwoord op volgende vragen.

Hoe is het uitermate lang tijdsverloop te verklaren tussen 31 december 1992, dag waarop het mandaat van de vorige beheerraad verstreek en vandaag, vijftien maanden later?

Wanneer zal de nieuwe beheerraad, onder wie de door ons voorgedragen kandidaat, worden aangesteld?

M. le Président. — La parole est à M. Dehousse, ministre.

M. Dehousse, ministre de la Politique scientifique et de l'Infrastructure. — Monsieur le Président, lors de la question orale du 3 mars 1993, j'avais déjà répondu à l'honorable membre qui m'interroge aujourd'hui que je n'avais pas de querelle avec lui sur la situation légale du renouvellement du conseil d'administration du Palais des Beaux-Arts.

Je n'ai pas davantage de querelle aujourd'hui.

Conformément au Pacte culturel et à la loi du 12 août 1981 instaurant le Palais des Beaux-Arts, j'ai lancé la procédure de renouvellement du conseil d'administration le 9 février 1993.

C'est le 14 décembre dernier que le nom du dernier candidat — le vingt-septième — du conseil d'administration m'a été communiqué.

Dès lors, j'ai fait adresser ce nom, le 22 décembre, à mon administration afin de lui permettre de préparer l'arrêté royal de désignation des vingt-sept administrateurs, ainsi qu'un projet de note au Conseil des ministres pour obtenir les dérogations nécessaires à trois candidats qui ont dépassé la limite d'âge.

En effet, l'arrêté royal du 14 octobre 1937, tel qu'il a été modifié, fixe à soixante-sept ans la limite d'âge des administrateurs des établissements parastataux. L'administrateur peut, lorsqu'il atteint cet âge, demander des prorogations de son mandat au maximum pour trois termes d'une année, lorsqu'il s'agit d'un mandat rémunéré, et pour cinq termes d'une année, lorsqu'il s'agit d'un mandat non rémunéré ou ne donnant droit qu'à des jetons de présence. La première prorogation est accordée par arrêté royal ou par arrêté ministériel, selon que le mandat a été conféré par arrêté royal ou par arrêté ministériel.

Les prorogations ultérieures ne peuvent être accordées que par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, ce qui justifie la procédure que j'ai dû entreprendre.

Un premier projet m'est parvenu en janvier, mais une synchronisation des différents textes a nécessité un délai supplémentaire. J'ai donc bon espoir de pouvoir saisir le Conseil des ministres dans quinze jours.

Dans mes propositions, j'ai naturellement le souci de respecter la loi, donc d'accorder à tous les partis, y compris le vôtre, monsieur Raes, la place que la loi leur réserve.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Raes voor een repliek.

De heer Raes (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, het antwoord van de minister was zeer duidelijk. Wij wachten dan ook de resultaten af.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE M. DESMEDT AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA JUSTICE ET DES AFFAIRES ECONOMIQUES SUR «LES VIOLATIONS REPETÉES DU SECRET DE L'INSTRUCTION DANS LE DOSSIER D'ACHAT D'HELICOPTERES MILITAIRES (AFFAIRE AGUSTA)»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DESMEDT AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN JUSTITIE EN ECONOMISCHE ZAKEN OVER «DE HERHAALDE SCHENDINGEN VAN HET GEHEIM VAN HET ONDERZOEK IN DE ZAAK VAN DE AANKOOP VAN MILITAIRE HELIKOPTERS (AGUSTA-DOSSIER)»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Desmedt au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur «les violations répétées du secret de l'instruction dans le dossier d'achat d'hélicoptères militaires (affaire Agusta)».

La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt (FDF). — Monsieur le Président, le dossier relatif à l'achat d'hélicoptères militaires, dit dossier Agusta, est très largement médiatisé.

Même si l'opinion publique souhaite être informée, il n'en reste pas moins que l'instruction d'un dossier pénal doit être secrète et non contradictoire.

Dans ce dossier, le magistrat instructeur a procédé à diverses perquisitions et autres mesures d'instruction. Ces perquisitions ont notamment visé des personnalités connues qui, jusqu'à présent, n'étaient apparues en aucune façon liées à ces affaires. Dans les heures qui ont suivi ces perquisitions, l'ensemble de la presse écrite, radiophonique et télévisée en faisait état.

Il s'agit là d'une violation évidente du secret de l'instruction, susceptible, d'ailleurs, de porter atteinte à l'honneur des personnes concernées.

M. le ministre peut-il me dire si ces informations ont été diffusées officiellement par des autorités judiciaires dans le cadre de leur politique de relations publiques et, dans l'affirmative, quelle est son opinion sur cette façon de procéder ?

S'il n'en a pas été ainsi et donc si ces informations résultent d'indiscrétions à l'un ou l'autre niveau, ne conviendrait-il pas d'ouvrir une instruction de ce chef ?

M. le Président. — La parole est à M. Wathelet, Vice-Premier ministre.

M. Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques. — Monsieur le Président, comme le dit M. Desmedt, l'instruction préparatoire a un caractère secret, tant d'ailleurs à l'égard du public qu'à l'égard de l'inculpé lui-même, sauf en ce qui concerne les droits spécifiques de ce dernier lorsqu'il est détenu préventivement. Il en est ainsi pour protéger la présomption d'innocence, garantir l'efficacité de l'instruction — c'est-à-dire la réunion des preuves des faits reprochés — mais aussi pour établir d'éventuelles causes d'excuse ou de justification des actes et déterminer les circonstances des actes. Nous en sommes loin. D'ailleurs, dans votre question, monsieur Desmedt, vous indiquez l'embarras, dans une société médiatisée, d'organiser et d'assurer le respect de ce secret de l'instruction. Vous dites vous-même : « Il ne faut pas briser la liberté d'information mais il faut faire respecter des dispositions légales aussi longtemps qu'elles ne sont pas abrogées. »

En l'occurrence, il faut également tenir compte de la multiplication des moyens d'information, de la facilité avec laquelle les fuites surviennent et de l'impossibilité quasi totale dans laquelle nous sommes de déterminer les sources de celles-ci. D'ailleurs, lorsqu'il s'agit d'informations divulguées par voie de presse, très souvent, le secret de l'instruction devient illusoire.

Votre question me donne l'occasion d'indiquer devant cette assemblée — mais cela vaut pour l'ensemble des mandataires politiques — que nous devrions certainement réfléchir à d'autres manières d'assurer véritablement ce secret de l'instruction, tout en préservant la possibilité pour la presse de veiller à ce que les dossiers ne soient pas étouffés au mépris d'autres règles.

Cela dit, tant le Premier ministre que moi-même nous sommes émus des indiscrétions commises par voie de presse, plus souvent que de bouche à oreille, ou parfois des deux manières, surtout en ce qui concerne certains articles parus dans la presse, notamment en janvier 1994, sous le titre : « Fuites. A qui profite le crime ? »

Le procureur général près la Cour d'appel de Liège m'avait d'ailleurs fait rapport en octobre 1993 — vous voyez, monsieur Desmedt, que la réaction ne date pas d'hier — sur la question de la violation du secret de l'instruction. A chaque fois, Mme le procureur du Roi près le Tribunal de première instance de Liège a ouvert des dossiers et des mesures ont été prises, parmi lesquelles une instruction judiciaire confiée à un juge du Tribunal de première instance de Liège par ordonnance du 5 octobre 1993. Cette instruction n'est pas terminée ; elle est en bonne voie à propos de fuites portant sur une information précise. Pour les autres, toute instruction ne sera pas nécessairement conclue avec succès.

Les conditions matérielles dans lesquelles nous travaillons, la multiplication des sources d'information et les moyens de diffusion, les fuites et la difficulté de protéger les sources lorsqu'elles parviennent par voie de presse nous empêchent malheureusement de garantir le respect de ce qui me paraît pourtant indispensable.

Je crois que vous pensez comme moi quand je considère la tonalité de votre question.

M. le Président. — La parole est à M. Desmedt pour une réplique.

M. Desmedt (FDF). — Monsieur le Président, je remercie le ministre de sa réponse. Ma question ne comportait aucune critique à son égard. Je m'inquiète, comme lui, à propos des dérives qui se sont produites.

Je conclus de sa réponse que, dans le cas précis que j'ai cité, ce ne sont pas les autorités judiciaires qui ont rendu publiques les informations publiées le même jour.

Cependant, je ne voudrais pas que le secret de l'instruction tel que conçu actuellement ne soit plus qu'une brimade à l'égard des droits de la défense. Si une initiative doit être prise en matière législative, j'estime que cette tâche revient au Gouvernement. Il convient de réfléchir à ce secret de l'instruction qui n'en est plus un et qui ne fait plus que jeter la suspicion sur des gens qui sont présumés innocents et altérer les droits de la défense. Il incombe au Gouvernement de délimiter davantage le cadre du secret de l'instruction.

M. le Président. — La parole est à M. Wathelet, Vice-Premier ministre.

M. Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques. — Monsieur le Président, je propose à M. Desmedt d'ouvrir un débat préalable en commission de la Justice du Sénat sur ce dossier. A l'évidence, le renforcement des peines en cas de violation — preuves à l'appui — du secret de l'instruction constitue certainement une voie vaine. D'autres moyens doivent être envisagés pour assurer ce secret. Il convient d'en délibérer ouvertement et d'envisager toutes les possibilités avant de concevoir un texte de loi par voie de projet ou de proposition.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER ERDMAN AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN JUSTITIE EN ECONOMISCHE ZAKEN OVER « DE MODERNISERING EN DE VEREENVOUDIGING VAN DE ADMINISTRATIEVE LOOPBAAN VAN HET GRIFFIEPERSONEEL »

QUESTION ORALE DE M. ERDMAN AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA JUSTICE ET DES AFFAIRES ECONOMIQUES SUR « LA MODERNISATION ET LA SIMPLIFICATION DE LA CARRIERE ADMINISTRATIVE DU PERSONNEL DES GREFFES »

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Erdman aan de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « de modernisering en de vereenvoudiging van de administratieve loopbaan van het griffiepersoneel ».

Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de Voorzitter, volgens bepaalde persberichten heeft de Ministerraad recentelijk een koninklijk besluit goedgekeurd over de modernisering en de vereenvoudiging van administratieve loopbanen van ambtenaren, in uitvoering van het protocol nummer 166 over de algemene weddeherziening van de ambtenaren. De werkzaamheden om die maatregelen voor de hoogste niveaus uit te voeren, werden aangevat, mogelijk afgerond.

Volgens de inlichtingen mij verstrekt, betreft het hier een vermindering van het aantal rangen, een drastische vermindering van het aantal graden en ambten, een vereenvoudiging van de administratieve bevorderingsprocedure en de invoering van een soepele bevorderingsregeling in de weddeschaal van de verschillende rangen.

Voor het griffiepersoneel zijn er wettelijke voorschriften in het Gerechtelijk Wetboek opgenomen en werden bepaalde formaties vastgelegd naargelang de rechtsmacht.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, werden er op basis van het voornoemde koninklijk besluit en van andere maatregelen, in overleg met alle bevoegde instanties en de vertegenwoordigers van het griffiepersoneel, initiatieven genomen voor een modernisering van dit korps, die beantwoordt aan de vraag naar een vlakke loopbaan, enerzijds, en die de mobiliteit van het personeel efficiënt verzekert, anderzijds ?

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Wathélet.

De heer Wathélet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, de lineaire maatregelen betreffende de barema's werden onmiddellijk toegepast op het personeel van de griffies en de parketten. Over de niet-lineaire maatregelen in verband met de herstructurering van de loopbaan zal zeer binnenkort worden onderhandeld met de vertegenwoordigers van het griffie- en parketpersoneel, wier statuut wordt geregeld door het Gerechtelijk Wetboek en dus niet kan worden vergeleken met dat van de ambtenaren. Zo is er, in tegenstelling met het statuut van de ambtenaren, bij de niveaus 2 en 3 van het griffie- en parketpersoneel maar één graad per niveau, beambte of opsteller. Een vereenvoudiging is hier dus niet noodzakelijk.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER CUYVERS AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN JUSTITIE EN ECONOMISCHE ZAKEN OVER «DE SPOEDIGE INVOERING VAN DE STRAFRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN RECHTSPERSONEN»

QUESTION ORALE DE M. CUYVERS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA JUSTICE ET DES AFFAIRES ECONOMIQUES SUR «L'INSTAURATION A BREF DELAI DE LA RESPONSABILITE PENALE DES PERSONNES MORALES»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Cuyvers aan de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over «de spoedige invoering van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen».

Het woord is aan de heer Cuyvers.

De heer Cuyvers (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, op 1 maart jongstleden is in Frankrijk een nieuw strafwetboek in werking getreden waarin de wetten van 22 juli 1992, gepubliceerd in het *Frans Staatsblad* van 23 juli 1992, zijn opgenomen. Dit strafwetboek vervangt de *Code Napoléon* van 1810.

Een van de voornaamste vernieuwingen is de invoering in het Franse recht van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen. Voortaan kan, bijvoorbeeld, een vennootschap worden veroordeeld, indien door haar organen of vertegenwoordigers voor haar rekening een misdrijf is gepleegd. Dit nieuwe aansprakelijkheidssysteem sluit de aansprakelijkheid van natuurlijke personen die dezelfde feiten begaan of eraan medeplechtig zijn, niet uit.

Ook in ons land is er duidelijk behoefte aan de invoering van dit soort van aansprakelijkheid. Dit wordt aangetoond door een reeks van spectaculaire vrijspraken in rechtszaken, waarbij de schuld van het bedrijf bleek uit de verslagen, maar waarbij de schuld van natuurlijke personen niet kon worden aangetoond.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, in de regeringsverklaring is het voornemen om een dergelijke aansprakelijkheid ook voor ons land in te voeren, opgenomen. Hopelijk maakt u het gezegde waar: «Als het regent in Parijs, druppelt het in Brussel.» Ook onze *Code Napoléon* is immers aan modernisering toe.

Na de derde fase van de staatshervorming is vooral de Vlaamse Regering zeer sterk geïnteresseerd in deze nieuwe mogelijkheden. Vandaar mijn vragen. Wanneer gaat u de belofte van de Regering hard maken en de aansprakelijkheid van rechtspersonen ook in ons strafwetboek inschrijven? In welke mate zult u daarbij de voorstellen van parlementsleden een faire kans geven?

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Wathélet.

De heer Wathélet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, ik kan de heer Cuyvers antwoorden dat ik net als hij kennis heb genomen van het

nieuwe Franse Strafwetboek. Ik heb er nota van genomen dat er geen discussie meer is over de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en dat het principe ervan is aangenomen. De heer Cuyvers zal hebben opgemerkt dat dit nieuwe principe in het strafwetboek werd ingevoegd naar aanleiding van een volledige herziening van dit wetboek.

In België zijn wij daar uiteraard niet aan toe en hoewel vele juristen ervoor pleiten dat de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen in ons wetboek wordt opgenomen, geven slechts weinigen aanwijzingen omtrent de wijze waarop de invoering moet gebeuren. In dat verband heeft de heer Cuyvers een wetsvoorstel ingediend dat hij veertien dagen geleden officieel met één van mijn medewerkers heeft besproken. Ik ben bijgevolg een beetje verrast door zijn vraag. Tijdens dit onderhoud heeft hij kunnen vaststellen dat het een ingewikkeld probleem is. Wanneer men bijvoorbeeld de artikelen 3 en 4 van het Strafwetboek die de gevallen vastleggen waarin de Belgen, natuurlijke personen, vervolgd kunnen worden wanneer ze overtredingen hebben gepleegd, wijzigt en wanneer men hieraan toevoegt dat rechtspersonen eveneens voor vervolging in aanmerking kunnen komen, dan moeten er heel wat artikelen van boek I van het wetboek worden gewijzigd.

Een grondige studie is dus vereist. Daarmede werd reeds een aanvang gemaakt en het zal mogelijk zijn om binnen een korte termijn, aan de hand van de verschillende wetsvoorstellen die reeds werden ingediend, een coherent ontwerp van wet uit te werken. Dat is een faire kans geven aan de wetsvoorstellen en ik ben beschikbaar om daaraan samen verder te werken.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Cuyvers voor een repliek.

De heer Cuyvers (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Vice-Eerste minister voor zijn antwoord. Graag had ik nog een bijkomende vraag gesteld, namelijk wanneer de resultaten van de studie bekend zullen worden gemaakt. Indien dat niet binnen een korte termijn gebeurt, dan vrees ik dat de zaken op de lange baan zullen worden geschoven.

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Wathélet.

De heer Wathélet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, de menselijke middelen zijn beperkt zowel in het kabinet als in de administratie, maar als de heer Cuyvers deskundigen kent die ons kunnen helpen, dan ben ik bereid met hen samen te werken.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE M. FORET AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA JUSTICE ET DES AFFAIRES ECONOMIQUES SUR «LES PROPOS TENUS RECEMMENT PAR LE BOURGMESTRE DE BRUXELLES»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER FORET AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN JUSTITIE EN ECONOMISCHE ZAKEN OVER «DE RECENTE UITLATINGEN VAN DE BURGMEESTER VAN BRUSSEL»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Foret au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur «les propos tenus récemment par le bourgmestre de Bruxelles».

La parole est à M. Foret.

M. Foret (PRL). — Monsieur le Président, le *Soir illustré* du 12 mars nous apprend que M. Michel Demaret, par ailleurs bourgmestre de Bruxelles, a proféré à l'égard du pape, au sujet de la contraception, des propos non seulement vulgaires mais, dans la forme, parfaitement injurieux.

La loi du 20 décembre 1852 permet de poursuivre « quiconque par des écrits, des imprimés ... se sera rendu coupable d'offense envers la personne des souverains ou des chefs de gouvernement étranger ».

Compte tenu du caractère inacceptable de la forme des propos tenus par M. Demaret, M. le ministre n'estime-t-il pas utile de faire injonction au parquet — comme il en a le droit — de poursuivre M. Demaret pour injure au pape en tant que chef d'Etat ?

Par ailleurs, le président du parti social chrétien, M. Gérard Deprez, a déclaré hier lors d'une conférence de presse que « des informations lui sont parvenues à propos du même M. Demaret sur des pratiques qu'il ne peut cautionner dans le cadre d'attributions de marchés publics ». Cette nouvelle déclaration ne justifie-t-elle pas a fortiori les devoirs que le ministre devrait entreprendre ou faire entreprendre à l'égard du bourgmestre de Bruxelles ?

M. le Président. — La parole est à M. Wathélet, Vice-Premier ministre.

M. Wathélet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques. — Monsieur le Président, j'apprécie le souci d'une justice objective qui anime M. Foret.

Je diviserai ma réponse en deux points.

Les déclarations de M. Demaret, notamment celles relatives aux magistrats auxquelles vous n'avez pas fait référence, monsieur Foret, mais qui m'ont rendu particulièrement attentif en ma qualité de ministre de la Justice, peuvent en effet constituer plusieurs types d'infraction. En langage courant, les déclarations sur les magistrats constituent certainement une injure, diffamation ou calomnie qui pourrait sans doute être juridiquement qualifiée d'outrage à corps constitué. De la même manière, les déclarations prononcées à l'égard du pape qui ont retenu votre attention peuvent constituer — je reprends la qualification juridique possible — une injure à chef d'Etat étranger.

Je pars du principe, monsieur Foret, que le droit d'injonction du ministre de la Justice est une mesure exceptionnelle qui ne peut être prise qu'en cas de négligence ou d'omission de la part du parquet. Je n'en fais usage que dans ce cas. Cela ne m'a pas empêché, en l'occurrence, de prendre les contacts nécessaires avec le Parquet de Bruxelles tant pour les déclarations relatives à la magistrature — dans cette question qui concerne les magistrats eux-mêmes, il était nécessaire que le ministre de la Justice réagisse d'abord — que pour celles relatives au pape.

Selon le Parquet de Bruxelles, dans la mesure où ces déclarations n'ont pas été faites en public mais dans un cénacle privé, dans le cadre d'une interview donnée à un journaliste, elles ne pourraient constituer les infractions dont j'ai parlé que par l'intermédiaire de la qualification de délit de presse. Comme vous le savez, cela nécessiterait, comme le prévoit la Constitution, la convocation de la Cour d'assises, ce qui pose un problème d'opportunité que je laisse au parquet le soin d'apprécier.

Cette question doit nous amener à réfléchir à la fois sur la définition du délit de presse et sur le sort que nous lui réservons dans la Constitution.

J'en viens à un deuxième point relatif à certaines déclarations, notamment de la part du président du PSC, et à certaines questions émanant de journalistes sur des pratiques qui auraient été celles du bourgmestre de Bruxelles — j'insiste sur le conditionnel —, pratiques que l'on dit inacceptables, dans le cadre de la passation de certains marchés publics. La déclaration du président du PSC ne comprend aucun terme pénal.

Le président du PSC s'est placé sur le terrain de l'éthique. Il a tiré les conclusions nécessaires concernant son parti. A mon sens, il importe peu que je les approuve ou les désapprouve en ma qualité de ministre de la Justice. Je ne parle pas ici en tant que membre du PSC. Le président du PSC a estimé qu'une suspicion pouvait justifier sa réaction.

Les journalistes ont posé diverses questions à M. Demaret. Je pense notamment à celle-ci : « Monsieur Demaret, comment réagissez-vous au fait qu'on vous appelle M. X pour cent ? »

Les déclarations peuvent justifier l'ouverture d'une information judiciaire par le parquet. Je vous confirme d'ailleurs qu'une information judiciaire est actuellement ouverte au Parquet de Bruxelles.

M. le Président. — La parole est à M. Foret pour une réplique.

M. Foret (PRL). — Monsieur le Président, ayant déjà enregistré la réaction du Vice-Premier ministre concernant les déclarations de M. Demaret au sujet des magistrats, j'ai estimé inutile d'y revenir.

Je prends acte aujourd'hui de vos déclarations, monsieur le Vice-Premier ministre. Je retiens notamment le fait que le Parquet de Bruxelles a décidé d'entamer une information judiciaire à la suite des propos tenus par M. Deprez concernant les pratiques éventuelles du bourgmestre de Bruxelles. Ma question ne mettait évidemment pas en cause les propos de M. Deprez mais ce qu'ils révélaient.

Pour ce qui est des propos tenus par M. Demaret au sujet du pape, vous avez rappelé que vous ne deviez avoir recours à votre droit d'injonction qu'à titre exceptionnel. Je m'interroge : y a-t-il circonstance plus exceptionnelle ou propos plus exceptionnellement injurieux que ceux qui ont été tenus par le bourgmestre de Bruxelles au sujet du pape ?

Je pense que vous devez exercer votre droit d'injonction. Les parquets estiment que seul le délit de presse devrait être poursuivi. A cet égard, je reste personnellement très sceptique. En fait, la loi de 1952 permet au contraire de poursuivre directement l'auteur des faits et des propos.

M. le Président. — La parole est à M. Wathélet, Vice-Premier ministre.

M. Wathélet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques. — Monsieur le Président, la communication entre les hommes étant parfois difficile, je tiens à préciser deux points.

J'ai tout d'abord dit qu'une information judiciaire avait été ouverte — quant aux pratiques éventuelles utilisées à l'occasion de la passation de marchés publics — par le Parquet de Bruxelles à la suite de déclarations « entre autres » du président du PSC. Cela signifie que la déclaration de M. Deprez n'est pas la seule.

Ensuite, concernant les propos relatifs au pape et au pouvoir judiciaire, je laisse à la réflexion juridique le soin de déterminer s'il s'agit ou non d'un délit de presse. Se fondant sur les circonstances apparentes de l'interview, le Parquet de Bruxelles que j'ai consulté est formel. Si tel n'était pas le cas, je pense que le parquet n'hésiterait pas à poursuivre. Je n'aurai donc pas besoin d'user de mon droit d'injonction.

Par ailleurs, si la thèse juridique du Parquet de Bruxelles consiste réellement à dire qu'il s'agit d'un délit de presse, je n'userai pas de mon droit d'injonction positive. Je pense que l'arrondissement judiciaire de Bruxelles connaît — malheureusement — suffisamment de problèmes. Il convient donc d'éviter d'organiser une cour d'assises pour un délit de presse. Depuis des dizaines d'années, les délits de presse ne sont d'ailleurs plus sanctionnés pénalement parce que la Constitution nous oblige à convoquer les cours d'assises. Je pense que les magistrats n'estiment pas vraiment opportun de consacrer leur temps à des déclarations qui concernent le pouvoir judiciaire alors qu'ils sont requis par d'autres affaires, spécialement dans l'arrondissement judiciaire de Bruxelles.

Par conséquent, si l'analyse juridique quant au délit de presse est confirmée, je crois qu'il ne s'indique pas d'entamer une procédure d'assises pour les déclarations auxquelles vous avez fait référence, ni pour les déclarations relatives au pouvoir judiciaire. Il est symptomatique de constater que si le pouvoir judiciaire a également réagi avec fermeté, il estime cependant que ces faits ne justifient pas l'organisation d'un procès d'assises.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER TAVERNIER AAN DE MINISTER VAN FINANCIËN OVER «EEN FISCAAL GUNSTREGIME VOOR INTERNATIONALE DISTRIBUTIECENTRA»

QUESTION ORALE DE M. TAVERNIER AU MINISTRE DES FINANCES SUR «UN REGIME FISCAL DE FAVEUR POUR LES CENTRES DE DISTRIBUTION INTERNATIONAUX»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Tavernier aan de minister van Financiën over «een fiscaal gunstregime voor internationale distributiecentra».

Het woord is aan de heer Tavernier.

De heer Tavernier (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, via de pers hebben wij vernomen dat er een gunstiger fiscaal regime zou komen voor de internationale distributiecentra, te vergelijken met het gunstig fiscaal regime voor de coördinatiecentra die grote winsten boeken omdat de meest winstgevendende takken van de industrie zich groeperen in coördinatiecentra.

Ik heb bedenkingen bij de uitbreiding van dit fiscaal gunstregime tot de internationale distributiecentra en zou daarom van de minister willen vernemen of de berichten hierover in de pers kloppen en zo ja op welke gronden hij zo'n gunstig fiscaal regime kan verantwoorden.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Maystadt.

De heer Maystadt, minister van Financiën. — Mijnheer de Voorzitter, er wordt inderdaad overwogen om het sedert 1989 bestaande stelsel voor distributiecentra uit te breiden. Die uitbreiding zal beperkt blijven tot een verruiming van de voor de distributiecentra toegelaten activiteiten.

De winsten van de distributiecentra zullen derhalve zoals voorheen vastgesteld worden volgens de gewone regels die gelden inzake vennootschapsbelastingen, waarbij kan worden aangenomen dat een dergelijk centrum geen abnormale of buitengewoon gunstige voordelen in de zin van de artikelen 26 en 29 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen verleent wanneer de door het centrum verstrekte diensten worden doorberekend voor een bedrag dat niet lager is dan 105 pct. van de werkingskosten. Als werkingskosten worden in aanmerking genomen het totale bedrag van de gedragen kosten met uitzondering van: de aanschaffingsprijs van de verkochte grond- en hulpstoffen; de niet-afrekbare Belgische belastingen; de andere naar hun aard niet-afrekbare uitgaven; de reserves, voorzieningen en voorzorgfondsen die als belastbare reserves moeten worden beschouwd.

Een dergelijke uitbreiding zou een positieve invloed kunnen hebben op de Belgische economie.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Tavernier voor een repliek.

De heer Tavernier (Agalev). — Mijnheer de minister, wanneer zal deze reglementering worden toegepast?

De heer Maystadt, minister van Financiën. — Mijnheer Tavernier, het gaat hier gewoon om de toepassing van een bestaande reglementering.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER APPELTANS AAN DE MINISTER VAN FINANCIËN OVER «DE RECLAME-CAMPAGNE OVER DE BELGISCHE STAATSLENING 3-6-9»

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1993-1994
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1993-1994

QUESTION ORALE DE M. APPELTANS AU MINISTRE DES FINANCES SUR «LA CAMPAGNE PUBLICITAIRE CONCERNANT L'EMPRUNT D'ETAT 3-6-9»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Appeltans aan de minister van Financiën over «de reclame-campagne over de Belgische staatslening 3-6-9».

Het woord is aan de heer Appeltans.

De heer Appeltans (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik stel deze vraag mede namens collega Van Hooland die op het ogenblik weerhouden is.

De jongste staatslening is in menig opzicht opvallend, allereerst omwille van de verpakking als een infolder van het Belgisch Informatiebureau, een dienst van Inbel. Verder is de boodschap van die aard dat zij de credibiliteit van de federale overheid eerder zal aantasten dan vrijwaren. Er wordt een oppervlakkige voorstelling van de toestand gegeven, die bovendien niet in overeenstemming is met de reële stand van de staatsfinanciën. De centrale slogan luidt immers: «Met de nieuwe staatslening moet u depressies niet vrezen, maar klaart het leven op.»

Daarom stel ik de minister volgende vragen. Waarom is de publiciteit meer als propaganda opgevat dan als gefundeerde informatie? Wie heeft de campagne geconcipeerd? Tenslotte, hoeveel kost de promotie van deze staatslening?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Maystadt.

De heer Maystadt, minister van Financiën. — Mijnheer de Voorzitter, het komt er in deze op aan precies te weten wat men bedoelt met «propaganda». Elke publiciteit heeft als doel de verkoop van een produkt of het aangaan van een lening aan te moedigen. Elke publiciteit bevat dus een element van propaganda, maar kan tegelijkertijd ook objectieve informatie verschaffen. Dit was het geval met de reclamecampagne voor de Belgische staatslening 3-6-9, die de structuur en de mogelijkheden van deze lening beschrijft.

In dit geval had de publiciteit tot doel het aangaan van een lening, die noodzakelijk is om de financiering van de Staat aan te moedigen. Het was in het geheel niet de bedoeling om de stand van de openbare financiën te evalueren. Dat is een heel ander debat.

Macro-economisch gesproken is het zowel in het voordeel van de Staat als van de burger dat de rentevoeten laag zijn. Een volkslening wordt echter niet aangegaan door macro-economische entiteiten, maar door gewone spaarders. Voor velen onder hen betekent de opbrengst van hun spaarcenten een belangrijk aanvullend inkomen. Voor hen zijn lagere rentevoeten slecht nieuws en hogere welgekomen. De publiciteitscampagne heeft hierop ingespeeld en daarbij termen uit de weersvoorspellingen gebruikt.

Voor deze campagne werd een aanbesteding georganiseerd om een publiciteitsagentschap te kunnen uitkiezen dat aan alle professionele vereisten voldoet. Uiteindelijk werd het de firma *News Communication Marketing*, die de campagne heeft geconcipeerd.

De kostprijs van de campagne bedraagt 27 miljoen, dat is minder dan 0,01 pct. van de opbrengst van de lening. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Appeltans voor een repliek.

De heer Appeltans (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. De vraag was eigenlijk vooral of de federale overheid niet bepaalde limieten moet respecteren bij het voeren van een publiciteitscampagne. Ons meningsverschil slaat in het geheel niet op het doel zelf van deze campagne.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER PATAER AAN DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «DE VERKOOP VAN BELGISCH LEGERMATERIEEL AAN TURKIJE»

QUESTION ORALE DE M. PATAER AU MINISTRE DE LA DEFENSE NATIONALE SUR «LA VENTE DE MATERIEL MILITAIRE A LA TURQUIE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Pataer aan de minister van Landsverdediging over «de verkoop van Belgisch legermaterieel aan Turkije».

Het woord is aan de heer Pataer.

De heer Pataer (SP). — Mijnheer de Voorzitter, in de krant *De Morgen* van 15 maart 1994 stond te lezen dat het Turks leger geïnteresseerd is in de aankoop van niet meer bruikbaar luchtafweergeschut van het Belgisch leger. Dit wapenmateriaal zou te koop zijn aangeboden ingevolge de inkrimping van het Belgisch leger, meer bepaald in Duitsland.

Kan de minister deze informatie bevestigen?

Werd er nagegaan of de eventuele totstandkoming van die transactie in overeenstemming is met de wet op de uitvoer van wapens die sinds april 1993 van kracht is?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Delcroix.

De heer Delcroix, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de heer Pataer voor zijn vraag.

Het departement van Landsverdediging heeft het Hawk-systeem uit omloop genomen in het kader van de herstructurering van de strijdkrachten. Dit materieel komt dus in aanmerking voor verkoop.

De Turkse luchtmacht heeft belangstelling getoond voor de aankoop van het luchtafweersysteem Hawk. Turkije voert voor het ogenblik een prospectie om na te gaan waar ze dergelijk materieel kan aankopen. Deze prospectie gebeurt voornamelijk binnen de grenzen van de NAVO. In het kader van deze prospectie zijn er ook preliminaire contacten geweest met het departement van Landsverdediging. Een Turkse delegatie heeft daarvoor een bezoek gebracht aan België.

De delegatie werd gebriefd over het Hawk-systeem in het algemeen en over de Belgische configuratie in het bijzonder. Ze heeft een demonstratie van het materieel gekregen in de luchtdoelartillerie school te Nieuwpoort en heeft het overige materieel kunnen bezichtigen in het depot te Genk, waar het wordt gestockeerd.

Zoals bij alle verkopen van overtollig militair materieel zal Landsverdediging de wetgeving op de uitvoer van wapens strikt toepassen. Zo is de verkoop van Hawk-materieel aan Turkije onderhevig aan een uitvoervergunning die dient te worden afgeleverd door de Centrale Dienst voor contingenten en vergunningen van het ministerie van Economische Zaken. Voor dit type materieel zal het ministerie van Economische Zaken het advies vragen van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Hierbij wijs ik erop dat Turkije een NAVO-land is. Wanneer in een bondgenootschap een land iets te veel heeft dat een andere bondgenoot nodig heeft, dan is het essentieel dat dit land als eerste in aanmerking komt bij verkoop. Het Hawk-materieel kan enkel worden ingezet als luchtafweergeschut. Het is niet bruikbaar voor binnenlandse doeleinden.

Tenslotte wens ik eraan toe te voegen dat ook andere NAVO-landen — zelfs landen die letterlijk en figuurlijk dicht bij ons staan — in onderhandeling zijn met Turkije voor de verkoop van gelijkaardig overtollig materieel.

Wij zullen afwachten hoe de onderhandelingen verlopen en indien er concrete afspraken worden gemaakt, zullen wij ook de politieke aspecten ervan uitvoerig bespreken in de Regering en uiteraard ook in het kader van de NAVO. Dat zijn wij onszelf toch wel verplicht.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pataer voor een repliek.

De heer Pataer (SP). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord.

Ik heb genoteerd dat het overtollige legermaterieel in aanmerking komt voor verkoop. Een verkoop komt uiteraard ten goede aan onze moeilijke financiële situatie. Toch dring ik erop aan om ook de mogelijkheid van vernietiging van dit materiaal in overweging te nemen.

Ik ben mij ervan bewust dat Turkije lid is van de NAVO en dat wij de NAVO-lidstaten niet zonder meer verwijten mogen maken.

Mijnheer de minister, uit uw antwoord blijkt nochtans dat u wel degelijk beseft dat Turkije geen gewoon NAVO-lid is. Dit land heeft te maken met ernstige problemen, zoals het Koerden-vraagstuk, waarmee ook ons land onlangs nog werd geconfronteerd. De Regering beschouwt dit eveneens als een politiek probleem. Het advies van de minister van Buitenlandse Zaken is daarom van vitaal belang en het probleem moet ook in de Regering worden besproken.

Voorst zegt u dat luchtafweergeschut niet bestemd is voor binnenlands gebruik in Turkije. De Koerden beschikken niet over vliegtuigen die zouden kunnen worden afgeschoten met onze Hawks. Er kan echter niet worden ontkend dat deze levering een besparing betekent voor de Turkse Staat, waardoor Turkije in de mogelijkheid wordt gesteld tuigen te kopen die wel kunnen worden ingezet in de strijd tegen de Koerden.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VAN BELLE AAN DE MINISTER VAN MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE, VOLKSGEZONDHEID EN LEEFMILIEU OVER «DE STAND VAN ZAKEN IN DE STUDIE VAN DE GEËIGENDE FORMULES TER VERSTERKING VAN DE SOCIALE BESCHERMING VAN ZWAAR ZORGBEHOEVENDE BEJAARDEN»

QUESTION ORALE DE M. VAN BELLE AU MINISTRE DE L'INTEGRATION SOCIALE, DE LA SANTE PUBLIQUE ET DE L'ENVIRONNEMENT SUR «L'ETAT D'AVANCEMENT DE L'ETUDE SUR LES FORMULES APPROPRIÉES DE RENFORCEMENT DE LA PROTECTION SOCIALE DES PERSONNES AGEES QUI DEVIENNENT DEPENDANTES»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Van Belle aan de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu over «de stand van zaken in de studie van de geëigende formules ter versterking van de sociale bescherming van zwaar zorgbehoevende bejaarden».

Het woord is aan de heer Van Belle.

De heer Van Belle (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, punt 1.3.2 «Inkomsten en uitgaven van de sociale zekerheid» van het regeerakkoord bepaalt onder meer: «Teneinde de demografische uitdaging aan te gaan in een geest van solidariteit tussen personen, zal de Regering de geëigende formules ter versterking van de sociale bescherming van zwaar zorgbehoevende bejaarden bestuderen.»

In de eerste plaats verzoek ik de minister ons meer duidelijkheid te verschaffen over wat concreet moet worden begrepen onder «versterking van de sociale bescherming van zwaar zorgbehoevende bejaarden».

Hebben de «geëigende formules» betrekking op financieringsaspecten van de sociale zekerheid, gezien de plaats die de versterking in het akkoord inneemt? Over welke financieringsaspecten gaat het precies?

Hoe schat de minister de evolutie van de sociale noden van zwaar zorgbehoevende bejaarden voor de komende jaren en in welke mate zou het sociaal zekerheidsstelsel bij een ongewijzigd beleid in zijn taak te kort schieten?

Wat is de stand van zaken in de studie? Welke zijn de huidige conclusies? Welke mogelijke verschuivingen in het stelsel zal de Regering gebruiken om het beoogde doel te bereiken?

M. le Président. — La parole est à M. Santkin, ministre.

M. Santkin, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement. — Monsieur le Président, la réponse que je vais communiquer à M. Van Belle ne le satisfera certainement pas...

M. De Croo (VLD). — *Captatio benevolentiae!*

M. Santkin, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement. — Peut-être, mais cette entrée en matière a le mérite de la franchise, monsieur De Croo. (*Colloque.*)

Je voudrais tout d'abord vous signaler que, dans une certaine mesure, vous vous êtes trompé d'interlocuteur, monsieur Van Belle. Je sais que la répartition des compétences prête parfois à confusion, même à l'échelon fédéral. Vous n'en êtes pas responsable, pas plus que moi d'ailleurs!

Si vous souhaitez obtenir un maximum d'informations, je vous invite à interroger Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. En effet, même si les compétences en la matière sont réparties, en tout cas pour certains secteurs, entre le département des Affaires sociales et celui de la Santé publique, votre question s'adresse davantage à ma collègue, plus particulièrement en ce qui concerne l'aspect « financement de la sécurité sociale ».

Toutefois, afin de ne pas vous laisser sur une mauvaise impression, je vais quand même, sinon vous donner une réponse sur le fond — il n'y en a pas! —, du moins vous préciser où en est le dossier.

Comme vous l'avez rappelé, il est question de cette problématique dans l'accord du Gouvernement. En effet, à l'instar d'autres, notre pays est confronté à un problème des plus importants: les effets du vieillissement de la population, du changement du profil démographique, en d'autres termes, de l'inversion de la pyramide des âges avec, pour conséquence, un recul important du nombre des naissances. Il s'agit véritablement d'un défi.

Dans l'accord gouvernemental de mars 1992, les partis de la majorité se sont engagés à étudier les formules appropriées visant au renforcement de la protection sociale des personnes âgées qui deviennent dépendantes. Ce sujet a été évoqué dans les discussions ayant abouti à la conclusion du plan global, mais il est exact que celui-ci ne rencontre pas la problématique, en tout cas sur le plan des termes.

Il n'empêche que, dans le prolongement de ce plan, une conférence interministérielle a été mise sur pied, réunissant les représentants de l'Etat fédéral, des Communautés flamande et germanophone, de la Région wallonne et de la COCOF.

Parmi les divers points en discussion figure, en bonne place, le projet d'assurance « autonomie » ou « dépendance ».

Lors de la réunion du 22 février dernier, il a été décidé de préparer ce qu'on appelle un document martyr, lequel servira de base de discussion au groupe de travail constitué à cet effet.

Comme vous pouvez le constater, monsieur Van Belle, ce que je vous avais annoncé est exact: il n'existe pas de réponse à votre question, tout simplement parce que ce travail de groupe n'a pas encore été mené à bien.

Je répète qu'il s'agit d'une problématique importante et il s'impose donc de rechercher des alternatives le Gouvernement en est convaincu et le groupe de travail qui a été constitué va s'y employer promptement.

En tout cas, j'y veillerai personnellement, car même si cette compétence ne relève pas, du moins en grande partie, de mon département, on m'interroge malgré tout régulièrement au sujet des allocations attribuées aux handicapés et, plus particulièrement, sur les aides à octroyer aux personnes âgées. On me demande s'il ne faudrait pas trouver une autre formule qui permettrait, par exemple, de rencontrer les besoins des personnes âgées tout en ne rattachant plus ces aides au budget réservé aux allocations pour handicapés.

Ces questions feront certainement l'objet d'un débat beaucoup plus large, et il est tout à fait normal que vous m'interrogiez à nouveau à ce sujet dans les prochaines semaines.

Je ne manquerai pas de vous faire part de l'état d'avancement des travaux du groupe dont je vous ai parlé, et plus spécialement des propositions qui me seront soumises.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Belle voor een repliek.

De heer Van Belle (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn uitgebreid antwoord, maar zoals hij in het begin al zei, voldoet het mij inderdaad niet. Er is ook bijna niets gezegd. De interministeriële conferentie heeft plaatsgehad en is uitgemond in een « *texte martyr* », maar ik stel toch vast dat het regeerakkoord meer dan twee jaar oud is. Wat is er op dit gebied de voorbije twee jaar gebeurd? Heeft men de problemen gewoon ter zijde geschoven? Heeft men nooit nagekeken welke verschuivingen binnen het stelsel mogelijk zijn wanneer het beoogde doel is bereikt?

M. Santkin, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement. — Monsieur le Président, je ne peux que répéter qu'un *texte martyr* sera soumis à discussion très prochainement et aussi que nous présenterons le plus rapidement possible aux assemblées les propositions concrètes qui nous seront faites.

A l'heure actuelle, le Gouvernement ne dispose pas d'éléments concrets suffisants qui permettraient de déboucher sur de telles propositions, mais je vous confirme que l'engagement qui a été pris lors de la constitution du Gouvernement reste entier.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER H. VAN ROMPAEY AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER « REPRESAILLES VAN DE TURKSE REGERING TEN OPZICHTE VAN KOERDISCHE PARLEMENTSLEDEN »

QUESTION ORALE DE M. H. VAN ROMPAEY AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES SUR « LES REPRESAILLES EXERCÉES PAR LE GOUVERNEMENT TURC SUR DES PARLEMENTAIRES KURDES »

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Hugo Van Rompaey aan de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « represailles van de Turkse regering ten opzichte van Koerdische parlementsleden ».

Het woord is aan de heer Hugo Van Rompaey.

De heer H. Van Rompaey (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, deze vraag was eigenlijk bedoeld voor de agenda van vorige week, maar zij blijft nog steeds actueel.

In de pers en uit andere bronnen vernemen we dat van een aantal Turkse parlementsleden, die behoren tot de Koerdische Democratische Partij, DEP, de onschendbaarheid werd opgeheven en dat de personen in kwestie gevangen werden genomen. Zij zouden het gevaar lopen tot de doodstraf te worden veroordeeld. Dit is andermaal een staaltje van de genadeloze repressie van de Turkse regering tegen personen en groepen die zich verzetten tegen de verdrukking van het Koerdische volk. De indruk bestaat dat de Westerse landen de ogen sluiten voor deze staatsterreur in Turkije.

Graag kreeg ik dan ook een antwoord op de volgende vragen. Werd onze Regering over deze zaak geïnformeerd? Heeft zij het initiatief genomen om bij de Turkse regering te protesteren tegen deze schending van de democratie en de mensenrechten? Zal deze aangelegenheid en de verdrukking van de Koerden in het algemeen worden besproken tijdens het bezoek dat de minister van Buitenlandse Zaken van plan is te brengen aan Turkije?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Delcroix, die zal antwoorden namens Vice-Eerste minister Claes.

De heer Delcroix, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de heer Van Rompaey voor zijn vraag en namens minister Claes kan ik het volgende antwoorden.

Het klopt inderdaad dat de onschendbaarheid van een aantal pro-Koerdische parlementsleden door het Turkse parlement werd opgeheven. Zij lopen het gevaar, op grond van artikel 125 van het Turkse strafwetboek, door de veiligheidsrechtbank vervolgd te worden voor separatistische verklaringen met het oog op de opdeling van land en natie.

Opiniedelicten, zoals oproepen tot separatisme, zijn dus strafbaar volgens de Turkse grondwet, die nog dateert uit de tijd van de militaire junta. Het is een anachronisme, dat zijn plaats niet heeft in een moderne rechtsstaat.

Ten tweede, in onderling overleg reageerden verschillende Westeuropese partnerlanden, waaronder België, onmiddellijk. De Turkse ambassadeur werd gevraagd uitleg te komen geven op het departement, terwijl de Belgische ambassade te Ankara eveneens een demarche ter zake verrichtte. Ikzelf heb de Raad van Europa, die ik voor de behandeling van een dergelijk probleem de meest geeignende internationale instelling vind, gevraagd de kwestie te bespreken. De parlementaire assemblée van de Raad van Europa heeft trouwens zelf ook reeds initiatieven genomen in die zin.

Ten derde, ikzelf breng einde maart een officieel bezoek aan Turkije. Het is precies mijn bedoeling met de Turkse overheid over hun beleid op het vlak van de Koerdische problematiek, waaronder de recente aanhouding van de leden van DEP, de Koerdische Democratische Partij, en op het vlak van de mensenrechten in het algemeen, te praten, hen het Belgisch standpunt uiteen te zetten en hen voor hun verantwoordelijkheid te plaatsen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Hugo Van Rompaey voor een repliek.

De heer H. Van Rompaey (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik wens er evenwel de aandacht op te vestigen dat zondag jongstleden een brief van de leider van het PKK, Oçalan Abdullah, kenbaar is gemaakt. Hierin staat dat het PKK — wij weten dat reeds lang van verschillende Koerdische groepen en partijen — afziet van separatisme. Men vraagt de mensenrechten te respecteren en een politieke dialoog te openen om tot een institutionele oplossing te komen. Het PKK stelt overigens een wapenstilstand voor.

Mijnheer de minister, mag ik erop aandringen met dit heel belangrijke politieke feit rekening te houden.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DE CROO AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER «DE WENSELIJKHEID VAN EEN STRENGERE CONTROLE OP DE FINANCIËLE VERRICHTINGEN VAN ORGANISATIES EN/OF VERENIGINGEN MET EEN SOCIALE OPDRACHT»

QUESTION ORALE DE M. DE CROO AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR «L'OPPORTUNITÉ D'UN CONTRÔLE PLUS STRICT DES OPÉRATIONS FINANCIÈRES DES ORGANISATIONS ET/OU ASSOCIATIONS AYANT UNE MISSION SOCIALE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer De Croo aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid over «de wenselijkheid van een strengere controle op de financiële verrichtingen van organisaties en/of verenigingen met een sociale opdracht».

Het woord is aan de heer De Croo.

De heer De Croo (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik wens een aantal vragen te stellen betreffende het fiscaal schandaal bij de socialistische bediendenbond, de BBTK-Antwerpen, meer bepaald aangaande de controlemogelijkheden van de gemeenschap op het financiële doen en laten, niet alleen van de vakvereniging, maar ook van bijvoorbeeld de mutualiteiten.

Mijnheer de minister, ik wens dan ook inzonderheid aangaande de BBTK-Antwerpen te vernemen of er bij de vastgestelde fraude, rechtstreeks of onrechtstreeks, overheidsgelden betrokken zijn, zo ja hoeveel. Of al dan niet kan of moet worden overwogen de syndicale premies, zonder bemiddeling van de vakbonden, rechtstreeks aan de leden uit te betalen. Of niet dringend de ingediende wetsvoorstellen met betrekking tot een verplichte rechtspersoonlijkheid voor vakbond en mutualiteit in behandeling moeten worden genomen tot versterking van de controlemogelijkheden door de fiscus en de Rijksdienst voor sociale zekerheid. Of de invoering van een open boekhouding en resultatenrekening — samen met de rechtspersoonlijkheid — niet de beste hoekstenen kunnen zijn om de fraudemogelijkheden in deze verenigingen tot een minimum te beperken of volledig te elimineren.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Smet.

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — Mijnheer de Voorzitter, de vragen van de heer De Croo zijn geïnspireerd door de aan het licht gekomen feiten in verband met fiscale en/of sociale ontduiking bij de uitbetaling van personeelsleden van de plaatselijke afdeling van de vakbondscentrale te Antwerpen. Moeten vakorganisaties rechtspersoonlijkheid hebben en had de vermelde ontduiking niet kunnen worden voorkomen als de genoemde vakbond rechtspersoonlijkheid zou hebben gehad, was een belangrijke vraag van de heer De Croo.

De feiten waarover nog een gerechtelijk onderzoek aan de gang is, betreffen louter de verplichtingen die elke werkgever heeft bij de uitbetaling van lonen en bezoldigingen aan zijn personeel. Het al dan niet hebben van rechtspersoonlijkheid beïnvloedt op geen enkele wijze de verplichtingen van een werkgever. Vele zelfstandigen bijvoorbeeld hebben geen afzonderlijke rechtspersoonlijkheid maar stellen wel personeel te werk.

Vakorganisaties, of die nu al dan niet rechtspersoonlijkheid hebben, zijn onderworpen aan de geldende fiscale en sociale wetgeving en de erbij horende controle. Zo kan het niet-hebben van rechtspersoonlijkheid niet beletten dat de fiscale controle nagaat of de vakbond als werkgever zijn personeelsleden in het zwart uitbetaalt, noch dat de inspectie van sociale wetten nagaat of een arbeidsreglement werd opgesteld of de arbeidsuur-reglementering wordt nageleefd, noch dat de veiligheidsinspectie de reglementering controleert, noch dat de sociale inspectie nagaat of de sociale inhoudingen op de lonen gebeuren.

Alle werkgevers zijn hieraan onderworpen, ook degenen zonder rechtspersoonlijkheid.

Ik verzeker de heer De Croo dat dit vooral voor mijn inspectiediensten geen louter theoretische mogelijkheid is. Vakbonden worden als werkgever gecontroleerd, net zoals andere werkgevers.

Wat de sociale en fiscale inhoudingen op de lonen betreft, dient de heer De Croo zich te richten tot mijn collega's mevrouw De Galan en de heer Maystadt.

Het geven van rechtspersoonlijkheid aan de vakbonden voegt niets toe aan de wettelijke verplichtingen noch aan hun controleerbaarheid. Als de vakbond, als werkgever, de voorschriften overtreedt, dan is hij hiervoor aansprakelijk, eventueel ook strafrechtelijk.

Via de mandaattheorie wordt de individuele vakbondsverantwoordelijke, meestal de vakbondsleider, ter zake aansprakelijk gesteld. Dit kan bijvoorbeeld de voorzitter van de vakbond in Antwerpen zijn.

Er is op dit vlak dan ook geen enkele reden om de evidente historische keuze om de vakbond als vakbond geen rechtspersoonlijkheid op te leggen, te wijzigen.

Andere vragen betreffen de vakbonden als uitbetalingsinstellingen van de werkloosheidsuitkeringen. Ze krijgen hiervoor niet enkel de nodige geldsommen ter beschikking, maar ontvangen tevens vergoedingen voor de administratiekosten, die verband houden met de uitbetaling van de werkloosheidsuitkeringen.

Een belangrijk onderscheid met de vakbond als werkgever is dat de vakbond als uitbetalingsinstelling wel rechtspersoonlijkheid bezit. Privé-uitbetalingsinstellingen, opgericht door de representatieve werknemersorganisaties ingevolge artikel 7 van de wet van 1944 op de maatschappelijke zekerheid der werknemers, moeten daartoe door de Koning worden erkend en verkrijgen daardoor rechtspersoonlijkheid.

De vakbonden als uitbetalingsinstellingen worden voor die uitbetalingen beschouwd als feitelijke verenigingen met rechtspersoonlijkheid. De verantwoordelijke personen zijn bekend bij de RVA. Zij moeten een afzonderlijke boekhouding voeren voor de sociale prestaties die zij voor rekening van de RVA betalen, dus voor de werkloosheidsuitbetalingen. Deze boekhouding dient te worden bijgehouden volgens strikt door de RVA voorgeschreven en gecontroleerde regels. Er is dus een afzonderlijke boekhouding en een strikte controle door de RVA op sociale prestaties.

De werkingskosten van de erkende uitbetalingsinstellingen zijn evenwel geïntegreerd in de boekhouding van de werknemersorganisaties die thans niet door de RVA kan worden gecontroleerd.

Artikel 7 van het koninklijk besluit van 16 september 1991 dat de vaststelling van de vergoedingen voor administratie-onkosten van de uitbetalingsinstellingen regelt, bepaalt dat: «... de uitbetalingsinstellingen volgens de door de minister bepaalde modaliteiten gedetailleerde staten moeten opmaken van hun werkingskosten die rechtstreeks verband houden met de uitbetaling van hun werkingskosten. Deze staten worden door de afgevaardigde van de minister van Financiën bij de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening gecontroleerd.»

Deze staten, die gegevens bevatten over het ingezette personeel en de diverse andere soorten werkingskosten, worden nu regelmatig opgevraagd. Toch moet men toegeven dat een efficiënte controle bemoeilijkt wordt door het ontbreken van een afzonderlijke boekhouding. Daarom heb ik het koninklijk besluit over de administratiekosten laten aanpassen. Het berust thans voor advies bij het beheerscomité van de RVA en zal daarna naar de Raad van State worden gezonden. De uitbetalingsinstellingen zullen hierdoor vanaf 1995 af een beheersboekhouding moeten voeren over de werkingskosten die verband houden met de uitbetaling van de werkloosheidsuitkeringen, met de boekingsregels en de aanvullende bescheiden die ik vaststel. Ik heb de RVA trouwens reeds opdracht gegeven een voorstel van boekingsregels en van op te stellen bescheiden uit te werken. Op die wijze zal een sluitende controle mogelijk zijn.

Tot zover de antwoorden op twee kernvragen. Er was ook nog een bijkomende vraag over het uitbetalen van de vakbondspremies aan vakbondsleden. Die vakbondspremies zijn de bedragen die in sommige ondernemingen of in sommige sectoren door de werkgevers worden betaald als een gedeeltelijke terugbetaling van de jaarlijkse ledenbijdrage van het vakbondslid. Deze tussenkomst van de werkgevers wordt in de betrokken sectoren in CAO's bepaald. Deze CAO's leggen ook de modaliteiten en de uitbetalingswijzen vast. Vaak worden deze sommen door de individuele werkgevers gestort in een fonds, dat ze op zijn beurt aan de leden doortorst. Deze fondsen worden doorgaans paritair beheerd. Een rechtstreekse betaling door de werkgever aan de werknemers die vakbondslid zijn, is uiteraard uitgesloten. De meeste vakbondsleden willen immers hun lidmaatschap van een vakbond geheim houden.

In de drie grote vakbonden is er een democratische controle op de besteding van de ledenbijdragen door de leden mogelijk. In organisaties met meer dan 100 werknemers is er immers de verplichting om een ondernemingsraad op te richten, met de typisch controlerende rol die er toegewezen wordt aan de wette-

lijke bedrijfsrevisor. Bovendien hebben alle organisaties de facto statutair opgelegde controle instanties, waarin verkiesbare vertegenwoordigers zitten van de vrijgestelden en de vakbondsleden. Deze controle instanties volgen de aanwending van het lidgeld in de vakorganisaties en brengen hierover verslag uit aan hun leden.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Croo voor een repliek.

De heer De Croo (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor het antwoord.

Mevrouw de minister, waarom maakt u zo een grote omweg, daar waar er een eenvoudige oplossing is? U zegt dat de vakbonden geen rechtspersoonlijkheid moeten hebben en dat de leiding van de vakbond persoonlijk verantwoordelijk is voor het naleven van de wettelijk opgelegde verplichtingen. Waarom is alleen voor die ene belangrijke beweging de rechtspersoonlijkheid niet nodig terwijl die wel opgelegd wordt aan vennootschappen, VZW's of individuele zelfstandigen?

Waarom worden de vakbonden, die belast zijn met het doorstorten van de werkloosheidsvergoedingen, beschouwd als een feitelijke vereniging, zodat ook op dit punt volgens u een aantal fysieke personen de verantwoordelijkheid dragen?

Wat de vakbondspremies betreft, kan de werkgever die premies rechtstreeks overmaken aan de werknemer, die ze op zijn beurt kan doorstorten aan de vakbond van zijn keuze. Op deze wijze weet de werkgever niet bij welke verbond een werknemer is aangesloten.

Mijn laatste opmerking belangt ook de minister van Financiën aan. Kan er worden bewezen dat de vakbonden bedrijfsvoorheffing betalen op het opgespaarde, eventueel uit te keren stakingsgeld?

Kortom, mevrouw de minister, waarom maakt u al die omwegen en erkent u niet dat, zoals in andere landen, rechtspersoonlijkheid voor de vakbonden noodzakelijk is?

Mevrouw de minister, ondanks uw inspanningen om in de toekomst dergelijke zaken te vermijden, betreurt ik uw antwoord dat te kort schiet.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Smet.

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — Mijnheer de Voorzitter, de vakbond als werkgever wordt behandeld zoals iedere werkgever.

Mijnheer De Croo, als u werkgever bent, dan bent u niet verplicht een afzonderlijke rechtspersoonlijkheid te hebben.

De heer De Croo (VLD). — Mevrouw de minister, ik heb rechtspersoonlijkheid.

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — Mijnheer De Croo, u mag rechtspersoonlijkheid hebben. Ik zeg alleen dat u als werkgever niet verplicht bent ze te hebben.

De heer De Croo (VLD). — Mevrouw de minister, ik heb ze automatisch vanaf de leeftijd van achttien jaar!

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — U mag ze hebben maar een groot aantal zelfstandigen hebben geen afzonderlijke rechtspersoonlijkheid. Zelfstandigen die andere personen tewerkstellen en die niet hebben gekozen voor een vennootschapsvorm, bijvoorbeeld een NV, hebben geen afzonderlijke rechtspersoonlijkheid. Zij worden als werkgever persoonlijk verantwoordelijk geacht voor de fouten die zij maken.

Voor die zelfstandigen bestaat er geen onderscheid tussen hun zakelijk bezit en hun privé-bezit. Dat is de realiteit.

Zo is het ook een realiteit dat er ondernemingen met een rechtspersoonlijkheid worden genoteerd.

De vakbond is dus een werkgever zoals elke andere werkgever. Zij kiezen zelf de vorm. Dit ontslaat de vakbond echter niet van zijn verantwoordelijkheid want u insinueert dat het enkel via rechtspersoonlijkheid is dat men verantwoordelijk zou zijn. Dat is een zeer grove vergissing, mijnheer De Croo.

De heer De Croo (VLD). — Mevrouw de minister, wie is wie?

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — Mijnheer De Croo, wie is wie? Als wij bijvoorbeeld sociale controle doen, dan wordt meestal de voorzitter van de vakbond persoonlijk verantwoordelijk gesteld voor de fouten die gebeuren. Dat is voor de fiscale controle wellicht hetzelfde. Er is een verantwoordelijke. De vakbond is in geen dele ontslagen van al wat moet gebeuren.

De heer De Croo (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, de minister zou er goed aan doen de tekst van wat ze hier heeft gezegd aandachtig te lezen. Dan kon ze misschien voorkomen dat die verklaring zo in de *Parlementaire Handelingen* verschijnt.

Het is werkelijk al te grof!

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DIDDEN AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN AMBTENARENZAKEN OVER «DE PUBLIKATIE BIJ KONINKLIJK BESLUIT VAN DE TOEPASSING ALS RAMPGEBIED VAN DE GEMEENTEN GETROFFEN DOOR DE WATERSNOOD VAN DECEMBER 1993»

QUESTION ORALE DE M. DIDDEN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DE LA FONCTION PUBLIQUE SUR «LA PUBLICATION PAR ARRETE ROYAL DE LA RECONNAISSANCE COMME ZONES SINISTREES DES COMMUNES FRAPPEES PAR LES INONDATIONS DE DECEMBRE 1993»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Didden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over «de publikatie bij koninklijk besluit van de toepassing als rampgebied van de gemeenten getroffen door de watersnood van december 1993».

Het woord is aan de heer Didden.

De heer Didden (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, tot op heden werd er nog geen koninklijk besluit gepubliceerd over de erkenning als rampgebied in het kader van de rampenfondswet van de gemeenten en gebieden die werden getroffen door de overstromingen van december 1993. Nochtans beschikt de Ministerraad over alle elementen om dit koninklijk besluit uit te vaardigen en werd reeds begin januari goedkeuring gehecht aan een dergelijke erkenning.

Het uitblijven van de ondertekening en publikatie van dit koninklijk besluit heeft tot gevolg dat de talrijke bewoners uit het Maasland en de IJzervlakte tot op vandaag geen aanvraag kunnen doen, vermits nog geen formulieren bezorgd worden door de provinciebesturen zolang er geen publikatie van het koninklijk besluit heeft plaatsgehad. Dit is des te erger daar de eigenlijke administratieve procedure slechts start op de eerste dag van de maand volgend op de publikatie.

Gaarne vernam ik waarom de publikatie nog niet is gebeurd en wanneer die dan wel mag worden verwacht.

In ditzelfde verband vernam ik graag binnen welke periode men een begin en einde verwacht van de administratieve procedure met betrekking tot de uitbetaling van schadevergoedingen tengevolge van de recente overstromingen.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Tobback.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Mijnheer de Voorzitter, een ontwerp van koninklijk besluit tot erkenning als algemene ramp van de schade

veroorzaakt door de overstromingen van december 1993 en januari 1994 werd na vele nachtelijke vergaderingen op mijn kabinet op 14 januari 1994 aan de Ministerraad ter goedkeuring voorgelegd. In deze Ministerraad werd op mijn voorstel ook beslist het ontwerp aan de Raad van State voor te leggen, al was het maar om te voorkomen dat sommigen die zich benadeeld voelen, nadien naar de Raad van State zouden stappen, zoals de bosontginners dat destijds hebben gedaan. Een duidelijk standpunt van de Raad van State was voor ons zeer belangrijk, zelfs als dit meebracht dat het koninklijk besluit een maand later zou worden uitgevaardigd.

Ondertussen hadden allerlei omstandigheden vereist dat in het reeds goedgekeurde ontwerp wijzigingen werden aangebracht, onder andere in verband met de uitbreiding van de uitgestrektheid van de ramp. Sommige gemeenten die ook overstromingen gekend hebben, kwamen in het eerste ontwerp van koninklijk besluit niet voor. Hierover werden pas later inlichtingen verstrekt. Om tot een duidelijke afbakening te kunnen overgaan, hebben wij ons moeten baseren op de vroegere deelgemeenten. De vergeten stukken grondgebied konden nog worden ingepast in het ontwerp dat voor advies aan de Raad van State is voorgelegd.

Een nieuw ontwerp van koninklijk besluit met de bijgewerkte lijst van de geteisterde gemeenten werd door de Ministerraad goedgekeurd op 21 februari 1994 en werd door de Koning op 1 maart 1994 ondertekend. Volgens de diensten van het *Belgisch Staatsblad* zal het erkenningsbesluit op 19 of 23 maart worden gepubliceerd.

Wat het tweede gedeelte van de vraag van de heer Didden betreft, kan ik meedelen dat de afhandeling van de dossiers in verband met financiële tegemoetkomingen, tot de bevoegdheid behoort van de minister van Infrastructuur, vroeger de minister van Openbare Werken. Kortom Binnenlandse Zaken is verantwoordelijk voor het koninklijk besluit en daarmee zijn wij dus klaar. Binnenlandse Zaken is eveneens verantwoordelijk voor het ter beschikking stellen van personeel van de provinciegouverneurs en die zaak is ook geregeld. Blijft dan nog de afhandeling van de dossiers. Dit is de zaak van de minister van Infrastructuur en van de indieners van een dossier, waarbij ik mocht opmerken dat bij een vorige gelegenheid sommigen na verloop van zes maanden gevraagd hebben nog een dossier te mogen indienen.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

ONTWERP VAN WET TOT ORGANISATIE VAN DE GEAUTOMATISEERDE STEMMING

Algemene beraadslaging en stemming over artikelen

Aangehouden stemmingsen

PROJET DE LOI ORGANISANT LE VOTE AUTOMATISE

Discussion générale et vote d'articles

Votes réservés

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot organisatie van de geautomatiseerde stemming.

Nous abordons l'examen du projet de loi organisant le vote automatisé.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Wierinckx (VLD), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, dit ontwerp is in feite de verdere uitwerking van de wet van 21 juli 1991 die het geautomatiseerd stemmen bij wijze van experiment mogelijk maakte in de kantons Verlaine et Waarschoot. Ingevolge dit ontwerp zal dit systeem bij de eerstvolgende verkiezingen ook worden toegepast in de kieskringen Antwerpen en

Luik, in vier kantons van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde en in de kantons Eupen en Sankt-Vith, op verzoek van de Duitstalige Gemeenschap zelf, die trouwens een deel van de kosten op zich neemt.

Als de test van het geautomatiseerd stelsysteem ook daar voldoening geeft, kan het procédé tot andere kieskantons of kieskringen worden uitgebreid.

Het elektronisch stemmen biedt onmiskenbaar het voordeel van een snelle verwerking, waardoor men bijna onmiddellijk over de uitslag kan beschikken. Bovendien kunnen de telbureaus worden afgeschaft. Vooral in de grote lokaliteiten bleek het vaak zeer moeilijk om voldoende personen te vinden voor het behoorlijk functioneren van de telbureaus. Verder moet er ook minder drukwerk worden besteld en betaald, aangezien de stembiljetten worden afgeschaft.

De wet van 19 juli 1991 werd indertijd met éénparigheid van stemmen goedgekeurd. Het huidig ontwerp telt 29 artikelen, waarvan de twee eersten aan de Koning de bevoegdheid verlenen om te bepalen in welke kieskringen elektronisch zal worden gestemd en om de goedkeuringsvoorwaarden van de systemen vast te leggen.

In de artikelen 3 tot en met 5 worden de financiële en technische modaliteiten verduidelijkt. Wanneer de apparatuur door de Staat wordt aangeschaft, moet de gemeente gedurende tien jaar jaarlijks een som terugstorten, waarvan het bedrag door de Koning wordt bepaald. Dit bedrag mag niet hoger zijn dan 20 frank per verkiezing en per ingeschreven kiezer en niet hoger dan 50 frank per ingeschreven kiezer wanneer verschillende verkiezingen gelijktijdig plaatsvinden. Als de apparatuur door de gemeente wordt aangeschaft, subsidieert de Staat deze aankoop ten belope van 20 pct. De Koning zal normen uitwerken om te bepalen hoeveel stelsystemen mogen worden aangekocht. Om uitvoerbaar te zijn, moeten alle gemeenten van het kanton gezamenlijk een verzoek tot automatisering indienen. De gemeente mag de apparatuur ook voor administratieve doeleinden gebruiken, maar moet deze steeds voor eventuele verkiezingen ter beschikking houden.

In de artikelen 6 tot en met 10 wordt de stemprocedure beschreven. Bij artikel 7, vierde lid, van paragraaf 2 werd een amendement ingediend, dat alleen de tekst duidelijker wil maken. Dit amendement werd aanvaard. De nieuwe tekst staat afgedrukt op bladzijde 13 van het verslag.

In de artikelen 11 tot en met 13 wordt vervolgens omschreven op welke manier de stemming moet worden afgesloten.

De artikelen 14 en 15 bevatten praktische gegevens omtrent het aantal toegelaten kiezers, de openingsuren en de wachtlokalen.

De voorafgaande verrichtingen, de taken van de gemachtigde ambtenaren van Binnenlandse Zaken, de verwerking van de stemmen, de afkondiging en de sancties op eventueel bedrog worden nauwkeurig beschreven in de artikelen 16 tot en met 24.

Tenslotte bevat het ontwerp enkele wijzigingen aan de bestaande kieswetgeving om het geautomatiseerd stemmen mogelijk te maken. Ook wordt aandacht geschonken aan het per brief stemmen door Belgen die in een andere lidstaat van de Europese Unie verblijven.

De 29 artikelen van het ontwerp werden éénparig goedgekeurd door de 13 aanwezige commissieleden. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Raes.

De heer Raes (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, dit wetsontwerp wil het verloop van parlements-, provincieraads-, gemeenteraads- en Europese verkiezingen versnellen en vereenvoudigen. Tegen het beginsel van versnelling en vereenvoudiging hebben wij uiteraard geen bezwaar. De vraag rijst wel of er bij het voorgestelde systeem geen bezwaren zijn en zo ja, of men met deze bezwaren rekening gehouden heeft bij de uitwerking van onderhavig wetsontwerp.

Elektronisch stemmen en verwerken van de uitgebrachte stemmen blijft ook vandaag nog een kwetsbare procedure. Zonder mij in technische details te verliezen, verwijs ik naar het zich voordoende van zogenaamde computervirussen in de stem- of telcomputers,

naar het onklaar raken van de magneetkaartlezer bij stem- of telverrichtingen en naar het doorgeven van verkeerde gegevens via diskettes die op hun beurt door computervirussen kunnen worden geteisterd.

Men verlieze niet uit het oog dat deze volkomen nieuwe manier van stemmen voor zeer veel kiezers — zeker in de eerste jaren — een gevoel van onwennigheid en onzekerheid veroorzaakt. Wie bijvoorbeeld de verslaggeving van de recente gemeenteraadsverkiezingen in Nederland volgde, kon ervaren dat een aanzienlijk deel van de kiezers — ergens was sprake van « bijna de helft » — moest worden bijgestaan.

De heer W. Martens (CVP). — Door wie moesten ze worden bijgestaan?

De heer Raes (Vl. Bl.). — Door de mensen van het kiesbureau. Dat was op de televisie duidelijk te zien.

Het is toch ondenkbaar dat in een land dat zich democratisch noemt, verkiezingen zouden worden gehouden, waarbij een belangrijk deel van de bevolking een gevoel van onveiligheid en onzekerheid ervaart. Wanneer men, zelfs ten onrechte, veronderstelt dat het verloop van de verkiezingen niet correct gebeurt, dan is de werkelijke keuzevrijheid zeer beperkt.

De kiezer moet kunnen nagaan of zijn keuze correct werd geregistreerd. Dit kan niet via het magneetkaartje want controle zou enkel mogelijk zijn via een stembrief die op papier wordt geproduceerd tegelijk met de stemverrichting. De kiezer zou dan meteen kunnen nagaan of zijn keuze inderdaad werd opgenomen en indien dit niet het geval zou zijn, zou hij een nieuwe stemming kunnen eisen.

Het spreekt vanzelf dat deze stembrieven meteen gedeponneerd zouden worden in stembussen die op de veiligste wijze opgeslagen worden op de griffie van de rechtbank en aldaar gedurende een bij koninklijk besluit te bepalen termijn zouden worden bewaard.

Bij betwisting van een verkiezing, moet een eventuele hertelling gebeuren op basis van de bewaarde stembrieven. Dergelijke hertelling kan alleen gevraagd worden door de politieke partijen die in de betrokken gemeente, arrondissement of Gewest aan de voorbije verkiezingen hebben deelgenomen en reeds verkozenen hadden in Kamer of Senaat of in een Gemeenschaps- of Gewestraad.

Het gebruik van de traditionele stembrief, naast de magneetkaart, heeft slechts zin als de deelnemende politieke partijen, ook effectief de mogelijkheid hebben deze stembrieven als basis voor hertelling te gebruiken.

Het Vlaams Blok heeft een aantal amendementen bij dit wetsontwerp ingediend. Onze becommernis is alleen aan elke kiezer, en we denken hier meer bepaald aan ouderen, de gelegenheid te bieden in alle zekerheid en gerustheid zijn of haar stem uit te brengen.

Onze amendementen zijn de volgende.

Ten eerste, bij artikel 2, paragraaf 1, het toevoegen van een 3°, om per stembureau een afdrukeenheid te installeren die per stemverrichting een stembrief op papier afdrukt. Deze stembrief wordt door de kiezer gedeponneerd in de traditionele stembus.

Ten tweede, bij artikel 7, het toevoegen van een nieuwe paragraaf 6: « Na het beëindigen van de stemverrichtingen zal de traditionele stembus door de voorzitter van het kiesbureau worden verzegeld en overgebracht naar de griffie van de rechtbank of van het vrederecht van het stemopnemingsbureau. Ze zal aldaar bewaard worden gedurende een door de Koning te bepalen termijn. »

Ten derde, na het artikel 22 het invoegen van een nieuw artikel 22bis: « Wanneer een verkiezing betwist wordt, gebeurt de hertelling op basis van de stembrieven. Alle politieke partijen — die aan deze verkiezing deelnemen — « die verkozenen hebben in Kamer of Senaat, of in een Gemeenschaps- of Gewestraad, hebben het recht de hertelling op basis van de stembrieven te vragen wanneer zij ernstige vermoedens hebben dat zich bij het elektronisch stemmen fouten hebben voorgedaan. »

Wij zijn ervan overtuigd dat men de redelijkheid van onze voorstellen zal inzien en dat men onze amendementen ten volle zal ondersteunen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Tobback.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats dank ik de heer Wierinckx voor zijn verslag en prijs ik de commissie voor de snelheid en de degelijkheid waarmee zij dit ontwerp heeft behandeld.

Voorts geef ik graag toe dat de bekommernissen die door de heer Raes werden geuit, redelijk zijn. Ik heb echter twijfels over de doelmatigheid en de efficiëntie van zijn oplossingen. Eerst wijs ik hem erop dat wij niet over één nacht ijs zijn gegaan. Aan dit initiatief is vijf jaar studiewerk voorafgegaan. In de kantons Waarschoot en Verlaine, waar dit systeem bij de vorige verkiezingen werd uitgetest, is gebleken dat mensen beter in staat zijn om zich aan dit systeem aan te passen dan men wil laten uitschijnen.

Dat er voor de kiezer soms bijstand nodig is, ligt voor de hand. Voor verkiezingen in Brussel, waarbij men een affichegroot verkiezingsformulier moet uitspreiden en vervolgens moet zoeken in een oerwoud van kandidaten, is ook vaak bijstand nodig.

Bovendien duurt het nu soms meerdere dagen vooraleer de stemmen zijn geteld. Het is de bedoeling om met dit systeem althans dit probleem van de baan te helpen.

In de wet wordt wel degelijk voorzien in veiligheidsvoorschriften, zowel op technisch als op wettelijk vlak.

Een hertelling moet uiteraard mogelijk zijn wanneer daartoe redenen bestaan, zowel bij elektronisch als bij manueel stemmen en tellen.

Het ontwerp komt tegemoet aan alle redelijke bekommernissen. Ik verzoek de Senaat daarom de amendementen niet goed te keuren.

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

L'article premier est ainsi rédigé:

Chapitre 1er. — Dispositions générales

Article 1er. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, décider que, pour les circonscriptions électorales, les cantons électoraux ou les communes qu'il désigne, il est fait usage d'un système de vote automatisé lors des élections législatives, provinciales et communales et pour le renouvellement des conseils de communauté et de région ainsi que lors des élections pour le renouvellement du Parlement européen.

Lorsque le Roi fait usage de la faculté visée à l'alinéa 1er pour les élections provinciales, le système de vote automatisé est appliqué pour les élections communales dans toutes les communes des cantons électoraux désignés.

Lorsque les communes entendent acquérir elles-mêmes un système de vote automatisé, l'arrêté royal visé à l'alinéa 1er ne peut être pris que pour autant que les conseils de toutes les communes d'un même canton électoral en aient délibéré préalablement et décidé de faire appel à un même fournisseur agréé.

Hoofdstuk 1. — Algemene bepalingen

Artikel 1. De Koning kan bij in Ministerraad overlegd besluit beslissen dat voor de kieskringen, de kieskantons of de gemeenten die hij aanwijst, gebruik wordt gemaakt van een geautomatiseerd stembusysteem bij de parlements-, provincieraads- en gemeenteraadsverkiezingen en voor de vernieuwing van de gewest- en gemeenschapsraden alsook bij de verkiezingen voor de vernieuwing van het Europese Parlement.

Wanneer de Koning voor de provincieraadsverkiezingen gebruikt maakt van de in het eerste lid bedoelde mogelijkheid, wordt het geautomatiseerd stembusysteem voor de gemeenteraadsverkiezingen aangewend in alle gemeenten van de aangewezen kieskantons.

Wanneer de gemeenten zelf een geautomatiseerd stembusysteem willen aanschaffen, kan het koninklijk besluit bedoeld in het eerste lid slechts worden genomen voor zover de raden van alle gemeenten van eenzelfde kieskanton daar vooraf over beraadslaagd hebben en beslist hebben een beroep te doen op eenzelfde erkende leverancier.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 2 est ainsi libellé:

Art. 2. § 1er. Un système de vote automatisé comprend, par bureau de vote:

1° Une urne électronique;

2° Une ou plusieurs machines à voter équipées chacune d'un écran de visualisation, d'un lecteur-enregistreur de cartes magnétiques et d'un crayon optique.

En outre, chaque bureau principal de canton ou communal dispose d'un ou de plusieurs systèmes électroniques de totalisation des votes émis dans les bureaux de vote qui relèvent de ce bureau principal.

§ 2. Les systèmes automatisés de vote et les systèmes électroniques de totalisation des votes ne peuvent être utilisés que s'ils sont conformes aux modèles agréés conformément aux conditions générales d'agrément déterminées par le Roi, qui garantissent en tout cas la fiabilité et la sécurité des systèmes, ainsi que le secret du vote.

Le ministre de l'Intérieur constate cette conformité.

Art. 2. § 1. Een geautomatiseerd stembusysteem omvat per stembureau:

1° Een elektronische stembus;

2° Een of meer stembusmachines die elk zijn uitgerust met een beeldscherm, een eenheid voor het lezen en registreren van magneetkaarten en een leespen.

Bovendien beschikt elk kantonhoofdbureau of gemeentehoofdbureau over één of meer elektronische systemen voor de optelling van de stemmen die zijn uitgebracht in de stembureaus die van dat hoofdbureau afhangen.

§ 2. De systemen voor het geautomatiseerde stemmen en de elektronische systemen voor het optellen van de stemmen kunnen alleen worden gebruikt als zij conform de modellen zijn die zijn goedgekeurd overeenkomstig de door de Koning vastgestelde algemene goedkeuringsvoorwaarden, die in elk geval de betrouwbaarheid en de veiligheid van de systemen, alsmede het geheim van de stemming garanderen.

De minister van Binnenlandse Zaken stelt deze overeenstemming vast.

De heer Raes stelt volgend amendement voor:

« Paragraaf 1, eerste lid, van dit artikel, aan te vullen met een 3°, luidende:

« 3° Een afdrukeenheid, die per stemverrichting een stembrief op papier afdrukt; deze stembrief wordt door de kiezer gedeponeerd in de traditionele stembus. »

« Compléter le § 1er, premier alinéa, de cet article par un 3°, libellé comme suit:

« 3° Une imprimante, qui reproduit sur papier un bulletin de vote pour chaque opération de vote. Ce bulletin de vote est déposé par l'électeur dans l'urne traditionnelle. »

Wordt dit amendement gesteund? (Talrijke leden staan op.)

Aangezien het amendement reglementair wordt gesteund, maakt het deel uit van de bespreking.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 2 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 2 sont réservés.

Art. 3. § 1er. Les systèmes visés à l'article 2, § 1er, sont la propriété de la commune, étant entendu que les systèmes électroniques de totalisation des votes d'un canton électoral sont la propriété de la commune chef-lieu de canton.

Sans préjudice de l'alinéa 1er, lorsque ce matériel a été acquis par l'Etat, la commune est tenue de verser annuellement à celui-ci, pendant une période de dix ans prenant cours à la date à laquelle le matériel de vote a été utilisé pour la première fois, une somme dont le montant est fixé par le Roi. Ce montant ne peut être supérieur à 20 francs par élection et par électeur inscrit. En cas d'élections simultanées, il ne peut en aucun cas excéder 50 francs par électeur inscrit. Le paiement de cette somme a lieu par voie de prélèvements d'office opérés sur le compte ouvert au nom des communes concernées auprès de la SA «Crédit communal de Belgique».

Sans préjudice de l'alinéa 1er, lorsque le matériel a été acquis par une ou plusieurs autorités publiques autres que les communes, la somme visée à l'alinéa précédent est payée à ces autorités à concurrence des investissements consentis par chacune d'elles et selon les modalités fixées par le Roi.

Lorsque le matériel a été acquis par la commune, l'Etat intervient financièrement dans les coûts d'investissement à concurrence de vingt pour cent de ceux-ci selon les normes fixées par le Roi quant au nombre de systèmes et la somme visée aux alinéas 2 et 3 n'est pas due.

§ 2. Les frais d'entretien et de stockage du matériel sont à charge de la commune. Les frais d'assistance le jour de l'élection sont à charge de l'Etat.

§ 3. La commune est tenue de faire réparer ou remplacer, à ses frais, dans les plus courts délais, tout matériel hors d'usage. Dans ce cas, la somme visée au § 1er, alinéas 2 et 3, reste due jusqu'à l'expiration du délai prévu à l'alinéa 2 du même paragraphe.

§ 4. Les logiciels électoraux, les codes de sécurité, les cartes magnétiques individuelles et les supports de mémoire sont fournis par le ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique ou son délégué lors de chaque élection. Les cartes magnétiques et les supports de mémoire sont restitués audit ministre ou à son délégué dans le mois qui suit la date de l'élection au cours de laquelle ils ont été utilisés. Ces cartes et supports sont conservés dans les locaux du ministère de l'Intérieur, avec indication de leur origine, aussi longtemps que l'élection n'est pas définitivement validée ou annulée.

Art. 3. § 1. De stemapparatuur bedoeld in artikel 2, § 1, is eigendom van de gemeente, met dien verstande dat de elektronische systemen voor het optellen van de stemmen van een kieskanton de eigendom zijn van de gemeente die de hoofdplaats van een kanton is.

Onverminderd het eerste lid, wanneer deze apparatuur door de Staat wordt aangeschaft, is de gemeente gehouden hem gedurende een periode van tien jaar die ingaat op de datum waarop de stemapparatuur voor de eerste maal werd gebruikt, jaarlijks een som te storten, waarvan het bedrag door de Koning wordt vastgesteld. Dit bedrag mag niet meer dan 20 frank per verkiezing en per ingeschreven kiezer bedragen. Ingeval van gelijktijdige verkiezingen mag het zeker niet meer dan 50 frank per ingeschreven kiezer bedragen. De betaling van deze som geschiedt via voorafnemingen van ambtswege die worden verricht op de rekening die op naam van de betrokken gemeenten is geopend bij de NV «Gemeentekrediet van België».

Onverminderd het eerste lid, wanneer de apparatuur door één of meerdere openbare overheden die geen gemeenten zijn, wordt aangeschaft, wordt de in het vorige lid bedoelde som aan die overheden betaald ten belope van de investeringen die zij elk hebben gedaan en volgens de door de Koning vastgestelde nadere regelen.

Wanneer de apparatuur door de gemeente wordt aangeschaft, komt de Staat in de investeringskosten financieel tussenbeide ten belope van twintig procent ervan volgens de normen die door de

Koning zijn vastgesteld in verband met het aantal stelsystemen en is de som vermeld in het tweede en het derde lid niet verschuldigd.

§ 2. De kosten voor onderhoud en opslag van de apparatuur zijn ten laste van de gemeente. De kosten voor bijstand op de dag van de verkiezing zijn ten laste van de Staat.

§ 3. De gemeente is gehouden op eigen kosten alle apparatuur die buiten gebruik is zo spoedig mogelijk te laten herstellen of vervangen. In dit geval blijft de in § 1, tweede en derde lid, vermelde som verschuldigd tot het verstrijken van de termijn bepaald in het tweede lid van dezelfde paragraaf.

§ 4. De verkiezingsprogrammatuur, de veiligheidscodes, de individuele magneetkaarten en de geheugendragers worden bij elke verkiezing verstrekt door de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken of zijn gemachtigde. De magneetkaarten en de geheugendragers worden binnen een maand na de datum van de verkiezing tijdens welke ze werden gebruikt, aan deze minister of zijn gemachtigde terugbezorgd. Deze kaarten en dragers worden met vermelding van hun oorsprong in de lokalen van het ministerie van Binnenlandse Zaken bewaard, zolang de verkiezing niet definitief geldig of ongeldig is verklaard.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. La commune peut utiliser le matériel de vote à d'autres fins, pour la gestion de la commune, à condition de rendre ce matériel disponible et en ordre de fonctionnement pour l'élection, trois jours au moins avant la date de celle-ci.

Art. 4. De gemeente mag de stemapparatuur voor andere doeleinden gebruiken voor het beheer van de gemeente, op voorwaarde dat deze apparatuur ten minste drie dagen vóór de datum van de verkiezing weer ter beschikking en gebruiksklaar is voor die verkiezing.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. Les communes faisant partie des circonscriptions ou cantons électoraux visés à l'article 1er sont exclues de la répartition des frais relatifs à l'établissement des bulletins de vote et au fonctionnement des bureaux de dépouillement ainsi que de la répartition des dépenses qui, en raison de l'automatisation du vote, ne concernent pas les bureaux électoraux de la circonscription ou du canton électoral.

Art. 5. De gemeenten die behoren tot de kieskringen of kieskantons bedoeld in artikel 1, worden uitgesloten van de verdeling van de kosten voor het opmaken van de stembiljetten en voor de werking van de stemopnemingsbureaus alsook van de verdeling van de uitgaven die op grond van de automatisering van de stemming geen betrekking hebben op de stembureaus van de kieskring of het kieskanton.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre II. — Du système de vote automatisé

Art. 6. Chaque compartiment-isoloir du bureau de vote est équipé d'une machine à voter.

Hoofdstuk II. — Het geautomatiseerd stelsysteem

Art. 6. Elk stembokje van het stembureau is uitgerust met een stemmachine.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 7 est ainsi libellé :

Art. 7. § 1er. Avant de se rendre au compartiment-isoloir, l'électeur reçoit du président du bureau ou de l'assesseur que ce dernier désigne, une carte magnétique que le président ou l'assesseur aura mise préalablement en état de fonctionnement au moyen de l'urne électronique.

§ 2. Pour exprimer son vote, l'électeur introduit d'abord la carte magnétique dans la fente prévue à cet effet au lecteur-enregistreur de cartes de la machine à voter.

Si plusieurs élections ont lieu simultanément, le ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique fixe l'ordre dans lequel les votes doivent être exprimés.

Lorsque les lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, laissent à l'électeur le choix de la langue pour les opérations électorales, il est d'abord invité à accomplir ce choix; celui-ci est, après confirmation, définitif pour l'ensemble des opérations de vote.

Pour l'élection des sénateurs ou du Parlement européen dans la circonscription électorale de Bruxelles-Hal-Vilvorde, l'électeur indique le collège électoral auquel il appartient et seules les listes présentées pour ce collège sont ensuite affichées.

§ 3. Dans tous les cas, l'écran de visualisation affiche le numéro d'ordre et le sigle de toutes les listes de candidats, sous réserve de l'application du § 2, alinéa 4.

L'électeur indique, au moyen du crayon optique, la liste de son choix. Il peut également indiquer par un vote blanc qu'il ne désire apporter son vote à aucune des listes présentées.

Après que l'électeur a choisi une liste, l'écran de visualisation affiche, pour cette liste, les nom et prénom des candidats.

L'électeur exprime son vote en plaçant le crayon optique :

1° Dans la case placée en tête de liste, s'il adhère à l'ordre de présentation des candidats;

2° Pour toutes les élections, à l'exception des élections provinciales et communales :

— Dans la case en regard d'un candidat titulaire;

— Dans la case en regard d'un candidat suppléant;

— Ou dans les cases en regard d'un candidat titulaire et d'un candidat suppléant de la même liste;

3° Pour les élections provinciales et communales, dans les cases en regard d'un ou de plusieurs candidats de la même liste.

§ 4. Après que l'électeur a exprimé son vote conformément au § 3, il est invité à le confirmer. Cette confirmation clôture le vote de l'électeur pour l'élection considérée. Tant que le vote n'est pas confirmé, l'électeur peut recommencer l'opération de vote.

§ 5. Le cas échéant, l'électeur est invité ensuite, par une information apparaissant sur l'écran de visualisation, à voter selon la même procédure pour l'élection suivante.

Art. 7. § 1. Alvorens hij zich naar het stembokje begeeft, ontvangt de kiezer van de voorzitter van het bureau of van de bijzitter die deze aanwijst, een magneetkaart die de voorzitter of de bijzitter vooraf gebruiksklaar heeft gemaakt door middel van de elektronische stembus.

§ 2. Om zijn stem uit te brengen, steekt de kiezer eerst de magneetkaart in de gleuf die daartoe is voorzien in de kaartenlees- en registreereinheid van de stemmachine.

Indien verscheidene verkiezingen tegelijk plaatsvinden, stelt de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken de volgorde vast waarin de stemmen moeten worden uitgebracht.

Wanneer de kiezer, krachtens de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, de taal van de stemverrichtingen kan kiezen, wordt hij eerst verzocht die keuze te bepalen; zij is, na bevestiging ervan, definitief voor alle stemverrichtingen.

Voor de verkiezing van de senatoren of het Europese Parlement, in de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde, geeft de kiezer het kiescollege op waartoe hij behoort en alleen de voor dat kiescollege voorgedragen lijsten verschijnen vervolgens op het scherm.

§ 3. In alle gevallen verschijnen het volgnummer en het letterwoord van alle kandidatenlijsten op het scherm, onder voorbehoud van de toepassing van § 2, vierde lid.

De kiezer duidt met de leespunten de lijst van zijn keuze aan. Door een blanco-stem kan hij ook aangeven dat hij voor geen van de voorgedragen lijsten zijn stem wil uitbrengen.

Nadat de kiezer een lijst heeft gekozen, verschijnen voor die lijst de naam en voornaam van de kandidaten op het beeldscherm.

De kiezer brengt zijn stem uit door de leespunten te plaatsen :

1° In het stemvak bovenaan de lijst, indien hij zich kan verenigen met de volgorde van voordracht van de kandidaten;

2° Voor alle verkiezingen, met uitzondering van de provincieraads- en gemeenteraadsverkiezingen :

— In het stemvak naast de naam van een kandidaat-titularis;

— In het stemvak naast de naam van de kandidaat-opvolger;

— Of in de stemvakken naast de naam van een kandidaat-titularis en van een kandidaat-opvolger van dezelfde lijst;

3° Voor de provincieraads- en gemeenteraadsverkiezingen, in de stemvakken naast de naam van één of meer kandidaten van dezelfde lijst.

§ 4. Nadat de kiezer zijn stem heeft uitgebracht overeenkomstig § 3, wordt hij verzocht die te bevestigen. Deze bevestiging sluit de stem van de kiezer af voor de beschouwde verkiezing. Zolang de stem niet is bevestigd, kan de kiezer de stemverrichting herbeginnen.

§ 5. In voorkomend geval wordt de kiezer vervolgens, via informatie die op het beeldscherm verschijnt, verzocht volgens dezelfde procedure te stemmen voor de volgende verkiezing.

De heer Raes stelt volgend amendement voor :

« Dit artikel aan te vullen met een § 6 (nieuw), luidende :

« § 6. Na het beëindigen van de stemverrichtingen zal de traditionele stembus door de voorzitter van het kiesbureau worden verzegeld en overgebracht naar de griffie van de rechtbank of van het vrederecht van het stemopnemingsbureau. Ze zal aldaar bewaard worden gedurende een door de Koning te bepalen termijn. »

« Compléter cet article par un § 6 (nouveau), libellé comme suit :

« § 6. A l'issue des opérations de vote, l'urne traditionnelle est scellée et transportée par le président du bureau de vote au greffe du tribunal ou de la justice de paix du bureau de dépouillement. Elle y est conservée durant un délai à fixer par le Roi. »

Wordt dit amendement gesteund? (Talrijke leden staan op.)

Aangezien het amendement reglementair wordt gesteund, maakt het deel uit van de bespreking.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 7 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 7 sont réservés.

Art. 8. Lorsque l'électeur a voté pour l'ensemble des élections, la carte magnétique est libérée de la machine à voter. L'électeur remet cette carte au président du bureau ou à l'assesseur désigné par celui-ci, lequel vérifie si la carte ne porte aucune marque, inscription ou dégradation. Si tel n'est pas le cas, il invite l'électeur à introduire la carte dans l'urne électronique, où elle demeurera après l'enregistrement sur le support original de mémoire des informations qu'elle porte. La séquence de ces enregistrements est déterminée par un procédé aléatoire.

La carte magnétique est annulée :

1° Si lors de la vérification visée à l'alinéa 1er, une marque ou une inscription a été faite sur la carte susceptible d'identifier l'électeur;

2° Si par suite d'une mauvaise manipulation ou de toute autre manœuvre involontaire, l'électeur a détérioré la carte qui lui a été remise;

3° Si, pour une raison technique quelconque, l'enregistrement de la carte par l'urne électronique se révèle impossible.

Dans les cas visés à l'alinéa précédent, l'électeur est invité à recommencer son vote au moyen d'une autre carte. Si, lors d'une seconde tentative, la carte magnétique est à nouveau annulée en vertu de l'alinéa précédent, 1°, le vote est déclaré nul.

Art. 8. Wanneer de kiezer voor alle verkiezingen heeft gestemd, wordt de magneetkaart teruggegeven door de stemmachine. De kiezer overhandigt deze kaart aan de voorzitter van het bureau of aan de door hem aangewezen bijzitter, die nagaat of de kaart enig merkteken, enig opschrift of enige beschadiging vertoont. Als dat niet zo is, verzoekt hij de kiezer de kaart in de elektronische stembus te steken, waar ze bewaard blijft nadat de informatie die ze bevat op de originele geheugendrager is opgeslagen. De registratie dient in een willekeurige volgorde te geschieden.

De magneetkaart wordt geannuleerd:

1° Indien bij de in het eerste lid bedoelde controle een merkteken of opschrift op de kaart werd gemaakt dat de kiezer herkenbaar kan maken;

2° Indien de kiezer door een verkeerde manipulatie of door enige andere onvrijwillige beweging, de hem overhandigde kaart heeft beschadigd;

3° Indien de registratie van de kaart door de elektronische stembus om welke technische reden ook onmogelijk blijkt.

In de in het vorige lid bedoelde gevallen wordt de kiezer verzocht opnieuw te stemmen met een andere kaart. Indien de magneetkaart bij een tweede poging opnieuw wordt geannuleerd krachtens het vorige lid, 1°, wordt de stem ongeldig verklaard.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 9. L'électeur qui éprouve des difficultés à exprimer son vote peut se faire assister par le président ou par un autre membre du bureau désigné par lui, à l'exclusion de témoins ou de toute autre personne.

Si le président ou un autre membre du bureau conteste la réalité de ces difficultés, le bureau statue et sa décision motivée est inscrite au procès-verbal.

Art. 9. De kiezer die moeilijkheden ondervindt bij het uitbrengen van zijn stem, kan zich laten bijstaan door de voorzitter of door een door hem aangewezen ander lid van het bureau, met uitsluiting van getuigen of elke andere persoon.

Indien de voorzitter of een ander lid van het bureau de werkelijkheid van die moeilijkheden betwist, doet het bureau uitspraak en wordt zijn gemotiveerde beslissing opgenomen in het proces-verbaal.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 10. § 1er. A l'issue du scrutin, le président du bureau de vote rend l'urne inopérante pour des votes ultérieurs. Les informations enregistrées sur le support original de mémoire sont reproduites sur un autre support de mémoire, tenant lieu de copie.

§ 2. En cas d'élections provinciales et communales simultanées, trois supports de mémoire sont établis, un original et une copie destinés au bureau principal de canton et une copie destinée au bureau principal communal.

La copie destinée au bureau principal de canton constitue également copie pour le bureau principal communal au cas où la lecture de la copie lui destinée en vertu de l'alinéa précédent susciterait des difficultés.

Art. 10. § 1. Na afloop van de stemming stelt de voorzitter van het stembureau de stembus buiten werking voor latere stemmingen. De gegevens die op de originele geheugendrager zijn opgeslagen, worden gereproduceerd op een andere geheugendrager, die geldt als kopie.

§ 2. In geval van gelijktijdige provincieraads- en gemeenteraadsverkiezingen worden drie geheugendragers aangelegd, een origineel exemplaar en een kopie bestemd voor het kantonhoofdbureau en een kopie bestemd voor het gemeentehoofdbureau.

De kopie die voor het kantonhoofdbureau is bestemd, geldt ook als kopie voor het gemeentehoofdbureau indien het lezen van de krachtens het vorige lid voor hem bestemde kopie problemen zou opleveren.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 11. Chaque support de mémoire est placé dans une enveloppe distincte portant en suscription la mention qu'il s'agit de l'original ou de la copie, la date de l'élection, l'identification du bureau de vote et, selon le cas, du canton électoral ou de la commune. Chaque enveloppe est scellée et porte au verso la signature du président, des membres du bureau et s'ils en formulent le souhait, des témoins.

Art. 11. Elke geheugendrager wordt in een aparte omslag gestoken met als opschrift de vermelding dat het om het originele exemplaar of de kopie gaat, de datum van de verkiezing, de identificatie van het stembureau en, naargelang van het geval van het kieskanton of van de gemeente. Elke omslag wordt verzegeld en op de achterkant ervan wordt de handtekening van de voorzitter, de leden van het bureau en de getuigen, indien zij erom vragen, aangebracht.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 12. Le procès-verbal du bureau de vote est rédigé séance tenante. Il mentionne par élection le nombre de votes enregistrés, indiqué par l'urne à l'issue du scrutin, le nombre de cartes magnétiques annulées dont celles pour lesquelles le vote a été déclaré nul en vertu de l'article 8, alinéas 2 et 3, ainsi que le nombre de cartes magnétiques non utilisées.

Sont également mentionnés au procès-verbal, le cas échéant, les difficultés et incidents survenus au cours des opérations de vote. Les cartes annulées et celles ayant donné lieu à un vote déclaré nul d'une part, et les cartes magnétiques non utilisées d'autre part, sont placées dans des enveloppes scellées distinctes et jointes au procès-verbal.

Art. 12. Het proces-verbaal van het stembureau wordt staande de vergadering opgemaakt. Per verkiezing wordt het aantal geregistreerde stemmen vermeld, dat na de stemming wordt aangegeven door de stembus, het aantal geannuleerde magneetkaarten waaronder diegene waarvoor de stemming ongeldig werd verklaard krachtens artikel 8, tweede en derde lid, alsook het aantal ongebruikte magneetkaarten.

In het proces-verbaal worden in voorkomend geval eveneens de moeilijkheden en incidenten vermeld die zich tijdens de stemverrichtingen hebben voorgedaan. De geannuleerde kaarten en de kaarten die aanleiding hebben gegeven tot een ongeldig verklaarde stem enerzijds en de ongebruikte magneetkaarten anderzijds worden in aparte verzegelde omslagen gestoken, die bij het proces-verbaal worden gevoegd.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 13. Les urnes scellées sont remises immédiatement après le vote à un responsable désigné par le collège des bourgmestre et échevins de la commune. Le procès-verbal et les enveloppes annexées ainsi que les supports de mémoire sont remis sans délai par le président du bureau de vote, contre récépissé, au président du bureau principal de canton, sauf l'enveloppe contenant la copie du support de mémoire destiné au président du bureau principal communal, lors d'élections communales et provinciales simultanées, laquelle est remise, contre récépissé, au président de ce bureau.

En cas d'élection communale isolée, les documents et enveloppes précités sont remis selon la même procédure au président du bureau principal communal.

Art. 13. De verzegelde stembussen worden onmiddellijk na de stemming overhandigd aan een door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente aangewezen verantwoordelijke.

Het proces-verbaal en de bijgevoegde omslagen alsook de geheugendragers worden door de voorzitter van het stembureau onverwijld tegen ontvangstbewijs overhandigd aan de voorzitter van het kantonhoofdbureau, behalve de omslag met de kopie van de geheugendrager die bij gelijktijdige gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen voor de voorzitter van het gemeentehoofdbureau is bestemd, die tegen ontvangstbewijs aan de voorzitter van dat bureau wordt overhandigd.

In geval van een aparte gemeenteraadsverkiezing worden de voormelde documenten en omslagen volgens dezelfde procedure overhandigd aan de voorzitter van het gemeentehoofdbureau.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre III. — Dispositions particulières pour le vote

Art. 14. Dans les bureaux de vote où il est fait usage d'un système de vote automatisé:

1° Par dérogation à l'article 139 du Code électoral, à l'article 18, § 1er, alinéa 3, de la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, à l'article 15, § 1er, alinéa 3, de la loi du 12 janvier 1989 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, à l'article 31, § 1er, alinéa 3, de la loi du 6 juillet 1990 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Communauté germanophone, à l'article 9bis, § 2, de la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales, et à l'article 33, alinéa 3, de la loi électorale communale, le nombre maximum d'électeurs par compartiment-isoloir est porté à 250;

2° Par dérogation à l'article 95, § 9 du Code électoral, à l'article 14, § 4, de la loi précitée du 6 juillet 1990, à l'article 3sexies, § 9, de la loi précitée du 19 octobre 1921, et à l'article 13 de la loi électorale communale précitée, les bureaux de vote où sont inscrits plus de mille électeurs comprennent outre le président et le secrétaire, un secrétaire adjoint justifiant d'une expérience en informatique ainsi que cinq assesseurs et cinq assesseurs suppléants; les dispositions des articles 104 et 199 du Code électoral s'appliquent au secrétaire adjoint;

3° Par dérogation à l'article 29 de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen qui rend l'article 142 du Code électoral d'application, le Roi peut prolonger les heures d'ouverture des bureaux de vote jusqu'à 15 heures. Dans ce cas, les jetons de présence du président et des autres membres de ces bureaux sont majorés de 50 p.c.

Dans le cas visé au point 3° de l'alinéa 1er, les instructions aux électeurs sont adaptées.

Hoofdstuk III. — Bijzondere bepalingen voor de stemming

Art. 14. In de stembureaus waar gebruik wordt gemaakt van een geautomatiseerd stelsysteem:

1° Wordt in afwijking van artikel 139 van het Kieswetboek, van artikel 18, § 1, derde lid, van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, van artikel 15, § 1, derde lid, van de wet van 12 januari 1989 tot regeling van de wijze waarop de Brusselse Hoofdstedelijke Raad wordt verkozen, van artikel 31, § 1, derde lid, van de wet van 6 juli 1990 tot regeling van de wijze waarop de Raad van de Duitstalige Gemeenschap wordt verkozen, van artikel 9bis, § 2, van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en van artikel 33, derde lid, van de gemeentekieswet, het maximum aantal kiezers per stembokje op 250 gebracht;

2° Bestaan de stembureaus waar meer dan duizend kiezers zijn ingeschreven, in afwijking van artikel 95, § 9, van het Kieswetboek, van artikel 14, § 4, van de voormelde wet van 6 juli 1990, van artikel 3sexies, § 9, van de voormelde wet van 19 oktober 1921 en van artikel 13 van de voornoemde gemeentekieswet behalve uit de voorzitter en de secretaris, uit een adjunct-secretaris die doet blijken van beroepservaring in informatica alsook uit vijf bijzitters en vijf plaatsvervangende bijzitters; de bepalingen van de artikelen 104 en 199 van het Kieswetboek zijn van toepassing op de adjunct-secretaris;

3° Kan de Koning in afwijking van artikel 29 van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement dat artikel 142 van het Kieswetboek toepasselijk maakt, de openingsuren van de stembureaus verlengen tot 15 uur. In dat geval wordt het presentiegeld van de voorzitter en de andere leden van deze bureaus met 50 pct. vermeerderd.

In het geval bedoeld in punt 3° van het eerste lid, worden de onderrichtingen voor de kiezers aangepast.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 15. Dans les bureaux de vote où il est fait usage d'un système de vote automatisé, le président vérifie, préalablement à l'ouverture du bureau, que le bac de l'urne destiné à contenir les cartes magnétiques est vide et plombe le dispositif d'ouverture de celle-ci. Outre les documents prescrits pour l'élection concernée, un exemplaire de la présente loi est déposé dans le bureau de vote et un second exemplaire dans la salle d'attente, à la disposition des électeurs. L'ensemble des listes de candidats présentés pour chacune des élections sont affichées dans chaque bureau de vote sur un panneau destiné à cet effet. Ces listes sont également apposées dans chaque compartiment-isoloir.

Art. 15. In de stembureaus waar van een geautomatiseerd stelsysteem gebruik wordt gemaakt, gaat de voorzitter vóór de opening van het bureau na of de bak van de stembus voor de magneetkaarten leeg is en verzegelt hij het openingsmechanisme ervan. Behalve de voor de betrokken verkiezing voorgeschreven documenten wordt een exemplaar van deze wet in het stembureau ter beschikking van de kiezers gelegd en een tweede exemplaar in de wachtkamer. In elk stembureau worden alle lijsten van kandidaten voor elk van de verkiezingen opgehangen op een daartoe bestemd bord. Die lijsten worden ook opgehangen in ieder stembokje.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre IV. — Des opérations préalables à l'élection

Art. 16. Le ministère de l'Intérieur élabore les logiciels électoraux destinés aux bureaux principaux de canton, aux bureaux principaux communaux et aux bureaux de vote.

Hoofdstuk IV. — Aan de verkiezing voorafgaande verrichtingen

Art. 16. Het ministerie van Binnenlandse Zaken werkt de verkiezingsprogrammatuur uit die is bestemd voor de kantonhoofdbureaus, de gemeentehoofdbureaus en de stembureaus.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 17. § 1er. Dès l'arrêt définitif des listes de candidats, ou en cas d'appel, dès que le bureau a pris connaissance de la décision de la cour d'appel ou du Conseil d'Etat, le président du bureau principal de collège électoral, de circonscription électorale ou de district, dans la mesure où des cantons électoraux de leur ressort sont concernés par le vote automatisé, ou le président du bureau principal communal des communes comprises dans ces cantons, transmet ces listes et le numéro qui leur a été attribué au fonctionnaire désigné par le ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique.

§ 2. Les documents reproduisant l'ensemble des numéros d'ordre et sigles des listes présentées et les listes de candidats, tels que le logiciel les fera apparaître à l'écran de visualisation, sont soumis à l'approbation du président du bureau principal visé au paragraphe 1er. Chaque président valide les documents après avoir fait procéder, le cas échéant, aux corrections nécessaires et retourne les documents validés au fonctionnaire précité.

Celui-ci fait établir les supports de mémoire destinés à la totalisation des votes par les bureaux principaux de canton et, selon le cas, par les bureaux principaux communaux, ainsi que les supports de mémoire destinés aux bureaux de vote.

§ 3. Ces supports placés sous enveloppe scellée par bureau principal ou de vote sont remis contre récépissé aux présidents des bureaux principaux au moins huit jours avant l'élection. Chaque enveloppe porte en suscription l'identification du bureau correspondant. Une enveloppe scellée distincte par bureau et remise également contre récépissé aux présidents des bureaux principaux contient les éléments de sécurité nécessaires pour l'utilisation des supports de mémoire.

Le président du bureau principal remet contre récépissé à chaque président de bureau de vote de son ressort, les enveloppes qui le concernent, la veille de l'élection.

En cas d'élections provinciales et communales simultanées, les enveloppes reprenant les supports de mémoire et celles reprenant les éléments de sécurité destinés aux bureaux de vote sont transmis par le ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique aux présidents des bureaux principaux communaux, lesquels se chargent de la remise de ces enveloppes aux présidents des bureaux de vote conformément à l'alinéa 2.

Art. 17. § 1. Zodra de kandidatenlijsten definitief zijn opge maakt, of ingeval van beroep, zodra het bureau kennis heeft genomen van de beslissing van het hof van beroep of van de Raad van State, stuurt de voorzitter van het hoofdbureau van het kiescollege, de kieskring of het district, voor zover kieskantons uit hun bevoegdheidsgebied bij de geautomatiseerde stemming zijn betrokken, of de voorzitter van het gemeentehoofdbureau van de gemeenten die tot deze kantons behoren, deze lijsten en het hun toegekende nummer aan de door de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken aangewezen ambtenaar.

§ 2. De stukken waarin de gezamenlijke volgnummers en letterwoorden van de voorgedragen lijsten en de kandidatenlijsten voorkomen, zoals de programmatuur ze op het beeldscherm zal doen verschijnen, worden ter goedkeuring voorgelegd aan de voorzitter van het in paragraaf 1 bedoelde hoofdbureau. Elke voorzitter valideert de documenten na in voorkomend geval de nodige verbeteringen te hebben laten aanbrengen en stuurt de gevalideerde documenten terug naar de voormelde ambtenaar.

Deze laat de geheugendragers, die voor de optelling van de stemmen zijn bestemd, opmaken door de kantonhoofdbureaus en, naargelang van het geval, door de gemeentehoofdbureaus, alsook de geheugendragers die voor de stembureaus zijn bestemd.

§ 3. Deze dragers, die per hoofdbureau of stembureau onder verzegelde omslag zijn geplaatst, worden ten minste acht dagen vóór de verkiezing tegen ontvangstbewijs aan de voorzitters van de hoofdbureaus overhandigd. Op elke omslag staat de identificatie van het overeenkomstige bureau vermeld. Een aparte verzegelde omslag per bureau die eveneens tegen ontvangstbewijs aan de voorzitters van de hoofdbureaus wordt overhandigd, bevat de nodige veiligheidselementen voor het gebruik van de geheugendragers.

De dag vóór de verkiezing overhandigt de voorzitter van het hoofdbureau aan elke voorzitter van het stembureau van zijn bevoegdheidsgebied, tegen ontvangstbewijs, de omslagen die hem betreffen.

In geval van gelijktijdige provincieraads- en gemeenteraadsverkiezingen worden de omslagen met de geheugendragers en die met de veiligheidselementen bestemd voor de stembureaus, door de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken aan de voorzitters van de gemeentehoofdbureaus gestuurd, die deze omslagen aan de voorzitters van de stembureaus overhandigen overeenkomstig het tweede lid.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre V. — Des opérations de totalisation des votes

Art. 18. Le président du bureau principal de canton ou communal, selon le cas, procède, dès réception des supports de mémoire provenant du bureau de vote, à l'enregistrement du support original sur le support de mémoire destiné à la totalisation des votes.

Si l'enregistrement au moyen du support de mémoire original se révèle impossible, le président du bureau principal recommence l'opération d'enregistrement au moyen de la copie de ce support.

Si cette opération se révèle également impossible, le président du bureau principal requiert de la commune concernée la fourniture de l'urne électronique correspondante; après l'avoir descellée, il procède à un enregistrement complet des cartes magnétiques qu'elle contient. L'enregistrement du bureau de vote terminé, le président scelle à nouveau l'urne et la retourne à la commune. Il procède ensuite à l'enregistrement du nouveau support de mémoire ainsi constitué.

Hoofdstuk V. — De verrichtingen inzake totalisatie van de stemmen

Art. 18. Onmiddellijk na ontvangst van de geheugendragers afkomstig van het stembureau registreert de voorzitter van het kantonhoofdbureau of van het gemeentehoofdbureau, naargelang van het geval, de oorspronkelijke drager op de geheugendrager bestemd voor het optellen van de stemmen.

Indien de registratie door middel van de originele geheugendrager onmogelijk blijkt, herbegint de voorzitter van het hoofdbureau de registratieverrichting door middel van de kopie van deze drager.

Indien deze verrichting eveneens onmogelijk blijkt, eist de voorzitter van het hoofdbureau van de betrokken gemeente de overeenkomstige elektronische stembus op; na deze te hebben ontzegeld, gaat hij over tot een volledige registratie van de magneetkaarten die ze bevat. Als de registratie van het stembureau is beëindigd, verzegelt de voorzitter de stembus opnieuw en stuurt hij ze terug naar de gemeente. Vervolgens registreert hij de nieuwe aldus aangemaakte geheugendrager.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 19. La proclamation par le président du bureau principal de canton ou par le président du bureau principal communal de résultats partiels obtenus par les listes peut intervenir après l'enregistrement d'au moins 10 bureaux et par la suite de 10 bureaux de vote supplémentaires et ainsi de suite jusqu'à enregistrement de tous les bureaux de vote.

Si un canton ou une commune compte plus de trente bureaux de vote, le bureau principal peut disposer d'un système informatique par tranche de 30 bureaux de vote au moins. Les dispositions de l'alinéa 1er s'appliquent par système informatique. Les résultats de chaque bureau sont, pour les opérations de totalisation, enregistrés par un système informatique déterminé. A l'issue de l'enregistrement des résultats des bureaux de vote par les systèmes informatiques, un des systèmes est affecté à la totalisation de l'ensemble des votes du canton ou de la commune selon le cas.

Art. 19. De afkondiging door de voorzitter van het kantonhoofdbureau of door de voorzitter van het gemeentehoofdbureau van gedeeltelijke uitslagen die de lijsten hebben behaald, kan gebeuren na de registratie van ten minste 10 bureaus en nadien van 10 bijkomende stembureaus en zo verder tot alle stembureaus zijn geregistreerd.

Indien een kanton of een gemeente meer dan dertig stembureaus telt, kan het hoofdbureau over een informaticasysteem beschikken per schijf van ten minste 30 stembureaus. De bepalingen van het eerste lid zijn per informaticasysteem van toepassing. De uitslag van ieder bureau wordt voor de optellingverrichtingen geregistreerd door middel van een bepaald computersysteem. Na de registratie van de uitslagen van de stembureaus door de informaticasystemen, wordt één van de systemen bestemd voor de optelling van alle stemmen van het kanton of van de gemeente, naargelang van het geval.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 20. Lorsque les résultats de tous les bureaux de vote ont été enregistrés, le président du bureau principal procède à l'impression du procès-verbal et du tableau de recensement des votes dont les modèles sont fixés par le ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique.

Dans la circonscription électorale de Bruxelles-Hal-Vilvorde, lors de l'élection du Parlement européen ou du Sénat, le président du bureau principal de canton procède à l'impression de deux tableaux de recensement; l'un, rédigé en français, recense les résultats des suffrages exprimés en faveur d'une liste de candidats déposée au bureau principal de collège français, et l'autre, rédigé en néerlandais, les résultats de ceux exprimés en faveur d'une liste de candidats déposée au bureau principal de collège néerlandais; il procède à l'impression d'un procès-verbal par collège distinct.

Art. 20. Wanneer de uitslagen van alle stembureaus zijn geregistreerd, drukt de voorzitter van het hoofdbureau het proces-verbaal af alsook de stemopnemingsstabel, waarvan de modellen worden vastgesteld door de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken.

In de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde drukt de voorzitter van het kantonhoofdbureau bij de verkiezing van het Europese Parlement of van de Senaat twee stemopnemingsstabellen af; de ene, in het Nederlands gesteld, bevat de uitslag van de stemmen uitgebracht op een kandidatenlijst ingediend bij het Nederlandse collegehoofdbureau, en de andere, in het Frans gesteld, bevat de uitslag van de stemmen uitgebracht op een kandidatenlijst ingediend bij het Franse collegehoofdbureau; hij drukt voor ieder college een onderscheiden proces-verbaal af.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 21. § 1er. Le procès-verbal et le tableau de recensement, signés par le président, les autres membres et les témoins du bureau principal, sont placés sous enveloppe scellée dont la suscription indique le contenu.

Cette enveloppe ainsi que celles contenant les procès-verbaux des bureaux de vote sont réunies en un paquet scellé que le président du bureau principal fait parvenir, dans les 24 heures, selon le cas:

1° Au président du bureau principal de la circonscription électorale, pour ce qui concerne l'élection de la Chambre des représentants, ou au président du bureau principal de province visé à l'article 94bis, § 2, du Code électoral, pour ce qui concerne l'élection du Sénat;

2° Au président du bureau principal de district pour l'élection du conseil provincial;

3° Au président du bureau principal de province visé à l'article 12, § 3, de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen;

4° Au président du bureau principal de la circonscription électorale pour l'élection du Conseil régional wallon, du Conseil flamand et du Conseil de la Communauté germanophone;

5° Au président du bureau régional pour l'élection du Conseil de la région de Bruxelles-Capitale;

6° Au gouverneur de la province, pour l'élection des membres du conseil communal.

Les enveloppes contenant les cartes magnétiques annulées et celles qui n'ont pas été utilisées sont transmises au ministre l'Intérieur ou à son délégué.

§ 2. Les supports de mémoire provenant des bureaux de vote ainsi que ceux utilisés par le bureau principal pour la totalisation des votes sont transmis sous enveloppe scellée au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique ou à son délégué par le président du bureau principal.

§ 3. Les supports de mémoire utilisés sont effacés à l'intervention du ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique dès que l'élection est définitivement validée ou annulée. Le fonctionnaire délégué à cet effet par le ministre de l'Intérieur constate par écrit que cet effacement a été effectué.

Art. 21. § 1. Het proces-verbaal en de stemopnemingsstabel, beide ondertekend door de voorzitter, de overige leden en de getuigen van het hoofdbureau, worden in een verzegelde omslag gesloten waarop de inhoud ervan wordt vermeld.

Deze omslag alsook de omslagen met de processen-verbaal van de stembureaus worden in één verzegeld pak samengebracht, dat de voorzitter van het hoofdbureau binnen 24 uur naargelang van het geval toestuurt aan:

1° De voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers, of aan de voorzitter van het provinciehoofdbureau, bedoeld in artikel 94bis, § 2, van het Kieswetboek, voor de verkiezing van de Senaat;

2° De voorzitter van het districtshoofdbureau voor de verkiezing van de provincieraad;

3° De voorzitter van het provinciehoofdbureau bedoeld in artikel 12, § 3, van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement;

4° De voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring voor de verkiezing van de Waalse Gewestraad, de Vlaamse Raad en de Raad van de Duitstalige Gemeenschap;

5° De voorzitter van het gewestbureau voor de verkiezing van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad;

6° De provinciegouverneur, voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraad.

De omslagen met de geannuleerde en de ongebruikte magneetkaarten worden naar de minister van Binnenlandse Zaken of zijn gemachtigde gestuurd.

§ 2. De voorzitter van het hoofdbureau zendt de geheugendragers afkomstig van de stembureaus en die welke door het hoofdbureau zijn gebruikt voor het optellen van de stemmen, in een verzegelde omslag aan de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken of aan diens gemachtigde.

§ 3. De gebruikte geheugendragers en magneetkaarten worden door toedoen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken gewist, zodra de verkiezing definitief geldig of ongeldig is verklaard. De ambtenaar die daartoe door de minister van Binnenlandse Zaken wordt gemachtigd, stelt schriftelijk vast dat dit gebeurd is.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 22. Le bureau principal des cantons dans lesquels est organisé le vote automatisé n'est pas scindé en un bureau A et un bureau B, par dérogation:

1° A l'article 30 de la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, s'agissant de l'élection simultanée du Conseil régional wallon, du Conseil flamand et du Parlement européen;

2° A l'article 37 de la même loi, s'agissant de l'élection simultanée du Conseil régional wallon, du Conseil flamand et des Chambres législatives;

3° A l'article 24 de la loi du 12 janvier 1989 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, s'agissant de l'élection simultanée de ce Conseil et du Parlement européen;

4° A l'article 30 de la même loi, s'agissant de l'élection simultanée de ce Conseil et des Chambres législatives;

5° A l'article 52 de la loi du 6 juillet 1990 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Communauté germanophone, s'agissant de l'élection simultanée de ce Conseil, du Conseil régional wallon et du Parlement européen;

6° A l'article 58 de la même loi, s'agissant de l'élection simultanée de ces Conseils et des Chambres législatives.

Art. 22. Het hoofdbureau van de kantons waar geautomatiseerde stemming wordt georganiseerd, wordt niet gesplitst in een bureau A en een bureau B, in afwijking van:

1° Artikel 30 van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, in het geval van gelijktijdige verkiezingen voor de Waalse Gewestraad, de Vlaamse Raad en het Europese Parlement;

2° Artikel 37 van dezelfde wet, in het geval van gelijktijdige verkiezingen voor de Waalse Gewestraad, de Vlaamse Raad en de Wetgevende Kamers;

3° Artikel 24 van de wet van 12 januari 1989 tot regeling van de wijze waarop de Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt verkozen, in het geval van gelijktijdige verkiezingen voor deze Raad en voor het Europese Parlement;

4° Artikel 30 van dezelfde wet, in het geval van gelijktijdige verkiezingen voor deze Raad en voor de Wetgevende Kamers;

5° Artikel 52 van de wet van 6 juli 1990 tot regeling van de wijze waarop de Raad van de Duitstalige Gemeenschap wordt verkozen, in het geval van gelijktijdige verkiezingen voor deze Raad, de Waalse Gewestraad en het Europese Parlement;

6° Artikel 58 van dezelfde wet, in het geval van gelijktijdige verkiezingen voor die Raden en voor de Wetgevende Kamers.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — De heer Raes stelt voor een artikel 22bis (nieuw) in te voegen, luidend:

« Art. 22bis. *Wanneer een verkiezing betwist wordt, gebeurt de herstelling op basis van de stembrieven. Alle politieke partijen die verkozenen hebben in Kamer of Senaat, of in een Gemeenschaps- of Gewestraad hebben het recht de hertelling op basis van de stembrieven te vragen wanneer zij ernstige vermoedens hebben dat zich bij het elektronisch stemmen fouten hebben voorgedaan.* »

« Art. 22bis. *Lorsqu'une élection est contestée, le recomptage se fait sur la base des bulletins de vote. Tous les partis politiques qui ont des élus à la Chambre ou au Sénat, ou à un Conseil de communauté ou de région ont le droit de réclamer le recomptage sur la base des bulletins de vote s'ils ont des raisons sérieuses de supposer que des erreurs se sont produites lors du vote électronique.* »

Wordt dit amendement gesteund? (Talrijke leden staan op.)

Aangezien het amendement reglementair wordt gesteund, maakt het deel uit van de bespreking.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

Le vote sur l'amendement est réservé.

Chapitre VI. — Dispositions finales

Art. 23. La contrefaçon des supports de mémoire et des cartes magnétiques est punie comme faux en écriture publique.

Hoofdstuk VI. — Slotbepalingen

Art. 23. Vervalsing van geheugendragers en magneetkaarten wordt bestraft als openbare valsheid in geschrift.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 24. L'article 200 du Code électoral s'applique à l'altération frauduleuse des systèmes de vote et de totalisation ainsi que des supports de mémoire et des cartes magnétiques.

Art. 24. Artikel 200 van het Kieswetboek is van toepassing op de bedrieglijke verandering van de stem- en optelsystemen en alsook van de geheugendragers en de magneetkaarten.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 25. Ne sont pas applicables aux cantons électoraux où un système de vote automatisé est mis en place:

1° Les articles 129, 143, alinéas 1er à 4, 144, 145, 147, 149 à 152, 154 à 160, 161, alinéas 1er à 10 et 12 et 162 du Code électoral, ainsi que les articles 95 et 131 du même code en ce qu'ils concernent les bureaux de dépouillement;

2° Les articles 32 et 39 de la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, à l'exception, pour chaque article, du § 1er, alinéa 1er, 1re phrase;

3° Les articles 54 et 60 de la loi du 6 juillet 1990 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Communauté germanophone, insérés par la loi ordinaire du 16 juillet 1993, à l'exception, pour chaque article, du § 1er, alinéa 1er, 1re phrase;

4° L'article 26 de la loi du 12 janvier 1989 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, ainsi que l'article 32 de ladite loi, inséré par la loi ordinaire du 16 juillet 1993, à l'exception, pour chaque article, du § 1er, alinéa 1er;

5° Les articles 9bis, § 5, alinéas 1er à 3, § 6 et § 8, 9quater, 9quinquies, 9sexies, § 1er, alinéas 1er à 7, 13, § 5, alinéas 4 et 5, et § 6, 37ter, à l'exception de l'alinéa 1er, première phrase, et de l'alinéa 5, et les articles 37quinquies et 37sexies de la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales;

6° Les dispositions du livre 1er de la loi ordinaire du 16 juillet 1993 précitée, de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen et des lois visées aux points 3° à 5°, en ce qu'elles se réfèrent aux articles du Code électoral visés au 1° ou en ce qu'elles concernent les bulletins de vote et les bureaux de dépouillement.

Art. 25. Op de kieskantons waar een geautomatiseerd stemsysteem is opgesteld, zijn niet van toepassing:

1° De artikelen 129, 143, eerste tot vierde lid, 144, 145, 147, 149 tot 152, 154 tot 160, 161, eerste tot tiende lid en twaalfde lid, en 162 van het Kieswetboek, alsook de artikelen 95 en 131 van hetzelfde wetboek in zoverre zij betrekking hebben op de stemopnemingsbureaus;

2° De artikelen 32 en 39 van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, met uitzondering voor elk artikel van § 1, eerste lid, eerste volzin;

3° De artikelen 54 en 60 van de wet van 6 juli 1990 tot regeling van de wijze waarop de Raad van de Duitstalige Gemeenschap wordt verkozen, ingevoegd bij de gewone wet van 16 juli 1993, met uitzondering, voor elk artikel, van § 1, eerste lid, eerste volzin;

4° Artikel 26 van de wet van 12 januari 1989 tot regeling van de wijze waarop de Brussels Hoofdstedelijke Raad wordt verkozen, alsook artikel 32 van de voormelde wet, ingevoegd bij de gewone wet van 16 juli 1993, met uitzondering voor elk artikel van § 1, eerste lid;

5° De artikelen 9bis, § 5, eerste tot derde lid, § 6 en § 8, 9quater, 9quinquies, 9sexies, § 1, eerste tot zevende lid, 13, § 5, vierde en vijfde lid, en § 6, 37ter, met uitzondering van het eerste lid, eerste volzin, en het vijfde lid, en de artikelen 37quinquies en 37sexies, van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen;

6° De bepalingen van boek I van de voormelde gewone wet van 16 juli 1993, van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement en van de wetten vermeld in de punten 3° tot 5°, voor zover ze verwijzen naar de in 1° bedoelde artikelen van het Kieswetboek of voor zover ze betrekking hebben op de stembiljetten en de stemopnemingsbureaus.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 26. § 1er. Pour l'application de la présente loi, il y a lieu:

1° Dans l'article 163 du Code électoral, de remplacer les mots « article 162, alinéa 3 » par les mots « article 20, § 1er, de la présente loi »;

2° Dans l'article 166 du même code ainsi que dans les articles 18bis et 21, § 1er, alinéa 2, de la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales, de remplacer le mot « bulletins » par le mot « suffrages ».

§ 2. Les articles 204, 205 et 206 du Code électoral sont applicables aux infractions visées aux articles 23 et 24 de la présente loi.

Art. 26. § 1. Voor de toepassing van deze wet:

1° Moeten in artikel 163 van het Kieswetboek de woorden « artikel 162, derde lid » worden vervangen door de woorden « artikel 20, § 1, van deze wet »;

2° Moeten in artikel 166 van hetzelfde wetboek en in de artikelen 18bis en 21, § 1, tweede lid, van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen de woorden « de biljetten waarop een geldige stem voor een lijst is uitgebracht », « stembiljetten waarop » en « ingevulde stembiljetten » respectie-

velijk worden vervangen door de woorden «de geldige stemmen voor een lijst», «stemmingen waarbij» en «uitgebrachte stemmen».

§ 2. De artikelen 204, 205 en 206 van het Kieswetboek zijn van toepassing op de overtredingen bedoeld in de artikelen 23 en 24 van deze wet.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 27. § 1er. Lorsque, pour l'élection du Parlement européen, les cantons électoraux visés à l'article 14 de la loi du 23 mars 1989 relative à ladite élection utilisent un système de vote automatisé, le président du bureau principal de collège désigne le canton électoral relevant du même collège dont les bureaux de dépouillement sont chargés de recevoir les bulletins en provenance des électeurs belges résidant sur le territoire d'un autre Etat membre de la Communauté européenne. Il informe de cette désignation le président du bureau électoral spécial visé à l'article 13 de la susdite loi du 23 mars 1989.

Les dispositions des articles 31, § 4, et 33, alinéa 2, 3°, b), de la loi précitée du 23 mars 1989 s'appliquent à ces cantons électoraux.

§ 2. Si tous les cantons électoraux qui relèvent du collège électoral sont automatisés, les bulletins visés au § 1er, alinéa 1er, sont répartis entre les bureaux de vote du canton électoral visé à l'article 14, alinéa 1er, de la loi précitée du 23 mars 1989.

Par dérogation aux articles 31, § 4, et 33, alinéa 2, 3°, b), de ladite loi, les présidents des bureaux de vote visés à l'alinéa précédent, en présence des autres membres du bureau et des témoins, introduisent les votes dans le système automatisé et font mention de cette opération dans le procès-verbal du bureau.

A l'issue de cette opération, les bulletins sont placés sous enveloppe scellée qui est jointe au procès-verbal visé à l'article 12 de la présente loi.

Art. 27. § 1. Wanneer de kieskantons bedoeld in artikel 14 van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europees Parlement voor die verkiezing een geautomatiseerd stelsysteem gebruiken, wijst de voorzitter van het collegehoofdbureau het kieskanton aan dat onder hetzelfde college ressorteert, waarvan de stemopnemingsbureaus belast zijn met het in ontvangst nemen van de stembiljetten afkomstig van de Belgische kiezers die op het grondgebied van een andere lidstaat van de Europese Gemeenschap verblijven. Hij stelt de voorzitter van het bijzonder kiesbureau, bedoeld in artikel 13 van de voormelde wet van 23 maart 1989, in kennis van die aanwijzing.

De bepalingen van de artikelen 31, § 4, en 33, tweede lid, 3°, b), van de voormelde wet van 23 maart 1989 zijn op die kieskantons van toepassing.

§ 2. Indien alle kieskantons die onder het kiescollege ressorteren, geautomatiseerd worden, worden de in § 1, eerste lid, bedoelde stembiljetten verdeeld over de stembureaus van het kieskanton bedoeld in artikel 14, eerste lid, van de voormelde wet van 23 maart 1989.

In afwijking van de artikelen 31, § 4, en 33, tweede lid, 3°, b), van de voormelde wet, voeren de voorzitters van de stembureaus bedoeld in het vorige lid, in aanwezigheid van de andere leden van het bureau en de getuigen, de stemmen in het geautomatiseerd stelsysteem in en maken van deze verrichting melding in het proces-verbaal van het bureau.

Na deze verrichting worden de stembiljetten in een verzegelde omslag gesloten die bij het in artikel 12 van deze wet bedoelde proces-verbaal wordt gevoegd.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 28. Ne sont pas applicables aux collèges électoraux communaux où un système de vote automatisé est mis en place:

1° Les articles 31, 32, 37, alinéas 1er à 3, 40, 42, alinéas 1er et 2, 43 à 53, de la loi électorale communale;

2° Les dispositions de ladite loi en ce qu'elles se réfèrent aux articles du Code électoral visés à l'article 25, 1°, ou en ce qu'elles concernent les bulletins de vote et les bureaux de dépouillement.

Art. 28. Op de gemeentelijke kiescolleges waar een geautomatiseerd stelsysteem is opgesteld, zijn niet van toepassing:

1° De artikelen 31, 32, 37, eerste tot derde lid, 40, 42, eerste en tweede lid, 43 tot 53, van de gemeentekieswet;

2° De bepalingen van de voormelde wet voor zover ze verwijzen naar de in artikel 25, 1°, bedoelde artikelen van het Kieswetboek, of voor zover ze betrekking hebben op de stembiljetten en de stemopnemingsbureaus.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 29. Le ministre de l'Intérieur adapte, s'il échet, les instructions pour l'électeur concernant les élections visées aux articles 25 et 28.

Art. 29. In voorkomend geval past de minister van Binnenlandse Zaken de onderrichtingen voor de kiezer aan in verband met de verkiezingen bedoeld in de artikelen 25 en 28.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — Ik stel voor onmiddellijk te stemmen over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen.

Je vous propose de procéder immédiatement aux votes réservés (*Assentiment*.)

Wij moeten ons eerst uitspreken over het amendement van de heer Raes bij artikel 3.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur l'amendement déposé par M. Raes à l'article 3.

— Dit amendement, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cet amendement, mis aux voix par assis et levé, n'est pas adopté.

De Voorzitter. — Ik breng artikel 3 in stemming.

Je mets aux voix l'article 3.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heer Raes bij artikel 7.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement de M. Raes à l'article 7.

Mag ik aannemen dat de vorige stemming ook geldt voor dit amendement?

Puis-je considérer que le vote précédent est également valable pour cet amendement? (*Assentiment*.)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

Ik breng artikel 7 in stemming.

Je mets aux voix l'article 7.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heer Raes dat ertoe strekt een artikel 22bis (nieuw) in te voegen.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement de M. Raes tendant à insérer un article 22bis (nouveau).

Mag ik aannemen dat de vorige stemming over een amendement ook geldt voor dit amendement?

Puis-je considérer que le dernier vote sur un amendement est également valable pour cet amendement? (*Assentiment*.)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

De andere artikelen van het ontwerp van wet werden reeds vroeger aangenomen. Wij stemmen zo dadelijk over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Les autres articles du projet de loi ayant déjà été adoptés, le vote sur l'ensemble du projet de loi interviendra dans quelques instants.

ONTWERP VAN WET TOT AANVULLING VAN ARTIKEL 10, HOOFDSTUK III, EERSTE TITEL, VAN ARTIKEL 3 VAN DE WET VAN 10 OKTOBER 1967 HOUDENDE HET GERECHTELIJK WETBOEK, BETREFFENDE DE PLEITBEZORGERS

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 3 APRIL 1953 BETREFFENDE DE RECHTERLIJKE INRICHTING, DE WET VAN 15 JULI 1970 TOT VASTSTELLING VAN DE PERSONEELSFORMATIE VAN DE RECHTBANKEN VAN KOOPHANDEL EN TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 10 OKTOBER 1967 HOUDENDE HET GERECHTELIJK WETBOEK EN DE WET VAN 2 JULI 1975 TOT VASTSTELLING VAN DE PERSONEELSFORMATIE VAN DE RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG

Stemming

PROJET DE LOI COMPLETANT L'ARTICLE 10, CHAPITRE III, TITRE PREMIER, DE L'ARTICLE 3 DE LA LOI DU 10 OCTOBRE 1967 CONTENANT LE CODE JUDICIAIRE, RELATIF AUX AVOUES

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 3 AVRIL 1953 D'ORGANISATION JUDICIAIRE, LA LOI DU 15 JUILLET 1970 DETERMINANT LE CADRE DES TRIBUNAUX DE COMMERCE ET MODIFIANT LA LOI DU 10 OCTOBRE 1967 CONTENANT LE CODE JUDICIAIRE ET LA LOI DU 2 JUILLET 1975 DETERMINANT LE CADRE DU PERSONNEL DES TRIBUNAUX DE PREMIERE INSTANCE

Vote

De Voorzitter. — Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze ontwerpen van wet in hun geheel.

Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi. (*Assentiment.*)

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan over de ontwerpen van wet in hun geheel.

Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble des projets de loi.

141 leden zijn aanwezig.

141 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Zij zullen aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ils seront soumis à la sanction royale.

Aan de stemming hebben deelgenomen:

Ont pris part au vote:

MM. Anthuenis, Appeltans, Arts, Aubecq, Bartholomeeussen, Belot, Benker, Bock, Borin, Borremans, Bosman, Buchmann, Buelens, Mme Buyle, MM. Canaerts, Capoen, Cardoen, Coenraets, Collignon, Mmes Cornet d'Elzius, Creyf, MM. Cuyvers,

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1993-1994
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1993-1994

Daerden, Dalem, Daras, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Boeck, Decléry, De Croo, de Donnée, De Grauwe, Delcroix, De Loor, De Meyer, Deprez, De Roo, de Seny, Désir, Desmedt, Desutter, Mme Detiège, MM. Deworme, De Wulf, D'hondt, Didden, Dighneef, Di Rupo, Dufour, Eeman, Erdman, Evrard, Flagothier, Foret, Garcia, Gesquiere, Gevenois, Mme Gijsbrechts-Horckmans, MM. Goossens, Grosjean, Hasquin, Hatry, Henneuse, Mme Herzet, MM. Hismans, Hotyat, Houssa, Jonckheer, L. Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lahaye, Lallemant, Larcier, Laverge, Mme Leduc, MM. Lefevre, Lenfant, Lenssens, Leroy, Liesenborghs, Mme Lieten-Croes, MM. Loones, Maertens, Mme Maes, MM. Mahoux, Mairesse, Marchal, W. Martens, Matthijs, Mme Maximus, Mme Mayence-Goossens, MM. Maystadt, Meesters, Moens, Moureaux, Mouton, Ottenbourg, Pataer, Péciaux, Pede, Peeters, Pinoie, Quintelier, Raes, Scharff, Seeuws, Spitaels, Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Tavernier, Timmermans, Tobback, Truyen, Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Van Belle, Mme Van Cleuvenbergen, MM. Vancrombruggen, Vandenbergh, Vandenhaute, Mmes Van den Poel-Welkenhuysen, Van der Wildt, MM. Vanhaverbeke, H. Van Rompaey, R. Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Van Wallegem, Van Wambeke, van Weddingen, Mme Verhoeven, MM. Verleyen, Vermassen, Verreycken, Verschuere, Weyts, Wierinckx et Swaelen.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE OVERGANGSMAATREGELEN MET BETREKKING TOT DE TOESTELLEN OM DE AANWEZIGHEID VAN ALCOHOL IN HET BLOED OP TE SPOREN, BEDOELD IN ARTIKEL 59, § 1, VAN DE WET BETREFFENDE DE POLITIE OVER HET WEGVERKEER, GECOORDINEERD OP 16 MAART 1968

Stemming

PROJET DE LOI PORTANT MESURES TRANSITOIRES RELATIVES AUX APPAREILS DESTINES A DECELER LA PRESENCE D'ALCOOL DANS LE SANG, VISES A L'ARTICLE 59, § 1er, DE LA LOI RELATIVE A LA POLICE DE LA CIRCULATION ROUTIERE, COORDONNEE LE 16 MARS 1968

Vote

De Voorzitter. — Dames en heren, wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het ontwerp van wet houdende overgangsmatregelen met betrekking tot de toestellen om de aanwezigheid van alcohol in het bloed op te sporen, bedoeld in artikel 59, § 1, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi portant mesures transitoires relatives aux appareils destinés à déceler la présence d'alcool dans le sang, visés à l'article 59, § 1er, de la loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée le 16 mars 1968.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

146 leden zijn aanwezig.

146 membres sont présents.

140 stemmen ja.

140 votent oui.

6 stemmen neen.

6 votent non.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.
Il sera soumis à la sanction royale.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Anthuenis, Appeltans, Arts, Aubecq, Bartholomeeussen, Belot, Benker, Bock, Borin, Borremans, Buchmann, Mme Buyle, MM. Cannaearts, Capoen, Cardoen, Coenraets, Collignon, Cooreman, Mmes Cornet d'Elzuis, Creyf, MM. Cuyvers, Daerden, Dalem, Daras, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Boeck, Decléry, De Croo, de Donnée, De Grauwe, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, De Loor, De Meyer, Deprez, De Roo, de Seny, Désir, Desmedt, Desutter, Mme Detiège, MM. Deworme, De Wulf, D'hondt, Didden, Dighneef, Di Rupo, Dufour, Eeman, Erdman, Evrard, Flagothier, Foret, Garcia, Geens, Gesquiere, Gevenois, Mme Gijsbrechts-Horckmans, MM. Goossens, Grosjean, Hasquin, Hatry, Henneuse, Mme Herzet, MM. Hismans, Hotyat, Houssa, Jonckheer, L. Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lahaye, Lallemant, Larcier, Laverge, Mme Leduc, MM. Lefevre, Lenfant, Lenssens, Leroy, Liesenborghs, Mme Lieten-Croes, MM. Loones, Maertens, Mme Maes, MM. Mahoux, Mairesse, Marchal, W. Martens, Matthijs, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, MM. Maystadt, Meesters, Moens, Moureaux, Mouron, Ottenbourg, Pataer, Pécriaux, Pede, Pinoie, Pouillet, Quintelier, Scharff, Seeuws, Snappe, Spitaels, Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Tavernier, Timmermans, Tobback, Truyen, Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Van Belle, Mme Van Cleuvenbergen, MM. Vancrombruggen, Vandenbergh, Vandenhaute, Mmes Van den Poel-Welkenhuysen, Van der Wildt, MM. Vanha-verbeke, H. Van Rompaey, R. Van Rompaey, Van Thillo, Van Wambeke, van Weddingen, Mme Verhoeven, MM. Verleyen, Vermassen, Verschueren, Weyts, Wierinckx et Swaelen.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Bosman, Buelens, Peeters, Raes, Van Walleghem et Verreycken.

PROJET DE LOI ORGANISANT LE VOTE AUTOMATISÉ

Vote

ONTWERP VAN WET TOT ORGANISATIE VAN DE GEAUTOMATISEERDE STEMMING

Stemming

M. le Président. — Mesdames, messieurs, nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi organisant le vote automatisé.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het ontwerp van wet tot organisatie van de geautomatiseerde stemming.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

143 membres sont présents.

143 leden zijn aanwezig.

137 votent oui.

137 stemmen ja.

6 s'abstiennent.

6 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

MM. Anthuenis, Appeltans, Arts, Aubecq, Bartholomeeussen, Belot, Benker, Bock, Borin, Borremans, Buchmann, Mme Buyle, MM. Cannaearts, Capoen, Cardoen, Coenraets, Collignon, Cooreman, Mmes Cornet d'Elzuis, Creyf, MM. Cuyvers, Daerden, Daras, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Boeck, Decléry, De Croo, de Donnée, De Grauwe, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, De Loor, De Meyer, Deprez, De Roo, de Seny, De Seranno, Désir, Desmedt, Mme Detiège, MM. Deworme, De Wulf, D'hondt, Didden, Dighneef, Di Rupo, Dufour, Eeman, Erdman, Evrard, Flagothier, Foret, Garcia, Geens, Gesquiere, Gevenois, Mme Gijsbrechts-Horckmans, MM. Goossens, Grosjean, Guillaume, Hasquin, Hatry, Henneuse, Mme Herzet, MM. Hismans, Hotyat, Houssa, Jonckheer, L. Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lahaye, Lallemant, Larcier, Laverge, Mme Leduc, MM. Lefevre, Lenssens, Leroy, Liesenborghs, Mme Lieten-Croes, MM. Loones, Maertens, Mme Maes, MM. Mahoux, Mairesse, Marchal, L. Martens, W. Martens, Matthijs, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, MM. Meesters, Moens, Moureaux, Mouton, Ottenbourg, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Quintelier, Scharff, Seeuws, Snappe, Spitaels, Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Tavernier, Timmermans, Tobback, Truyen, Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Van Belle, Mme Van Cleuvenbergen, MM. Vancrombruggen, Vandenbergh, Vandenhaute, Mmes Van den Poel-Welkenhuysen, Van der Wildt, MM. Vanha-verbeke, H. Van Rompaey, R. Van Rompaey, Van Thillo, Van Wambeke, van Weddingen, Mme Verhoeven, MM. Verleyen, Vermassen, Verschueren, Weyts, Wierinckx, Wintgens et Swaelen.

Se sont abstenus:

Onthouden hebben zich:

MM. Bosman, Buelens, Peeters, Raes, Van Walleghem et Verreycken.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, de leden van mijn fractie hebben zich onthouden omdat zij het niet eens zijn met de werking van het systeem. Aangezien wij geen stemrecht hebben in de commissie is het voor ons onmogelijk om na een uiteenzetting ons standpunt te laten kennen. Wij hebben dan ook getracht via amendementen onze bezorgdheid te uiten. Ze werden hier, waarschijnlijk omwille van onze politieke identiteit niet aangenomen. Er zijn nochtans senatoren aanwezig die weten dat er in het meest veilige Bistel-systeem probleemloos kan worden ingebroken. Wij hebben dan ook onze twijfels bij de efficiëntie van het systeem en blijven bij ons standpunt dat het meer controleerbaar moet zijn en dat er eerst moet worden nagegaan of er geen mogelijkheid tot fraude is.

INTERPELLATIE VAN DE HEER CUYVERS TOT DE MINISTER VAN MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE, VOLKSGEZONDHEID EN LEEFMILIEU OVER «MAATREGELEN OM HET TABAKSGEBRUIK IN BELGIE EN IN DE EUROPESE UNIE TERUG TE DRINGEN»

Stemming over de eenvoudige motie

INTERPELLATION DE M. CUYVERS AU MINISTRE DE L'INTEGRATION SOCIALE, DE LA SANTE PUBLIQUE ET DE L'ENVIRONNEMENT SUR «LES MESURES DESTINEES A REDUIRE LA CONSOMMATION DE TABAC EN BELGIQUE ET DANS L'UNION EUROPEENNE»

Vote sur la motion pure et simple

De Voorzitter. — Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer Cuyvers tot de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu werden twee moties ingediend.

Mesdames, messieurs, deux motions ont été déposées en conclusion de l'interpellation de M. Cuyvers au ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement.

De ene, de eenvoudige motie, door de heren Verschueren en Dalem luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Cuyvers en het antwoord van de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu,

Gaat over tot de orde van de dag.»

«Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Cuyvers et la réponse du ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement,

Passe à l'ordre du jour.»

De andere, door de heren Baise, Loones en Meesters, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Cuyvers en het antwoord van de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu,

Beklemtoont zijn bezorgdheid voor de volksgezondheid;

Weet dat de vermindering van de consumptie van tabak en tabaksprodukten het gemakkelijkste middel is om de negatieve impact van de voornaamste kankerverwekkende stof terug te dringen. Tabak doodt jaarlijks driemaal meer slachtoffers dan het moordende verkeer;

Vraagt de Regering:

1° Dat ons land initiatieven neemt voor het terugtrekken van elke financiële steun voor het verbouwen van tabak in de Europese Unie;

2° Elke vorm van reclame voor tabak en tabaksprodukten te bannen, als het kan op Europees niveau en, in afwachting daarvan, op nationaal niveau via het koninklijk besluit dat reeds aangekondigd werd tijdens de Ministerraad van 24 december 1992;

3° Maatregelen te nemen opdat alle tabaksfirma's de Europese richtlijnen 89/62 en 92/41 inzake etikettering van sigaretten en andere tabakswaaren echt respecteren, niet alleen naar de letter, maar ook naar de geest;

4° Daarnaast initiatieven te nemen om de twee bovenvermelde richtlijnen zelf bij te sturen in de zin van een betere hulp voor het individu dat wil stoppen met roken;

5° Dat ons land, in afwachting van deze bijsturing op het Europees niveau, de efficiëntie van de waarschuwingen op het pakje rookwaren vergroot door:

De minimale afmetingen waarop de waarschuwing gedrukt moet worden uit te breiden;

Te verbieden dat er nog reflecterende kleuren gebruikt worden;

Te eisen dat de waarschuwing zwart op wit in vet lettertype wordt gedrukt.»

«Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Cuyvers et la réponse du ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement,

Souligne sa préoccupation pour la santé publique;

Est conscient que la diminution de la consommation de tabac constitue le moyen le plus aisé de faire reculer l'impact négatif de la principale substance cancérigène, le tabac tuant chaque année trois fois plus que l'automobile;

Demande au Gouvernement:

1° Que notre pays prenne des initiatives afin de retirer toute aide financière à la culture du tabac dans l'Union européenne;

2° De bannir toute forme de publicité pour le tabac au niveau européen si possible et, en attendant, au niveau national par le biais de l'arrêté royal annoncé au Conseil des ministres du 24 décembre 1992;

3° De prendre des mesures afin de faire effectivement respecter par toutes les firmes de tabac les directives européennes 89/62 et 92/41 sur l'étiquetage des cigarettes et autres produits à base de tabac;

4° De prendre en outre des initiatives afin d'adapter les deux directives précitées dans le sens d'une meilleure aide à l'individu désireux d'arrêter de fumer;

5° Que, dans l'attente de cette modification au niveau européen, notre pays rende plus efficace l'avertissement sur les paquets de tabac en prévoyant:

De relever les dimensions minimales des caractères d'impression dudit avertissement;

D'interdire l'emploi de couleurs réfléchissantes;

D'exiger que l'avertissement soit imprimé en caractères gras noir sur blanc.»

Overeenkomstig ons Reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

Conformément à notre Règlement, nous votons sur la motion pure et simple qui bénéficie de la priorité.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

152 leden zijn aanwezig.

152 membres sont présents.

91 stemmen ja.

91 votent oui.

59 stemmen neen.

59 votent non.

2 onthouden zich.

2 s'abstiennent.

Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

En conséquence, la motion pure et simple est adoptée.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Arts, Bartholomeussen, Belot, Borin, Borremans, Cannaerts, Cardoen, Coenraets, Collignon, Cooreman, Mme Creyf, MM. Daerden, Dalem, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, De Loor, De Meyer, Deprez, De Roo, de Seny, De Seranno, Desutter, Mme Detiège, MM. Deworme, De Wulf, Didden, Dighneef, Di Rupo, Erdman, Evrard, Flagothier, Garcia, Geens, Gesquire, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Henneuse, Hismans, Horyat, L. Kelchtermans, Kenzeler, Lallemant, Larcier, Lefevre, Lenfant, Lenssens, Leroy, Mme Lieten-Croes, MM. Mahoux, Mairesse, Marchal, L. Martens, W. Martens, Matthijs, Mme Maximus, MM. Maystadt, Moens, Moureaux, Mouton, Ottenbourg, Pataer, Péciaux, Pinoie, Poulain, Poulllet, Quintelier, Scharff, Seeuws, Spitaels, Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Timmermans, Tobback, Mme Van Cleuvenbergen, MM. Vancrombruggen, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Vanhaverbeke, H. Van Rompaey, R. Van Rompaey, Van Rompuy, Van Wambeke, Mme Verhoeven, MM. Verleyen, Vermassen, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Anthuenis, Appeltans, Aubecq, Benker, Bock, Bosman, Buchmann, Buelens, Mmes Buyle, Cornet d'Elzuis, MM. Cuyvers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Boeck, Decléty, De Croo, de Donnéa, De Grauwe, Désir, Desmedt, D'hondt, Dierickx, Dufour, Eeman, Foret, Mme Gijsbrechts-Horckmans, MM. Goossens, Hasquin, Hatry, Mme Herzet, MM. Houssa, Jonckheer, Lahaye, Laverge, Mme Leduc, MM. Liesenborghs, Loones, Maertens, Mmes Maes, Mavence-

Goossens, MM. Meesters, Pede, Peeters, Raes, Snappe, Tavernier, Truyen, Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Van Belle, Vandenhoute, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Van Thillo, Van Walleghem, van Weddingen, Verreycken et Wierinckx.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Capoen et Kuijpers.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

De heer Capoen (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik ben afgesproken met de heer Vanlerberghe.

De heer Kuijpers (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik ben afgesproken met de heer Suykerbuyk.

INTERPELLATIE VAN DE HEER VERMEIREN TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN OVERHEIDSBEDRIJVEN OVER «DE STAND VAN ZAKEN MET BETREKKING TOT DE AANLEG VAN DE HST OP HET VLAAMS GEWEST»

INTERPELLATIE VAN DE HEER KUIJPERS TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN OVERHEIDSBEDRIJVEN OVER «DE AANLEG VAN DE HST, HET BEHEER VAN DE NMBS EN DE WEERSLAG DAARVAN OP HET OPENBAAR VERVOER EN DE BIJHORENDE FINANCIËLE MIDDELEN»

Stemming over de eenvoudige motie

INTERPELLATION DE M. VERMEIREN AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES ENTREPRISES PUBLIQUES SUR «L'ETAT D'AVANCEMENT DE LA CONSTRUCTION DU TGV EN REGION FLAMANDE»

INTERPELLATION DE M. KUIJPERS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES ENTREPRISES PUBLIQUES SUR «LA CONSTRUCTION DU TGV, LA GESTION DE LA SNCB ET LEURS REPERCUSSIONS SUR LES TRANSPORTS PUBLICS ET LES MOYENS FINANCIERS Y AFFERENTS»

Vote sur la motion pure et simple

De Voorzitter. — Dames en heren, tot besluit van de interpellaties van de heren Vermeiren en Kuijpers tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven werden drie moties ingediend.

Mesdames, messieurs, trois motions ont été déposées en conclusion des interpellations de MM. Vermeiren et Kuijpers au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques.

De eerste, de eenvoudige motie, door de heren Péciaux, Desutter en De Loor, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellaties van de heren Vermeiren en Kuijpers en het antwoord van de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven,

Gaat over tot de orde van de dag.»

«Le Sénat,

Ayant entendu les interpellations de MM. Vermeiren et Kuijpers et la réponse du Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques,

Passé à l'ordre du jour.»

De tweede, door de heren Vermeiren en Wierinckx, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Vermeiren en het antwoord van de minister,

— Stelt vast dat de aanleg van de HST in België ernstige vertraging oploopt en steeds meer de vooropgezette begroting overschrijdt;

— Dringt aan op een meer gelijktijdige verwezenlijking van alle vooropgestelde tracés, ongeacht de eventuele mogelijke tegenwerkingen en zogenaamde vertragsmanoeuvres voortvloeiend uit het verlenen van bouwvergunningen;

— Dringt er op aan dat gelijktijdig voldoende budgettaire middelen worden vrijgemaakt om de rendabiliteit te waarborgen van de huidige intercity-verbindingen;

— Wenst dat meer rekening wordt gehouden met de noden van de plaatselijke bevolking bij de aanleg van de HST door woonkernen.»

«Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Vermeiren et la réponse du ministre,

— Constate que la construction du TGV prend un sérieux retard en Belgique et dépasse toujours plus le budget initialement prévu;

— Insiste pour qu'on réalise de manière plus simultanée tous les tracés prévus, indépendamment des oppositions éventuelles et des manœuvres de retardement résultant de l'octroi de permis de bâtir;

— Insiste pour qu'on libère en même temps suffisamment de moyens budgétaires pour garantir la rentabilité des liaisons intercity actuelles;

— Souhaite qu'on tienne davantage compte des besoins de la population locale lors de la construction du TGV dans les centres habités.»

De derde, ingediend door de heren Kuijpers en Cuyvers, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellaties van de heren Vermeiren en Kuijpers en het antwoord van de minister,

Stelt vast:

1. Dat het bondsoverleg met betrekking to. de verkeersbeheersing, de verkeersontwikkeling van de Gewesten, noodzakelijk sedert de staatshervorming van 14 juli 1993, niet ingevuld werd;

2. Dat een kosten-batenanalyse, horend bij een echte milieueffectenrapportering, niet voorhanden is — alleen al bewezen door de hoge afwijking van 56 miljard meeruitgave;

Vraagt:

— Dat de Regering het HST-dossier opnieuw met de Gewesten ter studie neemt;

— Dat de dossiers opnieuw besproken worden door de betrokken parlementen;

— Dat het binnenlandse spoorverkeer en de ondergrondse oplossing — waar dit aangewezen is — verrekend worden;

— Dat de betrokken gemeenten volledig en bestendig geïnformeerd worden en dat hun noden inzake verkeer en de planschade optimaal opgenomen worden in de uitvoering.»

«Le Sénat,

Ayant entendu les interpellations de MM. Vermeiren et Kuijpers et la réponse du ministre,

Constate:

1. Que la concertation fédérale en matière de maîtrise du trafic et de développement du trafic des Régions, rendue nécessaire depuis la réforme de l'Etat du 14 juillet 1993, est restée lettre morte;

2. Qu'une analyse coûts-bénéfices, dans le cadre d'une véritable étude d'incidence sur l'environnement, fait défaut, comme le prouve déjà le surcoût énorme de 56 milliards;

Demande:

— Que le Gouvernement réétudie le dossier TGV avec les Régions;

— Que les dossiers soient réexaminés par les parlements concernés;

— Qu'on prenne en compte le trafic ferroviaire intérieur et la solution souterraine là où elle est indiquée;

— Que les communes concernées soient informées complètement et en permanence et que leurs besoins en matière de communication ainsi que les dommages résultant de l'approbation d'un plan soient pris en compte de manière optimale.»

Overeenkomstig ons Reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

Conformément à notre Règlement, nous votons sur la motion pure et simple qui bénéficie de la priorité.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

152 leden zijn aanwezig.

152 membres sont présents.

91 stemmen ja.

91 votent oui.

60 stemmen neen.

60 votent non.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

En conséquence, la motion pure et simple est adoptée.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Arts, Bartholomeeussen, Belot, Borin, Borremans, Cannaerts, Cardoen, Coenraets, Collignon, Cooreman, Mme Creyf, MM. Daerden, Dalem, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, De Loor, De Meyer, Deprez, De Roo, de Seny, De Seranno, Desutter, Mme Detiège, MM. Deworme, De Wulf, Didden, Dighneef, Di Rupo, Erdman, Evrard, Flagothier, Garcia, Geens, Gesquiere, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Henneuse, Hismans, Hotyat, L. Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Larcier, Lefevre, Lenfant, Lenssens, Leroy, Mme Lieten-Croes, MM. Mahoux, Mairesse, Marchal, L. Martens, W. Martens, Matthijs, Mme Maximus, MM. Maystadt, Moens, Moureaux, Mouton, Ottenbourg, Pataer, Péciaux, Pinoie, Poulain, Poulet, Quintelier, Scharff, Seeuws, Spitaels, Stroobant, Swinnen, Taminaux, Timmermans, Tobback, Mme Van Cleuvenbergen, MM. Vancrombruggen, Vandenbergh, Mme Van der Wildt, MM. Vanhaverbeke, H. Van Rompaey, R. Van Rompaey, Van Rompuy, Van Wambeke, Mme Verhoeven, MM. Verleyen, Vermassen, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Anthuenis, Appeltans, Aubecq, Benker, Bock, Bosman, Buchmann, Buelens, Mme Buyle, Mme Cornet d'Elzius, MM. Cuyvers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Boeck, Decléty, De Croo, de Donnée, De Grauwe, Désir, Desmedt, D'hondt, Dierickx, Dufour, Eeman, Foret, Mme Gijsbrechts-Horckmans, MM. Goossens, Hasquin, Hatry, Mme Herzet, MM. Houssa, Jonckheer, Kuippers, Lahaye, Laverge, Mme Leduc, MM. Liesenborghs, Loones, Maertens, Mmes Maes, Mayence-Goossens, MM. Meesters, Pede, Peeters, Raes, Snappe, Tavernier, Truyen, Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Van Belle, Vandenhaute, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Van Thillo, Van Walleghem, van Weddingen, Verreycken et Wierinckx.

Onthouden heeft zich:

S'est abstenu:

M. Capoen.

ORDRE DES TRAVAUX

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

M. le Président. — Mesdames et messieurs, je vous propose de faire confiance à la commission du Travail parlementaire et à votre Président pour élaborer notre prochain ordre du jour.

Dames en heren, ik stel voor dat u vertrouwen schenkt aan de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden en aan uw Voorzitter om onze volgende agenda op te stellen.

Le Sénat est-il d'accord?

Is de Senaat het hiermee eens? (*Instemming.*)

INTERPELLATIE VAN DE HEER CUYVERS TOT DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER «DE MAAT-REGELEN OM DE PALLIATIEVE ZORGEN AAN PATIENTEN BETER TERUG TE BETALEN VIA HET RIZIV»

Stemming over de eenvoudige motie

INTERPELLATION DE M. CUYVERS AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR «LES MESURES VISANT A UN MEILLEUR REMBOURSEMENT DES SOINS PALLIATIFS PAR L'INAMI»

Vote sur la motion pure et simple

De Voorzitter. — Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer Cuyvers tot de minister van Sociale Zaken werden twee moties ingediend.

Mesdames, messieurs, deux motions ont été déposées en conclusion de l'interpellation de M. Cuyvers au ministre des Affaires sociales.

De ene, de eenvoudige motie, door de heer De Roo, mevrouw Maximus en de heer Lallemand, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Cuyvers en het antwoord van de minister van Sociale Zaken.

Gaat over tot de orde van de dag.»

«Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Cuyvers et la réponse de la ministre des Affaires sociales,

Passe à l'ordre du jour.»

De andere, door de heren Dufour en Cuyvers, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Cuyvers en het antwoord van de minister,

Is overtuigd van de noodzaak van de verdere uitbouw van de palliatieve zorg in het hospitaal en thuis,

Vraagt derhalve dat de palliatieve zorg voor de patiënten minder zou kosten door een dringende herziening van de tegemoetkomingen door het RIZIV»

«Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Cuyvers et la réponse du ministre,

Convaincu de la nécessité de continuer à développer les soins palliatifs en milieu hospitalier et à domicile,

Demande dès lors de diminuer le coût des soins palliatifs pour le patient en revoyant d'urgence le montant des interventions de l'INAMI.»

Overeenkomstig ons Reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

Conformément à notre Règlement, nous votons sur la motion pure et simple qui bénéficie de la priorité.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

165 leden zijn aanwezig.

165 membres sont présents.

84 stemmen ja.

84 votent oui.

57 stemmen neen.

57 votent non.

4 onthouden zich.

4 s'abstiennent.

Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

En conséquence, la motion pure et simple est adoptée.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Arts, Belot, Borin, Borremans, Cannaerts, Cardoen, Coenraets, Collignon, Cooreman, Mme Creyf, MM. Daerden, Dalem, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, De Meyer, Deprez, De Roo, de Seny, De Seranno, Desutter, Mme Detiège, MM. Deworme, De Wulf, Didden, Dighneef, Di Rupo, Erdman, Evrard, Flagothier, Garcia, Gesquiere, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Henneuse, Hismans, Hotyat, L. Kelchtermans, Kenzeler, Larcier, Lefevre, Lenfant, Lenssens, Leroy, Mme Lieten-Croes, MM. Mahoux, Mairesse, Marchal, L. Martens, W. Martens, Matthijs, Mme Maximus, MM. Maystadt, Moureaux, Mouton, Ottenbourg, Pataer, Pinoie, Poulain, Poulet, Quintelier, Scharff, Seeuws, Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Timmermans, Tobback, Mme Van Cleuvenbergen, MM. Vancrombruggen, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Vanhaverbeke, H. Van Rompaey, R. Van Rompaey, Van Rompuy, Van Wambeke, Mme Verhoeven, MM. Verleyen, Vermassen, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Anthuenis, Appeltans, Aubecq, Benker, Bock, Bosman, Buelens, Mmes Buyle, Cornet d'Elzuis, MM. Cuyvers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Boeck, Decléry, de Donnée, De Grauwe, Désir, Desmedt, D'hondt, Dierickx, Dufour, Eeman, Foret, Mme Gijsbrechts-Horckmans, MM. Goossens, Hasquin, Hatry, Mme Herzet, MM. Houssa, Jonckheer, 'ihaye, Laverge, Mme Leduc, MM. Liesenborghs, Loones, Maertens, Mmes Maes, Mayence-Goossens, MM. Meesters, Pedé, Peeters, Raes, Snappe, Tavernier, Truyen, Vaes, Valkeniers, Van Apen, Van Belle, Vandenhoute, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Van Thillo, Van Walleghe, van Weddingen, Verreycken et Wierinckx.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Capoen, De Croo, Geens et Kuijpers.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

De heer De Croo (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik doe de fractieleiders van de meerderheid opmerken dat de meerderheid eens te meer niet in aantal is. Daarnet was het nog *fluctuat nec mergitur* maar nu zit de meerderheid wel fors onder de waterlijn. (*Protest op de banken van de socialisten.*)

INTERPELLATION DE M. BOCK AU MINISTRE DE LA DÉFENSE NATIONALE SUR « LA CONCOMITANCE DE LA SUPPRESSION ET DE LA CONSTRUCTION DE CASERNES »

INTERPELLATIE VAN DE HEER BOCK TOT DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER « HET GELIJKTIJDIG AFSCHAFFEN EN BOUWEN VAN KAZERNES »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Bock au ministre de la Défense nationale sur « la concomitance de la suppression et de la construction de casernes ».

La parole est à l'interpellateur.

M. Bock (PRL). — Monsieur le Président, alors que le Gouvernement supprime des casernes représentant des milliards de francs, il en construit d'autres entraînant des dépenses considérables. Il décide aussi la dissolution d'unités parmi les plus prestigieuses de notre armée. Ce fut vraiment un déchirement pour les militaires que d'assister aux cérémonies de dissolution de ces unités, tout comme pour les civils qui y ont participé en très grand nombre.

Alors que le Gouvernement supprime de nombreuses casernes restaurées à grands frais ainsi que les terrains d'exercices qui y sont adjoints, il recherche des terrains, fait dresser des projets et dépense des sommes considérables que notre pays ne possède pas.

Rien que dans la province de Luxembourg, les bâtiments militaires délaissés par le Gouvernement représentent plusieurs milliards de francs. Ils ont été restaurés pour des sommes énormes, je le répète. Aux casernes supprimées, correspondaient des logements mis à la disposition des militaires. Aux nouveaux endroits choisis, il faudra maintenant construire ou rechercher des logements pour les militaires qui viendront s'y établir.

Un des prétextes avancés était le recrutement de volontaires de carrière, que le Gouvernement appelle « recrutement régional ».

M. Mouton, vice-président, prend la présidence de l'assemblée

Le Gouvernement a d'abord décidé de fermer les casernes et de voir ensuite en quoi consisterait ce recrutement régional. Il n'est d'ailleurs pas impossible que des volontaires provenant de régions où des casernes ont été fermées soient repris et que le recrutement de volontaires originaires des régions où de nouvelles casernes auront été construites à grands frais soit un échec.

Le Gouvernement ferme les casernes existantes et recherche ensuite des volontaires qu'il ne trouve pas aussi facilement qu'il l'a imaginé.

Il est presque certain qu'il aura décidé de la construction de casernes et de l'acquisition de terrains d'entraînements dans des endroits où ne sera pas réalisé, faute de candidats, un recrutement régional. Demain, des casernes seront construites pour des motifs de recrutement régional, là où des recrutements ne s'opéreront pas au niveau régional.

A ce gâchis s'en superposera un autre, plus grave, qui ternira encore un peu plus la confiance accordée à ce Gouvernement qui ne gouverne pas.

Vous fermez d'abord des casernements, monsieur le ministre. Ensuite vous faites appel aux candidats. Ces derniers ne répondent pas à votre appel et vous allez devoir « importer » des volontaires qui, en fait, seront « exportés » de leur région. C'est l'image même de la politique du Gouvernement: tout est fait à l'envers.

Les casernes n'abritent pas seulement des soldats; elles nécessitent aussi un environnement géographique et humain de qualité. L'entraînement des soldats est prépondérant. Un entraînement dans des conditions sévères donne davantage de chances de succès à la mission et de chances de survie aux combattants en cas de guerre.

Les régions rurales sont une fois de plus fortement atteintes par les mesures qui sont prises, particulièrement dans la province de Luxembourg.

Je voudrais répéter les reproches que j'ai adressés à M. le Premier ministre dans le cadre d'une interpellation: cette mesure, comme d'autres, contribue à la désertification des régions rurales et à placer le monde rural dans une situation de plus en plus difficile.

Je me permettrai de réintervenir lorsque nous pourrions mettre en regard les suppressions de casernes et le programme de construction qui nous sera communiqué, comme le demande la présente interpellation.

M. le ministre pourrait-il faire connaître le programme des implantations, constructions ou établissement de casernes ou d'hébergements pour l'armée belge, prévu pour 1994?

De même, M. le ministre pourrait-il fournir ces renseignements pour chacune des cinq années prochaines, si ce programme est déjà connu? S'il tel n'est pas le cas, le ministre pourrait-il tout de même nous donner quelques indications puisque ces perspectives s'inscrivent dans le cadre de la politique militaire décidée pour les années à venir?

Alors que des militaires sont mutés en très grand nombre et notamment en provenance des forces belges en Allemagne repliées sur la Belgique, quel est, pour chacune des nouvelles implantations prévues, le nombre de logements disponibles pour les familles?

Quel est le programme des constructions nouvelles et nécessaires pour l'accueil des familles dans les années postérieures à 1994?

Je remercie M. le ministre de nous faire connaître le montant réservé à cette fin dans le budget de 1994 tant pour les casernes que pour les terrains d'exercices et de manœuvres et pour la construction de logements directement ou indirectement.

Peut-être M. le ministre pourrait-il fixer dès aujourd'hui les sommes prévisibles pour 1995? (*Applaudissements*.)

M. le Président. — La parole est à M. Péciaux.

M. Péciaux (PS). — Monsieur le Président, notre commission de la Défense nationale s'est rendue en Allemagne, voici quelques semaines, et a pu ainsi prendre connaissance de toute la problématique du retour de nos forces d'Allemagne vers la Belgique. Cette réunion qui avait été organisée à l'initiative du ministre fut très bien ressentie car les contacts que nous avons pu avoir — je m'exprime en qualité de président de la commission de la Défense — ont été unanimement appréciés. Nous avons pu entendre les réponses des militaires, des officiers généraux aux soldats et à quelques membres de toutes les forces armées.

Il est important de souligner que notre intérêt allait également aux familles car celles-ci rencontrent des difficultés. Nous avons souvent évoqué cette question dans le cadre de la restructuration, et le projet de loi qui sera examiné dans quelques jours en séance plénière nous donnera l'occasion de soulever encore quelques interrogations à cet égard.

Le retour des familles pose des problèmes de divers ordres, par exemple le fait que bon nombre de conjoints de militaires ont un emploi en Allemagne. Nous sommes très sensibles à cette question et nous nous interrogeons sur la façon dont sera organisé le retour et notamment la répartition des casernes.

En tant que parlementaires de la province de Hainaut, je tiens à souligner, monsieur le ministre, que cette province compte très peu de casernes équipées. Nous aimerions donc que le ministre puisse nous dire comment la reconversion des forces belges rentrant d'Allemagne interviendra.

Comme M. Bock l'a fait remarquer, des contacts sont effectivement noués avec la direction de certaines casernes. Je pense notamment à celle de Thuin dont la fermeture est imminente. Personnellement, je pense qu'il ne faut pas parler d'une fermeture mais d'une reconversion dont j'aimerais que le ministre nous entretienne également.

M. le Président. — La parole est à M. Dalem.

M. Dalem (PSC). — Monsieur le Président, sachant qu'il n'y est pas insensible, j'aimerais attirer l'attention du ministre sur la problématique du logement.

Habitant une commune proche de la grande brigade de Marche-en-Famenne, je sais combien le marché locatif est perturbé par l'arrivée massive de militaires. Je rappelle qu'il est essentiel que les familles rentrant d'Allemagne puissent s'intégrer le plus vite et le mieux possible dans nos régions. Parallèlement au

problème de l'habitat, diverses difficultés — notamment en matière de scolarité — se posent également. Il me semble toutefois primordial d'intervenir en matière de logement.

Le marché du logement à proximité des centres militaires est actuellement déjà perturbé. Il risque de connaître de nouveaux bouleversements. Les militaires, en payant des prix exorbitants, pourront sans doute se loger. D'autres personnes, qui ne disposent pas des mêmes moyens financiers, seront cependant confrontées à des situations relativement pénibles.

Le ministre comprendra qu'il m'était impossible de laisser passer cette occasion d'attirer son attention sur une problématique aussi essentielle.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Delcroix.

De heer Delcroix, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal trachten zo gedetailleerd mogelijk te antwoorden op de vragen van de interpellant en de twee andere sprekers.

De herstructurering van de krijgsmacht, die dit jaar en volgend jaar ten volle wordt uitgevoerd, zal een aantal belangrijke mutaties meebrengen. Dit geldt niet alleen voor de militairen die uit Duitsland zullen terugkeren, maar ook voor militairen in verschillende kazernes en basissen in ons land. Ten gevolge hiervan zijn een aantal belangrijke infrastructuurwerken onvermijdelijk. Wij hebben daarom een infrastructuurprogramma uitgewerkt voor de periode 1993-1997. Onze eerste zorg hierbij is het verzekeren van een goed onthaal van de Belgische militairen die worden verplaatst, maar, zoals de heer Péciaux zegde, hebben wij ook oog voor een evenwichtige regionale spreiding. Dat is niet altijd eenvoudig. Wij moeten immers rekening houden met de toestand die in het verleden is ontstaan, waardoor een aantal provincies, meer bepaald de oostelijke provincies, een beter uitgebouwde militaire infrastructuur hebben.

Wat nu de kostprijs van dat infrastructuurprogramma per provincie betreft, kan ik u mededelen dat in Antwerpen de volgende jaren 930 miljoen frank zal worden geïnvesteerd, in Brabant 1 miljard 874 miljoen, in Henegouwen 1 miljard 717 miljoen, in Luik 573 miljoen, in Limburg 930 miljoen, in Luxemburg 1 miljard 435 miljoen, in Namen 1 miljard 23 miljoen, in Oost-Vlaanderen 102 miljoen en in West-Vlaanderen 709 miljoen. In Duitsland wordt nog 51 miljoen geïnvesteerd. Naast de omvangrijke infrastructuurwerken, worden in alle provincies nog kleine infrastructuurwerken uitgevoerd voor een totaal bedrag van 500 miljoen.

Ik heb reeds vroeger gedetailleerde cijfers medegedeeld over de inplantingen per provincie. Aangezien hier meer uitleg werd gevraagd over de situatie in de provincie Henegouwen, wil ik hierop nader ingaan.

In de provincie Henegouwen zijn er op vier plaatsen werken gepland. In Ath worden werken uitgevoerd voor een totaal bedrag van 887 miljoen frank waarvan 695 miljoen zal worden besteed in 1996 en 192 miljoen in 1997. In Ghlin zullen in 1994 werken worden uitgevoerd ten belope van 15 miljoen frank. In de site Rucquoy wordt in totaal 471 miljoen geïnvesteerd waarvan 190 miljoen in 1994, 198 miljoen in 1996 en 83 miljoen in 1997. In de site Saint-Jean worden werken gepland voor een bedrag van 344 miljoen frank waarvan 15 miljoen zal worden besteed in 1994, 161 miljoen in 1995 en 168 miljoen in 1996.

In het infrastructuurplan werd dus slechts één nieuwe kazerne opgenomen, namelijk te Ath. Er werd niet voorzien in de verwerving van nieuwe militaire oefenterreinen. In Ath zal een voorafgaand bodemonderzoek worden uitgevoerd zodat eventueel voorbereidende werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd en wij achteraf niet met problemen worden geconfronteerd.

Ik wens er de nadruk op te leggen dat het infrastructuurprogramma nog open staat voor wijzigingen. Indien er in de loop van de volgende jaren nog moet worden bespaard, moet dat ook kunnen.

De drie sprekers hebben ook de kwestie van de logementen onder de aandacht gebracht. Aanvankelijk was er voorzien in een bepaald percentage logementen in de kazernes. Binnen de generale staf en binnen het kabinet rijst echter de vraag of het vanuit

sociaal oogpunt soms niet beter is militairen in de onmiddellijke nabijheid van de kazernes onder te brengen in plaats van in de kazernes zelf. Het is dus niet uitgesloten dat sommige programma's nog worden aangepast. De cijfers zijn dus richtinggevend.

De herstructurering van het leger zal een mutatiestroom van Duitsland naar België tot gevolg hebben met een hoogtepunt in 1994 en in 1995. Er zal dus een verhoogde vraag zijn naar familie-woningen in de omgeving van sommige kwartieren. Het is juist dat deze mutatie marktverstoring kan werken en in Marche is dit inderdaad het geval. De sociaal-culturele dienst van het leger, de CDSCA, kan momenteel maar weinig woningen ter beschikking stellen. Er zouden maar een zevental woningen beschikbaar zijn, meer bepaald in Turnhout. Omwille van dat tekort aan beschikbare, maar vooral betaalbare woningen, hebben wij de voorbije maanden besloten een aantal woningen te laten bouwen, ook om te voorkomen dat de markt verstoord wordt en dat de bevolking daar het slachtoffer van wordt. Een aantal maanden geleden hebben wij aan de generale staf en aan de stafchefs van de verschillende machten een behoeftenstudie gevraagd. De landmacht heeft mij haar studie die zeer uitgebreid was en heel wat tijd in beslag heeft genomen, pas eind december kunnen bezorgen en de luchtmacht en de zeemacht wilden in januari nog een antwoord op een aantal bijkomende vragen. Dit heeft ertoe geleid dat wij pas begin dit jaar de behoeften correct konden inschatten.

In een eerste fase zullen wij 250 bijkomende sociale woningen laten bouwen. De concrete uitwerking van deze beslissing wordt op het ogenblik op mijn kabinet bestudeerd. Wij zijn vast van plan nog dit jaar met de bouw te starten en die ook nog dit jaar te beëindigen, als het van mij afhangt ten minste.

Wat de kredieten betreft, gebiedt de eerlijkheid mij te zeggen dat die op het ogenblik bij Landsverdediging niet voor handen zijn. Wij zullen dus naar een formule moeten zoeken waarbij de nieuwbouw wordt gefinancierd met de toekomstige opbrengst van de huurgelden van de woningen. Er zal wel een garantie moeten worden gegeven. Dit zal vanuit mijn departement gebeuren.

Wij zullen ook nagaan of er via verschuivingen in de begroting geen bijkomende kredietmogelijkheden kunnen worden gevonden. Er zal in elk geval creativiteit nodig zijn. Ik stel ook voor dat de verschillende regio's en provincies zowel in het noorden als in het zuiden van het land niet lijdzaam zouden toezien en wachten op de voorstellen van Landsverdediging. Ik pleit voor een samenwerkingsverband waarbij de lokale huisvestingsmaatschappijen en het lokale privé-initiatief worden betrokken en waarop Landsverdediging graag wil inspelen zodat er echt sprake kan zijn van samenwerking en kijk nu reeds uit naar de initiatieven die in de verschillende provincies op het getouw zullen worden gezet.

Voor ons gaat de prioriteit in het zuiden naar Marche en in het noorden naar Leopoldsborg, de twee grootste militaire sites die ook na de herstructurering belangrijk blijven en die zeer veel gemuteerden zullen bijkrijgen. Daar is de nood aan militaire woningen het grootst en zullen wij dus eerst deze woningen bouwen. Daar zullen er ook het meest komen. Wij bestuderen op het ogenblik op welke gronden wij die het best bouwen. De voorkeur gaat uiteraard uit naar militaire terreinen, omdat dan de aankoopkosten van de gronden niet in de huurprijs moeten worden verrekend.

Ik wil degenen die vragen dat wij alle normale procedures volgen, nu reeds waarschuwen dat dit een jarenlange vertraging zal meebrengen. Ik dring aan op een zeer sterke medewerking van de regio's om de militaire gronden die in de gewestplannen op het ogenblik wit gekleurd staan, toch vrij te geven, zodat wij zeer snel kunnen beginnen bouwen. Wij willen met deze procedure immers nog vóór het bouwverlof rond geraken, zodat wij onmiddellijk daarna met de werken kunnen beginnen en tegen het einde van het jaar een eerste reeks woningen kunnen afleveren.

De toewijzingscriteria voor deze woningen moeten nog worden uitgewerkt. De landmacht komt hiervoor zeker als eerste in aanmerking, omdat daar veruit de meeste mutaties plaatsvinden en de terugkeer uit Duitsland op deze eenheid het meest weerslag heeft.

De heer Péciaux kan ik verzekeren dat wij beslist speciale inspanning doen voor Henegouwen. Wij moeten van deze gelegenheid immers gebruik maken om ook een geografische herstructurering door te voeren en een grotere verdelende rechtvaardigheid tot stand te brengen. Om redenen van militaire strategie lag het accent vroeger immers eenzijdig op de oostelijke provincies. Wij zijn vast van plan maatregelen te nemen om de nood aan woningen van de individuele militairen op te vangen en zullen eveneens zorgen voor een globale evenwichtige verdeling over de provincies. Natuurlijk kunnen wij niet buiten het moeilijke budgettaire carcan, dat ons nog gedurende de hele legislatuur parten zal spelen. In 1992 en 1993 zijn wij erin geslaagd om binnen de vastgelegde 98 miljard te blijven. Dit zal ons allicht ook dit jaar lukken en voor volgend jaar verwachten wij hetzelfde.

Ik wijs erop dat dit budget voor 60 pct. uit personeelsuitgaven bestaat en dat dit gedeelte elk jaar nog met 4 à 5 pct. stijgt. Wij zullen dus vooral op de andere posten draconisch moeten besparen, dit wil zeggen op de investeringen, de infrastructuur en de werkingskosten. Dan spreek ik nog niet over de vele miljarden die wij tijdens deze legislatuur aan buitenlandse operaties hebben besteed. Ik vind het belangrijk de hele context te schetsen. Wij proberen met zo weinig mogelijk middelen het maximum te doen, gespreid over de verschillende regio's en de provincies. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à l'interpellateur.

M. Bock (PRL). — Monsieur le Président, M. le ministre a tenu à remercier les intervenants. Quant à moi, je le remercie de l'attention qu'il voudra bien accorder à un certain nombre de problèmes. Il déclare qu'il va devoir procéder au rapatriement des forces belges casernées en Allemagne et réaliser de nouvelles infrastructures en raison des modifications récemment intervenues. Il a fixé la période de restructuration de 1993 à 1997 et précisé que les provinces de l'Est étaient davantage pourvues en infrastructures militaires et aussi, sans doute, en infrastructures de logement que les autres. Il a encore donné des précisions en ce qui concerne la ventilation des coûts par province. Enfin, il a déclaré qu'un budget de 500 millions était réservé au poste «divers». J'espère que cette somme permettra de trouver un certain nombre d'accommodements.

M. le ministre a communiqué la liste des sites choisis et précisé en s'adressant au président de la commission de la Défense nationale qu'une seule nouvelle caserne serait construite en Hainaut. Cependant, le ministre ajoute qu'aucun budget n'est prévu pour l'acquisition de nouveaux terrains d'exercice. Est-il concevable de construire des casernes sans s'inquiéter des possibilités concrètes d'effectuer les manœuvres indispensables?

Par ailleurs, le ministre aborde la question des études demandées afin de s'assurer de la conformité des sols. Je pense qu'il eût été préférable de se préoccuper de ce problème avant de décider l'affectation de budgets aussi importants! Ce serait un comble si d'aventure ces études révélaient des incompatibilités techniques alors qu'il existe dans d'autres régions des casernes parfaitement conformes. Ainsi, la caserne de Vielsalm, parfaitement en ordre et disposant d'un terrain de manœuvres à proximité, ou encore la caserne d'Arlon d'une superficie de 18 390 m² et qui offre un volume bâti de 180 000 m³. Autre exemple, la caserne Callemyn où 221 millions ont été affectés à des travaux de modernisation au cours des quinze dernières années. Elle permet l'hébergement de 1 800 militaires et dispose de 11 000 m² de garages, de 6 000 m² d'ateliers et de magasins, de 20 000 m² de locaux administratifs, de cuisines et de réfectoires et de 15 000 m² de logements.

Le coût de la construction d'un tel complexe s'élèverait à 2 milliards 700 millions. A cet endroit se trouvent des terrains de manœuvre et d'exercice. Comme le chantait Félix Leclerc, «Mes souliers ont beaucoup voyagé»... Et nous sommes nombreux, au Sénat, à avoir fréquenté les plaines que notre collègue et ami, M. Larcier, connaît mieux que quiconque. Comme vous, j'y ai usé mes souliers.

M. le Président. — Je vous demanderai de bien vouloir conclure, monsieur Bock. En effet, vous avez déjà épuisé votre temps de parole, limité à cinq minutes en ce qui concerne la réplique, ainsi que le stipule l'article 22bis de notre Règlement. Or, je vous salue respectueusement du Règlement.

M. Bock (PRL). — Je suis habitué à de telles interruptions de votre part.

M. le Président. — Il ne s'agit pas d'une interruption mais d'un rappel au Règlement, monsieur Bock.

M. Bock (PRL). — Pardonnez mon audace, monsieur le Président. Je constate seulement qu'à des sujets très importants, vous m'opposez le Règlement. Ainsi que le disait Nietzsche, « la vie se fige où la loi se dresse ».

J'insiste sur l'importance du problème des familles, et vous remercie d'y être attentif, monsieur le ministre, car nos soldats se rendent à l'étranger pour des missions difficiles et dangereuses.

Afin de ne pas être trop long, je passerai sous silence certains points qui feront l'objet de deux demandes d'interpellation de ma part, monsieur le Président.

M. le Président. — C'est votre droit, monsieur Bock.

M. Bock (PRL). — Je vous remercie, monsieur le Président.

Je voudrais savoir, monsieur le ministre, quel budget vous pouvez consacrer aux travaux que vous envisagez. Vous prévoyez la construction de deux cent cinquante logements sociaux pour cette année mais vous ajoutez que les crédits vous manquent. Permettez-moi de vous adresser une petite mise en garde: il sera très difficile de concilier « rapport locatif » et « logement social ».

Vous annoncez le transfert de certains crédits. Nous verrons bien lesquels. Vous avez raison de faire intervenir les sociétés de logement et le secteur privé. En ce qui concerne l'emplacement des terrains militaires, je voudrais formuler une remarque, à propos de laquelle les autres bourgmestres présents dans cette assemblée — M. le Président, M. Péciaux, M. Dalem — ne me contrediront pas. En effet, j'attire votre attention sur le plan de secteur et le permis de bâtir. Il n'est pas toujours simple pour un bourgmestre de délivrer un permis de construire un logement à l'endroit souhaité! J'aurais voulu vous parler plus longuement de ce problème mais le temps fait défaut.

La situation budgétaire actuelle est effectivement difficile. A cet égard, j'attire votre attention sur la conférence de presse tenue, hier, par le bon ministre — j'ose le dire — qu'est Mme Smet, qui a indiqué qu'un million de Belges percevaient des allocations de chômage, ce qui représente un montant de 230 milliards par an. Votre budget, qui s'élève à 98 milliards, sera maintenu tel quel. J'espère qu'il sera suffisant pour mener à bien vos projets.

Je reviendrai ultérieurement sur le problème des recrutements et de leur opportunité par rapport aux casernes. J'aborderai aussi, à une autre occasion, le problème de la qualité des sols et celui des logements sociaux.

Je vous remercie pour votre attention, monsieur le ministre. Je remercie également M. le Président pour la patience dont, comme d'habitude, il a fait preuve.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Delcroix.

De heer Delcroix, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal de heer Bock ook een lijst bezorgen van de kleine werken aangezien hij hierin geïnteresseerd is.

De heer Bock beweert dat in Ath een nieuwe kazerne wordt gebouwd terwijl er geen oefenterrein beschikbaar zou zijn. Sta mij toe erop te wijzen dat zich in de onmiddellijke omgeving wel degelijk een oefenterrein bevindt.

Wij hebben het hier reeds vaak gehad over de moeilijke situatie in Vielsalm en Arlon, maar wij moeten toch ook oog hebben voor de regionale spreiding.

Wat mij verontstelt is de opmerking van de heer Bock in verband met de plannen van aanleg en de bouwvergunningen. Indien de termijn voor het bekomen van de nodige vergunningen te lang is, zullen de woningen op het einde van het jaar niet klaar zijn. Men mag mij niet te veel hinderen bij het bouwen van woningen voor militairen op militaire gronden.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1993-1994
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1993-1994

Mijnheer Bock, u hebt erop gewezen dat het moeilijk is om dagelijks een gevecht te moeten leveren om binnen de budgettaire grenzen van 98 miljard te blijven. Dit is voor mij een uitdaging. Het zou overigens nog heel wat moeilijker zijn indien wij de plannen van onze goede collega's van de PRL, de heren de Donnée en De Decker, zouden moeten uitvoeren. Op hun persconferentie van anderhalf jaar geleden stelden zij immers voor het budget te beperken tot 80 miljard, maar ik denk dat u het daarover met hen niet helemaal eens bent.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

VOORSTELLEN

Inoverwegingneming

Mededeling van de Voorzitter

PROPOSITIONS

Prise en considération

Communication de M. le Président

De Voorzitter. — Er werden geen opmerkingen gemaakt betreffende de inoverwegingneming van de voorstellen waarvan sprake bij het begin van onze vergadering. Ik veronderstel dus dat de Senaat het eens is met de voorstellen van het Bureau.

Aucune observation n'ayant été formulée quant à la prise en considération des propositions dont il a été question au début de la séance, puis-je considérer qu'elles sont renvoyées aux diverses commissions compétentes? (*Assentiment.*)

Dan zijn de voorstellen in overweging genomen en naar de aangeduide commissies verwezen.

Ces propositions sont donc prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées.

De lijst van die voorstellen, met opgave van de commissies waarnaar ze zijn verwezen, verschijnt als bijlage bij de *Parlementaire Handelingen* van vandaag.

La liste des propositions, avec indication des commissions auxquelles elles sont renvoyées, paraîtra en annexe aux *Annales parlementaires* de la présente séance.

INTERPELLATIES — INTERPELLATIONS

Verzoeken — Demandes

De Voorzitter. — Het Bureau heeft volgende interpellatieverzoeken ontvangen:

1. Van de heer Van Belle tot de minister van Landsverdediging over « zijn uitspraken naar aanleiding van zijn Rwanda-reis »;

Le Bureau a été saisi des demandes d'interpellation suivantes:

1. De M. Van Belle au ministre de la Défense nationale sur « les déclarations qu'il a faites à l'occasion de son voyage au Rwanda »;

2. Van de heer Van Belle tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven over « de problematiek van de toerbeurt en de bodemtarifiëring in de binnenvaart ».

2. De M. Van Belle au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques sur « les problèmes du tour de rôle et de la tarification minimale dans la navigation intérieure ».

De datum van deze interpellaties wordt later bepaald.

La date de ces interpellations sera fixée ultérieurement.

Le Sénat s'ajourne jusqu'à convocation ultérieure.

De Senaat gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(*La séance est levée à 17 h 40 m.*)

(*De vergadering wordt gesloten om 17 h 40 m.*)

BIJLAGE — ANNEXE

Inoverwegingneming — Prise en considération

Lijst van de inoverweging genomen voorstellen:

Liste des propositions prises en considération:

A. Voorstellen van wet:

Houdende toekenning van alle provinciale bevoegdheden aan de organen van de Duitstalige Gemeenschap en houdende de vertegenwoordiging van het Duitse taalgebied in de Wetgevende Kamers (van de heer Kuijpers c.s.);

A. Propositions de loi:

Attribuant toutes les compétences provinciales aux organes de la Communauté germanophone et organisant la représentation de la région de langue allemande au sein des Chambres législatives (de M. Kuijpers et consorts);

— Verwezen naar de commissie voor de Herziening van de Grondwet en de Hervorming der Instellingen.

Renvoi à la commission de la Révision de la Constitution et des Réformes des Institutions.

Betreffende het uitstellen van de inwerkingtreding van de bepalingen wat de milieutaksen betreft, van de wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur (van de heren Monfils en Barzin).

Relative au report de l'entrée en vigueur des dispositions, relatives aux écotaxes, de la loi du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat (de MM. Monfils et Barzin).

— Verwezen naar de commissie voor de Financien.

Renvoi à la commission des Finances.

B. Voorstel van resolutie:

Betreffende het Griekse embargo tegen de republiek Macedonië (van de heer Kuijpers).

B. Proposition de résolution:

Concernant l'embargo décrété par la Grèce à l'encontre de la république de Macédoine (de M. Kuijpers).

— Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen.

Renvoi à la commission des Relations extérieures.